

1939

F 105/10139-2

HADTUDOMÁNYI

NYELVI KÖZÖSÉG
NEM
ADHATÓ
ELI
S.

v.R.

LUDOVIKÁS LEVENTE

H:-

F105(1939)2

• HÍSZEK EGY Istenben •
• HÍSZEK EGY Nélában •
• HÍSZEK EGY Isteni Örök Jgalságban •
• HÍSZEK Magyarország Feltámadásában •
• AMEN •

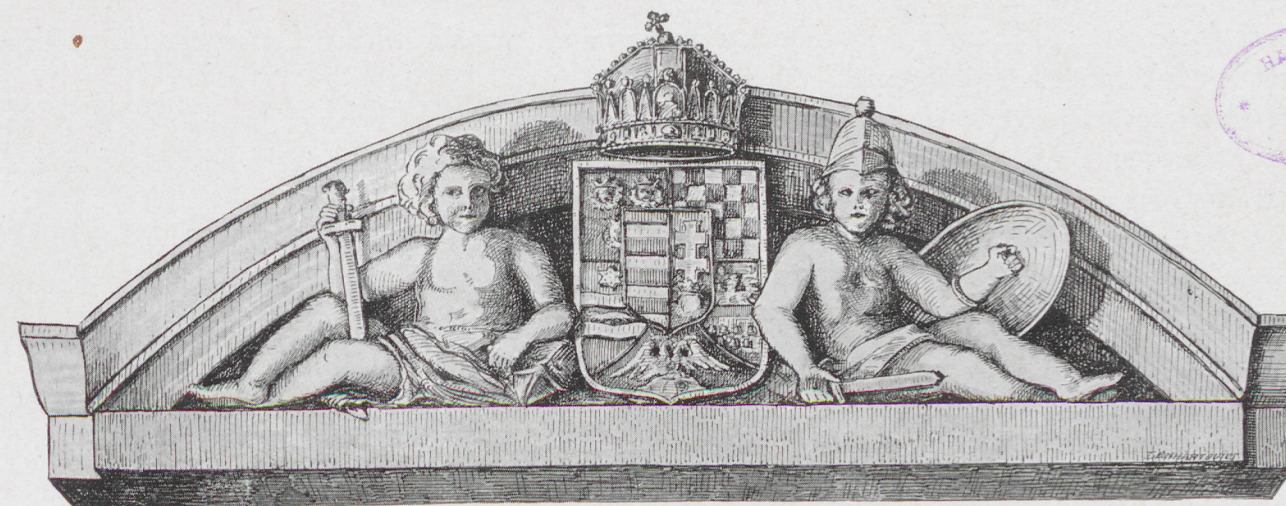
Handwritten stamp: HÍSZEK EGY Istenben • F105(1939)2

Handwritten stamp: R

SIGILLUM CONV.
SARARIENSIS
ORD. S. FRANCISCI

Vitéz Szombathelyi Ferenc altábornagy,
a Ludovika Akadémia volt parancsnoka.
(Bascb Árpád festőművész képe.)

LUDOVIKÁS LEVENTE

A M. KIR. HONVÉD LUDOVIKA AKADÉMIA LEVENTE-KÖRÉNEK ÉVKÖNYVE

XVII. ÉVFOLYAM

BUDAPEST, 1939 DECEMBER

*A zöld mezőn, nem a zöld asztalon
szerezzük vissza az országot! (Jókai)*

EMLÉKEZÉS

VITÉZ SZOMBATHELYI FERENC ALTÁBORNAGYRÓL,
A LUDOVIKA AKADÉMIA VOLT PARANCSNOKÁRÓL.

Irta: vitéz kisbarnaki FARKAS FERENC vk. ezredes,
a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia parancsnoka.

Acélos, sudár dalia, amilyent az Isten jókedvében teremt katonának. Vitéz Szombathelyi Ferenc altábornagy Horthy Miklós Magyarországnak új katonatípusa, a magyar katonalélek egyik kimagasló megtestesítője. Lángoló hazafi és harcos katona! A magyar kard becsületének őre, a legszentebb magyar célok mindenre kész bajnoka. Szívét és karját az évezredek magyar álmok megvalósításához edzette. Egész lénye elszánt akaratot, magabiztosságot és erőt sugároz. Fajtáját forrón szereti, különösen az ifjúságot Fáradhatatlan szervező, céltudatos, tetterős vezető, akit fölényes tudás és kiegyensúlyozott, derűs lelkület jellemez. Ezért jóindulatú, melegszívű nevelő. E mellett nagyszerű szónok, aki súlyos, magvas gondolatait találó és meggyőző egyszerűséggel vési az elmékbe.

Katonaerényeit máris busásan jutalmazta a sors. Olyan helyekre állította őt ahol hervadhatatlan érdemeket szerzett és örökké maradandót alkotott.

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága 1936. évi szeptember hó 1-én rendelte vitéz Szombathelyi Ferenc vk. ezredest a m. kir. honvédség főparancsnoka mellől a honvéd Ludovika Akadémia I. főcsoport élére. Kiváló elődjétől, vitéz Jány Gusztáv tábornoktól, egy minden ízében magyar, korszerűen szervezett és gondos atyai szeretettel vezetett honvéd főiskolát vett át, melynek fejlesztése és gyarapodása neki is szívügyévé vált. Élesen figyelve az akadémiai élet

zajlását és az 1935/36. tanév eredményeit, a tapasztaltak alapján néhány fontos elvi tényezőnek az elmélyítését tartotta szükségesnek.

Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy az Akadémia a csapatért van. Bármily régi is az „Alma Mater”, az ősi hagyományok kultusza sohasem lehet öncél. Az intézet működésének a csapat igényeihez és követelményeihez kell igazodnia.

A Ludovikás Leventekör 1936 évi megnyitóján iránytszabó, ragyogó okfejtésben tett hitvallást a katonaszményről, a hivatástudatról és arról a valódi magas műveltségről, amely a honvédség tisztisarjadékát a *nemzet vezetőrétegévé* nemesíteni hivatott.

Éberén ügyelt arra, hogy a csonkaország első katonai főiskolájából ne „szobatudósok”, hanem spártai fegyelemben és tekintélytisztelő szerénységben nevelt, gyakorlati tudással és képes-séggel gazdagon vértezett fiatal tisztek kerüljenek az életbe.

Gyűlölte a puhaságot, a finomkodó „széplelkűséget”, a tétlenséget és habozást, röviden: minden férfiatlanságot.

Az akadémikusoktól feszes, katonás fellépést, rendet, fegyelmet és példás úri maga=tartást követelt.

1937. évi november hó 1-én tábornokká lépett elő.

A fegyvernemek legbehatóbb gyakorlati kiképzéséhez nemcsak a szükséges időt, de a cél-szerű és nélkülözhetetlen eszközöket is biztosította. E célnak minden mást alárendelt és hajtha=tatlan akarattal harcolt érte. Az a *látnoki erő* vezette, amelynek az 1938. március 15-i szabadságünnepen megrázó szavakban adott hangot:

«A Talpra magyar és a *harcbaszállás* a március 15-i ünnepnek a lényege és mély értelme!

Mi katonák március 15-ével éppen azt a nemzetet ünnepeljük, amely 1848–49-ben képes volt saját céljaiért és érdekeiért fegyvert fogni és harcolni. Mi tehát március 15-ében méltán katonai ünnepet, harcos ünnepet látunk. A nemzet síkra szállott jogaiért és igazságáért. Senki sem mondta azt, hogy nem akar katonát látni, ellenben mindenki kész volt arra, hogy mindnyájunknak el kell menni! Senki sem hitte azt — mint 1918-ban hitték, — hogy a magyar ügyet majd megvédi a nemzetközi jog és igazság. Az igazság és a jog nem védi meg a nemzeteket, hanem kötelezi őket arra, hogy fegyvert fogjanak megvédésükre, ha igazán hisznek benne.

Hihetünk-e az emberi jogokban addig, amíg a mi testvéreink rabszolgaságban tengődnek? Tekinthejtük-e világszabadságnak azt a szabadságot, amelynek cégére alatt minket gúzsbakötve tartanak? Nekünk nem világszabadság, nem emberi jogok, hanem a saját szabadságunk és saját jogaink kellene! Nem is lenne emelkedésünk igazi, ha ezért áldozatokat nem hoznánk.

Nekünk katonáknak az a feladatunk, hogy a *nemzet egészséges, harcos szellemét ébrentartsuk és fokozzuk*. Különösen feladatunk ez ilyen mozgalmas, eseményteljes időkben. E feladatunkhoz erőt március 15-éből, a nemzet nagy harcos ünnepéből meríthetünk.

Reményteljesen és bizalommal tekintünk a jövőbe. — Higgyünk!»

Vitéz Szombathelyi tábornok egészen a hite szerint cselekedett, amidőn meggyőződését körültekintő alapos-sággal és eréllyel valósította meg az új tanterv útján.

„Ma a csapatnál olyan fiatal tisztekre van szükség” — mondta az 1938. évi hadnagy=avatáskor —, „akik elméleti tudásuk mellett gyakorlati hozzáértéssel is rendelkeznek és a kiképző munkába azonnal, zökkenés nélkül be tudnak kapcsolódni. Ma a csapat nem ér rá arra, hogy az intézetből kikerült tisztekkel gyakorlatilag még külön is foglalkozzék. Ehhez nemcsak az ideje hiányzik, de módja sincs hozzá. Ezért mi nem elégedtünk meg azzal, hogy tudástok csak elméleti legyen, hanem arra törekedtünk, hogy azt gyakorlatias kiképzés által elmélyítsük és reálissá tegyük.”

Mindeme sokágú munka közepette vitéz Szombathelyi tábornok arra is talált időt és módot, hogy az ősi Alma Matert szépítse és értékes műemlékekkel gazdagítsa. A főépület díszlépcsőházát művészi emléksarnokká alakította át, melynek főkéssége a „*Kárpátok védői*” című nagyszabású hármaskép. Fáradságot nem kímélve szerezte meg az akadémia számára ezt a maga nemében egyedülálló remekművet, melynek nevelőhatása és hadtörténelmi értéke nem is becsülhető eléggé magasra.

Amilyen váratlanul zavarták meg a „*Kárpátok védői*”-nek leleplezési ünnepélyét az 1938. évi világtörténelmi őszi események, olyan meglepetésszerűen szólították el vitéz Szombathelyi tábornokot is a Ludovika Akadémia éléről. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága 1938. évi november hó 1-ével a m. kir. honvédség vezérkari főnökének helyettesévé nevezte ki.

*

Viharfény gyúlt ki az északi Kárpátormokon és nagy lobbanással jelezte a magyar hajnalhasadást.

A trianoni rabbilincs kettétört és egymillió elszakított magyar testvér borult fölszabadult, ujjongó zokogással az Anyaország keblére.

De a szentistváni határokat hordozó Kárpátbérceket ismét eltakarták a fekete fellegek.

Csak az Alma Mater Ludovika emléksarnokában fehérlettek rejtélyesen és hivatogóan a véráztatta magyar havasok.

1938. évi november hó 27-én leplezte le vitéz Szombathelyi Ferenc tábornok a még életben lévő világháborús Kárpátvédők, valamint intézetünk tisztikarának és akadémikusainak jelenlétében, katonás házi ünnepség keretében a hatalmas műalkotást.

Vitéz Szurmay Sándor báró, ny. gyalogsági tábornok, a legendáshírű uzsoki hős és vitéz Szombathelyi Ferenc tábornok együtt néztek föl sok dicső haditett színhelyére, az uzsoki hágra. Tekintetük az uzsoki szirteken villant össze.

És jött 1939 márciusa. Északon megdőrdültek az ágyuk és magyar honvédek indultak rohamra. Villámgyors hadmozdulatok után ismét valóság lett az ősi magyar határ. És március 18-án az uzsoki hágon állt vitéz Szombathelyi Ferenc tábornok, a VIII. (kassai) hadtest és a *Kárpátcsoport parancsnoka*.

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága elrendelni méltóztatott, hogy Kárpátalja visszafogla=lása alkalmával az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért és a visszafoglalás eredményes vezetéséért

„Különös Dícsérő Elismerése a hadiszalagon”

— a kardok egyidejű adományozása mellett — tudtul adassék a kiváló hadvezérnek. 1939. novem=ber hó 1-én pedig altábornaggyá léptette elő a hős magyar katonát, mindnyájunk büszkeségét.

A Ludovika Akadémia parancsnokainak arcképcsarnokában táborig díszegyenruhában áll a sastekintetű, kemény magyar katona, Kárpátalja visszafoglalója.

Ugyanaz a mesteri kéz festette meg, amely a „*Kárpátok védői*”-t alkotta.

Tisztelettel és büszkén tekintünk fel a daliás tábornokra, aki mindannyiunknak irányt, eszményt, példát és tettet mutatott.

Tettők sugára átragyog
Időn, enyészeten. (Bajza József: Apotheosis.)

HALOTTAINK.

1938.

Felsőkubinyi MESKÓ TIBOR hadnagy.

Hősi halált halt: 1938 október 4-én. A Ludovika Akadémiát 1936-ban végezte.

Felavatása után Debrecenbe került a hajdúezredhez, innen a VII. határőrkerület állományába, Felsőhangonyba, majd Jászberénybe helyezték előljárói kerékpáros-tanfolyam elvégzése céljából. Mindegyik szolgálati helyén általános tiszteletre és meleg bajtársi együttérzészt váltott ki nemes gondolkodása, bajtársiassága és alárendeltjeivel való megértő bánásmódja.

1938 október elsejével Sátoraljaújhelyre helyezték át, de új csapattestéhez már nem vonulhatott be, mert az ismeretes őszi események Felsőhangonyban tartották. Itt kapta századja, mint önálló határőrszázad, a Sajó völgyének felderítésére vonatkozó parancsot. 1938 október 4-én éjszaka indultak. Több falut, köztük Harmacot, Rimaszécsét elfoglalva, törtek előre Rimaszombat felé. Meskó hadnagy rohamosztagnparancsnok volt és az éllel nyomult előre. Rimaszécs felett, Kacagó-pusztánál, a cseh betonerdőtornyoknál kapták az első tüzet. A környékbeli cseh és tót telepések ugyanis hírvélve a mieink közeledését, az erődítményekhez rohantak és onnan, valamint a házak padlásairól, szalmakazlak mögül lövöldöztek rájuk.

Meskó hadnagy a vállán sebesült meg először, de nem törődve súlyos sebével, hősiiesen teljesítette kötelességét. Éppen be akarta kötözni sebéit az egészségügyi őrmester, amikor mindkettőjüket halálos géppuskatalálat érte. A magyar csapat reggelre visszavonult, az elesetteket azonban nem tudta magával vinni. A csehek temették el Meskó hadnagyot 8 hősi magyar bajtársával együtt Kacagó-pusztán. Kassáról hoztak tábori lelkészt, aki sírjánál magyar imát mondott. A szomszédos Rimaszécs magyar lakosságának nem volt szabad megjelenie a temetésen, ezért utólag halmozták el a frissen hantolt sírokat a történelmi magyar ősz virágaival. A novemberben bevonuló magyar honvédség magyar zászlót tűzve Meskó hadnagy sírjára, tiszteletet a 9 magyar hősi sírja előtt.

November 24-én szülővárosába, Bajára szállították Meskó hadnagy halóporait és katonai díszpompával temették el a város nagy részvéte mellett. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága 1939 júliusában a Magyar Érdemrend kardokkal díszített lovagkeresztjével tüntette ki a hősi hadnagyot. Vitézzé nyilvánítása iránt is megtörténtek a kezdeményező lépések, a Ludovika Akadémia pedig a hősök folyosóján elhelyezett márványtáblára vésette a nevét.

A VII. (miskolci) hadtest tiszti és altiszti kara Meskó hadnagy és 8 hősi bajtársa emlékének ápolására két emlékmű felállítását határozta el. Az egyiket Meskó hadnagy hősi halálának színhelyén, a másikat pedig Felsőhangonyban, ahonnan ez a férfias, hősi vállalkozás kiindult, hogy „azoknak a hősök-

nek a nevét, akik a vértelen hon-visszafoglalásban életüket vesztették, örök időkre szóló, maradandó emléket állítson.“

Nyugodjál békében hősi bajtársunk, a magyar fel-támadás első halottja és áldodd tovább csendes sír-rodban azt a gyönyörűséges álmot, amelynek valóra-válását nem érheted meg és amelynek örökéletű él-ményétől megfosztott szomorú végzeted!

1939.

Ecsedi CSAPÓ JÓZSEF főhadnagy.

Hősi halált halt: 1939 január 6-án a munkácsi cseh ortvátadás napján. A Ludovika Akadémiát 1926-ban végezte.

Felavatása után a tüzérséghez került. Később kilépett a honvédség kötelékéből, de a Kormányzó Úr Ó Főméltósága — hősi halála után — visszahelyezte rendfokozatába.

Ecsedi CSAPÓ JÓZSEF főhadnagy 1938—39. telén a 8. térkép helyesbítő osztag parancsnoka volt. Különösen veszélyes körülmények között végezte felelősségteljes szolgálatát Munkács környékén.

1939 vízkereztjének hajnalán azzal a hírrel verték fel ál-mából, hogy a csehek betörték a határon és a város felé nyomulnak. Azonnal felöltözött és pisztollyal felfegyverkezve (más fegyver nem volt nála), a Latorca hídjához sietett, mi-közben felkeltette osztagának többi tagjait. Hamarosan nyol-cadmagával sietett a Latorca hídján át Oroszveg felé, ahonnan a csehek kb. 600 emberrel, tüzérséggel és 3 páncéljárművel kö-zeledetek Munkács felé. Gondolkozásra nem volt idő. Hősi el-szántsággal megtámadták a páncélgépkocsikat, az egyiket Rozs József zászlóssal, — aki szintén hősi halált halt a küzdelemben, — harcképtelenné tették, míg a másik kettőt megfutamodásra kényszerítették. Az árokba fordult páncélgépkocsiból kiszere-lték a géppuskát és tüzelni kezdtek a csehekre.

Míg a „Munkácsi nyolcak“ feltartóztatták az orvul támadó ellenséget, azalatt kb. 30 fegyveres polgári egyén gyűlt össze a Latorca hídján. A cseh támadás iránya minden kétséget ki-záróan a híd volt. Ezt kellett tehát tartani mindenáron. A híd túlsó oldalán levő fatelepen mint kényelmes fedezékben, híző-dott meg a cseh banda, míg a mieink minden fedezék nélkül voltak kénytelenek a város felőli hídfőt tartani. Egy mód lát-szott csak célravezetőnek: áthatolni a hídon s megtámadni a fatelepet. Csapó főhadnagy személyes példaadásával gyors elhatározásra készítette embereit s hamarosan kivertek a cse-heket a fatelepről is. Am a szomszédos ház padlásán váratlanul cseh géppuska szólalt meg, amely megsebesítette egyik baj-társát, Konez főhadnagyot. Csapó főhadnagy azonnal súlyosan sebesült bajtársa segítségére sietett, bevonszolta egy farakás mögé, hogy sebeit bekötözze. Amikor itt egy pillanatra fel-

Felsőkubinyi Meskó Tibor hadnagy

Ecsedi Csapó József főhadnagy

Kiss Ernő főhadnagy

egyen esedett, halálos lövés érte. Utolsó szavai ezek voltak. „Nincs semmi bajom... tovább!“

A hősi roham — amint tudjuk — nem volt hiábavaló. A cseh horda kénytelen volt elkötródni Munkács alól.

A Kormányzó Úr Ó Főméltósága 1939 július hó 2-án kelt legfelsőbb elhatározásával Ecsedi Csapó József főhadnagnak különleges helyzetben tanúsított önfeláldozó és vitéz magatartásáért a Magyar Érdemrend kardokkal díszített lovagkereszt-jét adományozta. A vitézi rendbe való felvételére vonatkozó kérelmet hozzátartozói beadták.

A Ludovika Akadémia Csapó főhadnagy nevét is márványba vésette a hősök folyosóján elhelyezett emléktáblán.

KISS ERNŐ főhadnagy.

Szintén Munkács védelmében kapott halálos sebet. 1939 március 11-én halt meg. A pestszenterzsébeti újtemetőben temették el katonai pompával március 14-én a hősi főhadnagot. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága személyesen adta át neki halálos ágyán a Magyar Érdemrend kardokkal díszített lovagkeresztjét. A Ludovika Akadémiát 1932-ben végezte. Felava-

Martinovits Béla rep. főhadnagy

tása után Szegedre került az utász-zászlóaljhoz, majd a honvéd sporttanárképző intézet elvégzése után Bajára helyezték. Hősi halálának körülményeiről a m. kir. Bolyai János honvéd műszaki akadémia fog külön készülő évkönyvében megemlékezni.

Dr. KVACSÁK GYULA ny. áll. főesperes.

† 1939 január 10-én. A csepeli új temetőben temették el január 12-én. 1919-től 1921-ig a Ludovika Akadémián mint róm. kat. lelkész és német nyelv-tanár működött. Temetésén tiszti küldöttség képviselte a Ludovika Akadémiát, ezenkívül a Szolgálati Szabályzatban előírt sorfalat, keresztvivőt és rend-jelvivőt is az akadémia vezényelte.

MARTINOVITS BÉLA rep. főhadnagy.

Repülő hősi halált halt 1939 május 16-án, életének 34. évében. A rákoskeresztúri köztemetőben, a hősök temetőjében helyezték örök nyugalomra. A Ludovika Akadémiát 1928-ban végezte. A Ludovikás Leventekörnek örökös tagja volt.

NÓNAY DEZSŐ ny. tábornok,

† 1939 szeptember 20-án Esztergomban, életének 83. évében. Budapesten a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. Az engesztelő szentmiseáldozatot szeptember 25-én mutatták be lelkiüdvéért az Egye-temi templomban. A Ludovika Akadémián 1897-től 1900-ig, mint századparancsnok és gyakorlati sza-bályzat-, valamint harcászati-tanár működött.

Meg kell emlékeznünk még valakiről a Ludovikás Levente hasábjain. Nem volt sem tanára, sem növendéke a Ludovika Akadémiának, de becsületes, munkás életéből 40 évet töltött az akadémia szolgálatában BECKER FERENC, az akadémia fod-rázmestere.

1939 március 8-án halt meg mindvégig munká-ban töltött életének 65. évében, pár nappal hűség-szolgálatának 40 éves jubileuma előtt. Nyugodjék békében!

Tripoliszi képek.

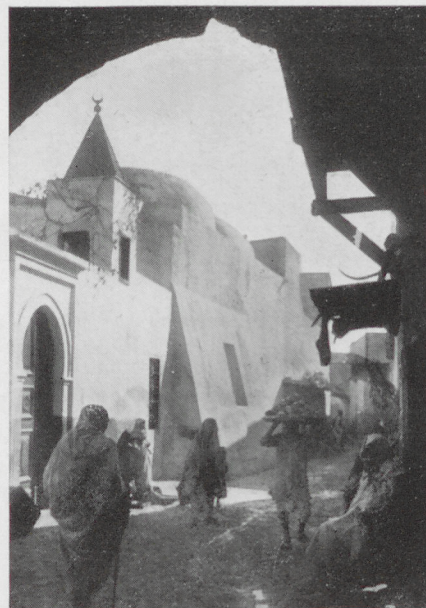
Tengerparti sétány.
(Olasz újváros.)

A fellegvár.
(Régi török erőd.)

Bennszülöttek városrésze.

Arab negyed.

TRIPOLISZBAN.

Írta: Dezséri Bachó László alezredes, a Ludovika Akadémia tanára.

Több mint két évtizeddel ezelőtt érkeztem ide Tripoliszba először, amikor még nem a savoyai kereszt, hanem a török félhold táncolt a szélben az ősi várerőd árbocán. Emlékszem, akkor is ilyen bágyadt, ernyedtt afrikai hajnal volt, mint most; az opálos láthatáron vékony felhőoszlopok imbolyogtak, a szubtrópusi éj szikrázó csillagainak fénye lassan beleolvadt a napfelkelte arany- és bíbortengerébe és a tripoliszi oázis karcsú pálmáinak ezrei beleborzongtak a hajnali zefír enyhe cirógatásába. A kőfallal elkerített arab város mélyen aludt a sáncok mögött, oly csendesen, mint a dombocska alján az a temető, ahol vakító fehéren ragyognak fel a turbánnal díszített muzulmán sírkövek, ferdén dőlve oldalvást, mintha felfigyelnének valamire s azután ismét visszaomlanának az örökös hallgatásba.

Nem voltak itt akkor ezek a pompás hullámtörő gátak és hatalmas mólók, amelyekről fekete gőzdaruk könyökölnek a tenger vize fölé; a raktárak és vámházak sem voltak itt, az érkező hajó nem símult oda szépen a védettséget jelentő móló mellé, hanem messze, kint vetett horgonyt a nyílt tengeren. Csúnya, fekete sziklák éles tarajai nyúltak ki a vízből a kőfallal elkerített arab város előtt, szirtek és láthatatlan zátonyok sakkjárája között bukácsoló csónakon vergődtem partra, ahol az évszázadok óta változatlan arab élet csendje fogadott.

Afrika mérföldes csizmákkal szalad nem is Európa, hanem Amerika után. Casablancát, Észak-Afrika New-Yorkját a jóvátétel címén szállított német gépekből, kikötői berendezésekből szinte máról holnapra építették ki a franciák és varázsolták át álmos arab fészkekből nagyvárossá. Algir ma a legnagyobb francia város Páris és Marseille után és a szenegáli Dakarban Havre vagy Calais forgalmát láttam, nem is beszélve az angolok

afrikai nagyvárosairól, amelyeket évszázados gyarmatosító munka fejlesztett metropolisokká.

Itália teljesítménye Libiában a csodával határos: a régi Törökország legelhagyottabb tartománya rövid idő alatt fejlődésképes, sokat ígérő gyarmat lett, az előbb jelentéktelen, poros Tripolisz város pedig csodaszép tündérváros. Az olasz munka és pénz a sziklás és zátonyos part által a tengertől elzárt város elé, a régi arab sikátorok egy részének feláldozásával, hatalmas kikötőt és tündéri kertvárost varázsolt, amilyen alig akad egész Afrikában.

Sok kilométer hosszúságban, aszfaltozott és kettős pálmával szegélyezett sétány képezi az új olasz városrészt egyik szegélyét. Pazar parkok, vakító színekben ragyogó virágcsokrok között, amelyeket csak ez az éghajlat tud termelni, sorakoznak fel az olasz bankok márványpalotái, a nagy luxusszállók, egy-két középület, valamennyi apró parkocskával, amelyek kőfalairól, mint valami színes vízésés, a szubtrópusi buja, emberfejnagyságú virágokat ringató növények indái patakanak le. Bűbájos környezetben áll Balbo olasz kormányzó pici palotája, előtte a gyarmati sereg elitcsapatának, az aszkariknak virító egyenruhájú díszőrségével. Napfény és csend köröskörül, a leeresztett redőnyű palotácska buja kertjéből kíváncsi királynők bólogatnak ki az utcára, narancsfák nehéz illata vegyül össze sohasem látott, ismeretlen nevű, fűrtökben lógó, füzérekben gyöngyöző virágok bódító szagával; az afrikai tenyésztet, csak a formákban korlátozva a gondos kertész kezétől, szinte erőszakosan, tüntetően ontja kincseit, befonva mindent átölelni akaró ágjaival és indáival az oszlopokat, előntve tarkaszínű árjával az erkélyeket, verandákat és tetőket, úgyhogy csak a falak

utcai oldalán, a járdán áll meg az illatos áradat. Odébb a még patinátlan, vadonatúj, nemrég felszentelt katedrális áll, szellemi fellegvára az olaszoknak, akik a római utódoknak ezen a szent helyén, Tripolitániában harcolnak, verejtékezve dolgoznak és imádkoznak.

1902-ben a túlnépes Olaszország a franciákkal kötött egyezményrel szabad kezét biztosított magának Tripolisban, egy évvel később pedig Angliával ismertette el igényeit, bár ezeket egyelőre nem érvényesítette, mert a hazai közvélemény még az 1896-iki áduai vereség hatása alatt állott és nem lelkesedett további gyarmati vállalkozásokért. Csak az 1911-iki német-francia marokkói viszály után látta szükségét Itália annak, hogy Libiát megszállja. A nagy terület elfoglalása és pacifikálása évekig tartott, amikor pedig a világháború alatt Olaszország csapatai egy részét innen kivonta, egy-két tengerparti támpont kivételével a tartomány ismét elveszett. Visszahódításának és gyarmatosításának nagy feladata a fasiszta rezsimre várta. 1930-ban az olaszok Fezzan szívéig nyomultak elő és ezzel tényleg birtokbavették a földet, amely előbb csak papíron volt az övék.

Amit köröskörül látok, azóta létesült. A fasiszta kormány itt is gyors és gyökeres megoldások eszközeihez nyúlt, mint odahaza. Sietve hozzálátott a gyarmatosításhoz, véget vetett az előbbi kormányok kusza, szervezetlen és tétova koloniális próbálkozásainak. A túlnépesedés levezetését nem is lehetett már tovább halasztani; 1876 és 1925 között 16 millió olasz vándorolt ki főleg Észak- és Délamerikába, ahol azonban Itália, a gyarmatosító országok mindenünnen lekészt Lázárja, koloniális igényeket nem támaszthatott.

Itt is lassan megy a gyarmatosítás, a telepítésre alkalmas területek gyér volta miatt. A nagyterjedésű tripoliszi oázist, amelyet most hatezer kút öntöz, már termőfölddé tették, de a sivatagban csak lépésről lépésre, keserves munkával lehet előrehaladni. Ez magyarázza, hogy Balbo kormányzó demografikusnak és intenzívnek minősített gyarmatpolitikája sem tudott 60—70.000 olasznál többet letelepíteni. Jelenleg évente 20.000 ember letelepítését tervezik azzal a végső céllal, hogy mielőbb legalább egy félmillió olasz találjon hazát Libiában és ezt a hazát önmaga, minden támadás és blokad ellen, az anyaország segítségével nélkül is megvédelmezzék. Arról, hogy Itália évi 400.000 lélekre menő népesedési szaporulatát itt telepítsék le, szó sem lehet, mert Libia felvevőképessége az anyaország túlnépesedésével nem tud lépést tartani. Az olasz kormány, amely a római Campagna maláriás mocsaraiból dúsan termő szántóföldeket csinált és Calabria sívár vidékeit mesterséges tavakkal gyümölcsösökké varázsolta át, a tripoliszi steppékben és sivatagokban is szép oázisokat teremtett a mélyfúrásokkal. Megnéztem néhányat, nincs bennük semmi romantikus elem. Ezek az oázisok nem tevéhatón, hanem remek utakon, menetrendszerűen közlekedő autbuszjáratokon érhetőek el. Tévté itt csak a sivatagban látni, ahová az olasz gyarmatosító hivatal keze még nem ért el. A telepítéseket nem pénzcsoportok, hanem maga az állam végzi, a telepések államegylet kapnak, az állam létesíti az öntözőműveket, fúratja az artézi kutakat és építeti távolba szakadt polgárai számára a szép, kényelmes és egészséges farmerlakásokat, a nyereszkeskedő tőke teljes kikapcsolásával.

Megható és egyben tiszteletet parancsoló az a szívósság, amellyel az olaszok ezt az eddig is sok pénzbe és vérbe került országot a telepítés szolgálatába állítják, a bennszülött lakosság tönkretétele nélkül, sőt úgy, hogy az is részeseüljön a gyarmatosító kultúrunka áldásaiban. Az óriási területen szétszórtva élő, valami 7—800 ezer lelket kitevő arabság nem gyűlöli, hanem tiszteli Itáliát, mert az emberségesen bánik vele. Indiában péld

dálul fehér ember a hinduval ugyanarra az autbuszra fel sem ül; Tripolisban és a többi olasz gyarmaton az elkülönülésnek ilyen sértő megnyilvánulásait nem ismerik, de az is elképzelhetetlen, ami a francia Szenegálban annyira felháborított, hogy a rendőrség a kíváncsiságból csoportosuló feketéket gumibottal és korbáccsal kergette el a fehérek útjából. Ami itt tiszteletre, sőt ragaszkodásra ösztönzi a bennszülötteket, az az egyszerű tény, hogy az olasz itt nem kizsákmányoló, hanem maga is a két keze munkájával keresi kenyerét és hódítja meg a sivatagot, akár csak az őslakó arab.

Végig sétálok a vadonatúj olasz városrész utcáin az oleanderek és pálmaallék között, megcsodálom a szép palota- és villasort, a sokszínű virágfürtök között megbújó arkádokat a bájos arab ívekkel, ami az egyedüli lehetséges építkezési mód a napfénynek ebben az országában; megpihenek egy óriási, rózsaszínű csokorhoz hasonló oleander árnyékában, amelynek a leveleit is alig lehet látni a habzó virágfürtöktől s a vakító napfényben úszó utca arkádjait követve szememmel, elnézegetem a divatbajlott olasz-arab koloniális stílusban emelt középületeket, köztük az elmaradhatatlan fasiszta székházat, előtte a feketeinges őrszemmel. Az egzotikus környezetben olajbarna olaszok, sudár, burnuszos arabok és pipacsörös, félméter magas fezzel a fejükön szurokfeketeképpű aszkárik suhannak el mellettem. Csend van köröskörül, a nehéz és fülledt, oleander- és narancsvirágzagtól terhes levegő csendjébe néha egy távoli autótűlök kiált bele és az arab énekesnőnek rekedt, furcsa éneke, aki az egyik kávéház rádióján keresztül szórakoztatja a narghilé mellett lágyan álmodozó, hangtalanul óraszámra guggoló arabokat.

Napsütötte óriási tér egyik szögletében össze-vissza épített és átépített, ódon erődítmény mered a magasba, amelyet még a spanyol V. Károly építtetett, hogy seregei támpontnak használják az algiri és tuniszi kalózok elleni hadjárataikban. A XVI. század elején Don Pedro Navarro parancsolt az erődben, amelyet a hajdani római castrum, a római város védőművének és egy később emelt arab váracsnak a helyén építettek. V. Károly azután átengedte a várat a török elől Rhodoszról menekült, Maltában és Tripolisban letelepített lovagrendnek. Ez 1530-tól 1551-ig, amikor a törökök elfoglalták, birtokolta a várat és többszöri átépítéssel egységes stílusát megzavarta. Azóta össze-vissza építkeznek benne és rajta, tatarozzák-foldozzák. Tripolisz elfoglalásakor az olaszok bombázták, de később rendbehozták a kormányzósági hivatalok számára.

Ebben a régi városban, ahol a lovagok Szent Lénárd-temploma helyén a tartomány egykori ura, a Caramanli-dinasztia mecsetet emelt és háremet rendezett be, most Balbo marsall kormányzó hivataloskodik. Az arabok is nagyvonalú és jószívű embernek ismerik, aki a gyarmatosítás áldásaiban, kölcsönökben és más kedvezményekben a bennszülötteket is részesíti, akik azután a gyarmatosítás nyomában járó mozgalmas élet, vállalkozási kedv munkaalkalmából is részt kapnak. A török uralom alatt, amely nem törődött az ország gazdasági fellendítésével, az arabnak korántsem ment úgy a sora, mint most.

Ezeket a szép függőkerteket, ahonnan végig látok Tripolisz bologató pálmárain és a Földközi-tengernek az égbolttal összefolyó kékségén, még a török basák telepítették. Az olaszok római oszlopokat hozattak bele a környék régi római romvárosaiból. Sabratha, Leptis Magna amphitheatrúmának repedt, mohos oszlopai most gyönyörű pergolákat támasztanak alá, fölöttük virágteraszok ragyogó színei örvénylenek, gyönyörű összevisszaságban. A pergolák hűvös, kanyargó félhomályában, néhol Korán-jelmondatok állítanak meg és a padisahnak köbevésett, cikornyás thugrája.

Az egyik embermagasságú lőrésen át az arab városrésznek szorosan egymáshoz ragasztott fehér, halványsárga vagy rózsas-

színű házcsoportjaira, a belőlük kiugró, elefántcsont-faragványokhoz hasonlító, cifra minaréokra, a másik lőrésen keresztül pedig a tengerpartra látok le, ahol Marcus Aurelius diadalíve hirdeti, hogy ez az ország sokkal előbb volt római, mint arab. A feníciaiak voltak ugyan az elsők, akik érintkezésbe léptek a tartomány barbár népeivel, ők alapították Oea, Sabratha és Leptis városokat, amiből azután a Tripolitania, azaz a három város országa elnevezés származott. A feníciaiak után jött Carthago, ennek elpusztítása után Róma, hogy az országot felvirágoztassa. A vandálok későbbi dúlásait Bizánc és a VII. században érkezett arabok éppen úgy nem tudták jóvátenni, mint az apatikus török uralom. Ez a feladat most ismét Róma fiaira vár.

Elnézegetem az erőd ormáról ezt a két ellentétes, de egymást mégis kiegészítő világot: a bennszülöttek óvárosának halvány, finom akvarellszínei lassan belevesznek a gyorsan leszálló afrikai alkonyat minden más színt felszívó sötétkékjébe; ott a téren túl, amelyen Róma valamelyik teréről idehozott pompás, patinás kútmedence vizei csobognak, kezdődik az új Tripolisz, teljesen más ritmusra forgó életével. Kigyúlnak az első villanylámpák és a sétálóok ezrei öntik el az eddig csendes utcákat.

Hirtelen festői lovassapat fordul be az erőd előtt lévő hatalmas térre az egyik utcából. Elöl a zenekar lovagol, síposok, dobosok, trombitások. Utánuk hófehér egyenruhát, trópusi sisakot viselő olasz tiszt vezetésével lovas szpáhik következnek, szintén fehér egyenruhában és ezüst paszománnyal kiver fekete mellényekben, míg a zene embereinek mellénye kék és zöld, arany hímzéssel. Az arab csapat vérpiros fezt visel leelőgó kék bojttal. Amerre elvonul, a közönség némán tiszteleg zászlajának.

Felvonul a térre a tarka szpáhi-osztag és megáll szemben az erőddel, megkezdődik az őrségváltásnak és az olasz zászló bevonásának naponta megismétlődő, ünnepélyes szertartása. Eltart talán félóráig. Ezalatt folyton szól a zene, a szpáhik síposai és trombitásai felváltva fújnak valami nagyon különös, sohasem hallott, rikoltozó sivatagi indulót, mindig ugyanazt a furcsa dallamot, amelyet a dobok egyhangú pergése kísér. Hirtelen ágyúszó dördül bele a különös zenébe és a várfokon álló katoná lassan, ünnepélyesen engedi le az árbocról az olasz lobogót.

Ami most következik, nemcsak bámulatos, hanem szinte hihetetlen. Az egész városban megáll az élet: az autók és konflisok megtorpannak, az olasz soffró elengedi a kerekét, az arab kocsis eldobja az ostort, a cipőtisztító néger kezéből kihull a kefe, a borbélyéből a borotva, az egész utca közönsége feszes

vigyázzállásba merevedik, frontot csinál az erőd felé és fel-emelt kézzel, római üdvözléssel tiszteleg mindaddig, míg Itália trikolórja az árbocról leereszkedik.

Amikor ezt a szertartást első ízben láttam, arra gondoltam, hogy csak a rendőröktől s általában az olaszoktól jobban szemeltartott főtér és a főbb utcák közönsége tiszteleg a zászlónak. A szertartás idején, ör egymásután következő estén a város öt különböző pontján tartózkodva, megfigyelhettem azt, hogy nemcsak a fehérek, hanem a bennszülöttek, arabok és feketék, az óváros legeludogottabb zugaiban is magasba lendítették karjaikat és megállott néhány percre a mindennapi élet. Ez a tapasztalat valóságos kinyilatkoztatás volt számomra: itt már megvan az a bizonyos, közös olasz-arab hazafiság, az autochton arab elem és a gyarmatosító európai érdekközössége, egyesülése közös munkára, közös célokra. A hódító európai zászlajának ilyenfokú általános tisztelete el sem képzelhető például Indiában, még kevésbé a francia gyarmatokon, ahol a francia marxista csöcselék a feketék szemeláttára is tiszteletlenül viselkedik saját hazája lobogójával szemben.

Néhány évvel ezelőtt Eritreában az tűnt fel legjobban, hogy az olaszok, bár nem keverednek oly liberális könnyedséggel a bennszülöttekkel, mint a franciák vagy a portugálok, de nem is bánnak velük kegyetlenül vagy durván, a fehér ember tekintélyét és méltóságát csodálatosan fenn tudják tartani. Ennek a titka abban rejlik, hogy az olasz uralom méltányos és igazságos, nem zsákmányolja ki az őslakosságot és drákói szigorral bünteti azokat a fehéreket, akik a bennszülöttekkel szemben bántalmakra ragadtatják magukat.

Több tripoliszi arab előkelőséggel beszélgettem az olasz-arab kapcsolatok várható fejleményeiről a csendes kávéházban, ahonnan láttam a pálmák és szőlőindák mögé bújó mecsetek tualakú tornyait, a szamaraikat itató arabokat és a köveken fehérneműt sulykoló, lefátyolozott asszonyokat. A kis kávéházra órákon át mély hallgatás borul, a közönség csendben szívja a csibukot és a narghilét és álmodozva hallgatja a légy zsongáshoz hasonló zajt, amely a bazárok utcájából ide átsűrődik. Ismerőseim diszkrét udvariassággal feltett kérdésekre, hogy milyen jelentőséget tulajdonítanak annak a ténynek, hogy egyik közülük a Duce legutóbbi tripoliszi látogatása alkalmával átadta neki az Izlám kardját, a keleti ember csendes nyugalmával biztosítanak, hogy ez nem pusztán udvariassági tény, hanem csupán szimbólum, hanem jóval több. Sokatmondóan rámnéznek és újra belemérikülnek a csendesen álmodozó, hallgató kávéházi vendég nyugalmába. De összevetve mindazt, amit itt láttam, ezt a néhány szót vakon elhiszem nekik.

A KATONAI JELLEMNEVELÉS ÉS ESZKÖZEI.

A KATONAI JELLEMNEVELÉS ÁLTALÁBAN. A NEVELŐI MUNKÁRA HIVATOTT TISZT EGYÉNISÉGE.

(Az akadémikusok előtt 1939 március hó 20-án és 22-én elhangzott katonapedagógiai előadás I. része.)

Írta: Dr. Mathia Károly, a Ludovika Akadémia tanára.

*Hadd vesszen el az élet, ha
A becsület marad.*

(Petőfi Sándor: Ha férfi vagy.)

A történelem szekere talán még sohasem dübörgött el ilyen közel a magyarság jövőjének látóhatárához, mint a közelmúlt napokban. Máról-holnapra tanúi lettünk annak, miképpen emelkednek fel és süllyednek el nemzetek a történelem ropant dinamizmusának kényszerítő hatására.

A sors valóban feladta történelemből az utolsó leckét a magyarságnak. Nem lehet vitás, hogy abban a gigantikus küzdelemben, amelynek csak előcsatározásai zajlottak le az elmúlt napokban, haderőnk technikai felkészültsége mellett egyedül erkölcsi erőviszonyaink újjászülése, a teljes belső megújulás biztosíthatja a történelem további folyamán független állani létünket és egész nemzeti jövőnket.

Röviden arról van szó: a szerint fog banni velünk a sors, hogy milyen értékessé, sőt kívánatosá tudjuk tenni a velünk kötött barátságot más nemzetek számára, természetesen belső értékeink tökéletes kifejeződése árán.

Carl Clausewitz, a múlt század elején élt porosz tábornok a háborúról írt híres és immár klasszikussá vált munkájában határozottan kiemeli az erkölcsi tényezők fontosságát:

„Az erkölcsi főtényezők — mondja — a hadvezér tehetősége, a hadsereg harci erényei és nemzeti szelleme. Hogy ezek közül melyik a fontosabb, ki tudná megmondani? ... könyvből merített bölcsesség ezeket a számokkal ki nem fejezhető, osztályokba nem sorolható erőket felfogni nem képes. Csak aki látja és érzi őket, érti is meg.“

A továbbiakban arra szeretnék rámutatni, hogy ez a meg-látás és megérzés az arra hivatott tiszti sarjadékban kialakulva, miképpen vezeti el e gyönyörű hivatás elkötelezettjeit a meg-értés, a helyzetfelismerés életet és jövőt jelentő forrásához és ezzel a boldog beteljesülés dicsőségéhez. Hiszem, hogy ezzel nagymértékben megkönnyítem annak az óriási felelősségnek a súlyár, amelyet ezek a történelmi napok raktak a vállainkra. Mert ha valaha gondoltunk erre a történelmi felelősségre, akkor most kell igazán átéreznünk, hogy valamennyien felelősek vagyunk önmagunkért is, egymásért is. Felelősek vagyunk elő-ljáróink előtt, az egész nemzet előtt, sőt a történelem előtt is, hiszen a Gondviselés ránk bízta Magyarország becsületét és jövődjét.

Hiába akarnók lelkiismeretünket elhallgattatni: Itt állunk mult és jövő határán, élet és halál között, a véget és meg-dicsőülés mágnesterében. Választanunk kell az ítélet törvénye és az evangélium főlemelő ereje között!

Mert ne higgyük, hogy Clausewitz tételei az elmúlt évszázad folyamán elavultak! Ha élne és látná a haditechnika szé-dítő fejlődését, újra megállapítaná, sőt megerősítené, hogy a jövő technikai és vegyi háborúját is az erkölcsi tényezők fog-ják eldönteni! A leendő hadviselő államok technikai felkészültsége és harcmodora ugyanis jórésztben egyforma lesz.

Tisztában vagyunk valamennyien avval, hogy ha bármi-lyen meglepetést okozó új harceszközt találunk fel az egyik na-

pon, a másik napon a fejlett ipari kémkedés segítségével máris megszületik a leküzdésére szolgáló még újabb harceszköz.

Harcászati Szabályzatunk I. részének előszava mondja:

„A hadseregek gépesítése tovább halad, vegyi harceszkö-zöknek a jövő háborúban való alkalmazása valószínű. A harc súlyosabbá válik és egyre nagyobb és nagyobb követelménye-ket támaszt a parancsnokokkal és a harcossal szemben. Éppen ezért fokozottabb az erkölcsi tényezők jelentősége.

Végeredményben mindig az ember dönti el a harcot.“

A rendelkezésünkre álló újabb példák is ezt igazolják:

Franciaország sokkal modernebb harceszközöket küldött a spanyol polgárháború hadszíntereire, mint a Franco tábornok mögött álló Németország és Olaszország, mégis: a német és olasz haditechnika egyszerűbb eszközei sokkal többet értek a hősi szellemtől vezérelt spanyol és olasz katonák kezében, mint amennyit a legmodernebb gépek a hősi morált megtagadó vö-résérmű „katonák“ birtokában.

Duval francia tábornok Spanyolországról írt könyvében nyíltan megmondja, hogy „arra a halálmegvetésre, hősi önfel-áldozásra, amely a spanyol polgárháború sorsát megpecsételte, csak az a nép képes, amely — mint az olasz is — lenézi, meg-veti az élet olesó örömeit.“

Nyilvánvaló tehát, hogy csak az a nemzet számíthat a jövőben hadseregének győzelmére, amely erkölcsi erejének, a győzni akarás szellemének s a hősi kultusznak fejlesztését egy pillanatra sem tévesztette szem elől.

Ezeknek az erkölcsi erőknél a megszerzésére viszont épp-úgy föl kell készülnünk, mint a testi vagy szellemi erők fej-lesztésére. De az előbb elmondottak során említett belső meg-újulás is teljes egészében a nevelés kérdése. Az is általáno-san ismert tény, hogy a katonai nevelésnek már régen nem a sulykolás (drill) az egyetlen és legfontosabb módszere, — hi-szen az ösztönös begyakorlás és beidegzés segítségével legfeljebb csak részleteredményeket produkálhatunk — hanem az erkölcsi erőknek a lélekben való céltudatos felhalmozása és tartalékolása. Ez hozza meg és biztosítja igazán az eredményt. Ennek a se-gítségével érzjük el azt, hogy a legfontosabb katonai erények és értékek: a válságos helyzetek gyors felismerése, az önálló el-határozás készsége, a fölényes akaraterő, a tökéletes megbíz-hatóság, a felelősségérzet és a belső fegyelem szükségességének tudata zavartalanul fejlődnek az alárendelt egyéniségében.

Az erkölcsi erők biztosításának pedig egyetlen útja a cél-tudatos jellemfejlesztés. Nem lehet kétséges, hogy ez a katonai nevelés egyik legégetőbb problémája, legsürgősebb tennivalója.

Ennek a jellemnevelő munkának három fokozatból álló cél kitűzése van:

1. Fegyelmezett, egész embert (erkölcsi erő),
2. kifogástalan gentlemant (feddhetetlen gondolkodás),
3. hősi szellemű áthatott honvédő magyart (katonai érték-kiteljesedés) kell nevelnünk.

Ebben a három pontban foglalhatjuk össze a katonai jel-lemnevelés egész teleológiáját (célját).

Amint látjuk: sorsdöntő és felelősségteljes munka vár ránk a jellemnevelés széles területén. Nem lehet tehát közöm-bös a nemzetre nézve, hogy miképpen készül fel erre a sors-döntő hivatásra az ország legnagyobb nevelői kara: a honvéd tisztikar.

De egyébként is sorsdöntő lett a tisztí hivatás. A technika — mint már előbb is rámutattunk — megdöbbentő iramban fejlődik. A gép áll ennek a fejlődésnek a centrumában. A had-erő fejlődésének szempontjából is a gépek korszakában élünk. A jövő totális háborújában kétségtelenül a gépek fogják ját-szani a főszerepet. De minél tökéletesebb és megbízhatóbb gé-pek szolgálják a nemzetek biztonságát a jövőben, annál tökéle-tesebbnek és megbízhatóbbnak kell lennie az embernek, aki létrehozta és kezeli azokat. Mert szabályszerű verseny kezdő-dött az ember és a gép között. Jaj nekünk, ha az ember meg-bízhatóság tekintetében alulmarad ebben a versenyben.

Az is bizonyos, hogy abban a másik versenyben, amely a fegyverkezés terén indult meg az egész világon, akarva, nem akarva szintén részt kell vennünk. Csakhogy jelenlegi erőviszo-nyainkat figyelembevéve, nem annyira kvantitatív, mint inkább kvalitatív értékekkel megerősödve kell rajthoz állanunk, még-pedig minél előbb, mert máris megkezdődött a világ stadionján a versenyfutás a halállal — az életért.

Elképzelhetetlen módon megnőtt tehát a katonai jellem-nevelés fontossága.

Katonai szolgálatának ideje alatt tanulja meg a legegyszer-űbb ember is, hogy minden becsületos magyarnak részt kell vennie az életért és a jövődjéért vívott szent háborúban. Itt tanulja meg, hogy mi az a cselekvő hazaszeretet, mit jelent a házi tűzhely védelme és hogy mindez valóban a becsület dolga. A becsület pedig az ember egyéni értékeinek fokmérője. Itt fej-lesztik ki és terelik helyes irányba a magyar emberrel veleszü-letett bátorságot és vakmerőséget. Itt szoktatják rá arra, hogy a fegyelem egészen tökéletesen összefér az önérzettel és hogy van egy magasabbrendű cél, amelynek szolgálatában akarataát alá kell rendelnie előljárói akaratának. De itt tanulja meg azt is, hogy a félelmen alapuló álfegyelem mitemen ér a rá várakozó kemény küzdelmek sodrában és hogy az igazi honvédő magyar katonában a meggyőződéses fegyelem motívumai élnek. Itt szokja meg, hogy bajtársat lásson a másik katonamegberben, akinek érdekei az ő érdekei is, sorsa az ő sorsa is. Itt lát bele ösztönösen a szervezés kérdéseibe, a tömegek mozgatójának tit-kaiba, a szállítás bonyolult gépezetébe. Észrevétlenül alakul és fejlődik tehát szinte napról-napra a katonajellem, míg végre a tisztikar lelkiismeretes nevelői munkájának eredményeképpen kiépül a kvalitatív hadsereg. A számbeli erőnél is fontosabb, belső értékek arzenálja.

A csapatistizt nevelői munkája a neveléstudomány három területe: az értelmi, érzelmi és akarati nevelés közül főképen az utóbbi kettőben érhet el a csodával határos eredményeket, természetesen csak akkor, ha a példaadás szuggesztív erejére teljes súlyával támaszkodhat. Ez a szuggesztív erő abból fakad, hogy a hirdett elv és a konkrét valóság, a magasabb-rendű eszmény és a következetesen megvalósított tett a példa-dó jellemben tökéletesen fedik egymást. Ez a nevelői eljárás teremti meg a katonai lelkiületében az önkéntelen utánzási készség velünk született ösztönének segítségével az önmagáért való, a magasabbrendű cél érdekében vállalt fegyelem szükségességé-nek érzetét.

A jó példaadás mellett azonban vigyáznunk kell arra is, hogy semmiképpen se a zsarnokság eszközeivel akarjuk a fegyel-met fönttartani. Ez igen szűk látókörre vallana és könnyen

taszítja a fegyelem tragédiájának mélységeibe, a zendülés vagy a lázadás gondolatmezéjére az alárendeltet.

A durvaság a legrosszabb fegyelmező eszköz!

Carlyle, a nagy angol történetíró mondja: „A lázadások nem oman származnak, mintba az emberek nem akarnának en-gedelmeskedni. Ellenkezőleg: kíváncsoznak vezetés és engedel-messég után, de mint emberek akarnak engedelmeskedni, nem pedig mint állatok. Erkölcsi hatalom előtt akarnak meghajolni. A zsarnok előljáróra főleg azért haraguszna, mert durvaságá-val lehetetlenné teszi számukra az engedelmesseget és áltál ki-zökkenti őket az egészséges életrendből.“

Aki jellemet akar nevelni, annak magának is abszolút jel-lemnek kell lennie, hogy méltó legyen a vezetésre. A szellemi értékek, legyenek bármily kiválóak, nem pótolhatják a jellem-emberformáló erejét. Nem használhat senki annyit szellemi ké-pességeivel nemzetének, mint amennyit árthat jellemének gyen-geségével. Az ész és a szív értékeinek kell itt összefognia, hogy valóban vezetői munkát tudjon végezni a csapatistizt. Mert ve-zetni annyi, mint nevelni. Nevelni pedig annyi, mint növelni az erőket. Hogyan növelje az erkölcsi erőket az olyan tiszt, aki maga sem birtokosa azoknak? Azzal az önámítással is le kell végérvényesen számolnunk, hogy csak a nevelőintézetekhez beosztott tisztnek van szüksége a nevelői érzékre. Aki mint ne-velő nem válik be a nevelőintézetnél, nem felel meg a csapat-nál sem, hiszen már régóta a nevelésen van a hangsúly a csap-atnál is.

Az út tehát világosan áll előttünk: először önmagunknak kell kijárnunk az önnevelés iskoláját, azután foghatunk csak hozzá mások neveléséhez. Az eszköz is adva van: önismeret — emberismeret.

Belátom: nehéz és fáradságos az út a delphoi jóshely fel-iratának mély gondolatától a modern pszichológia eszközeiig, de aki nem akarja vagy nem tudja végigjárni, mondjon le arról a gondolatról is, hogy valaha jó és használható csapatistizt lesz.

Aki azt gondolja, hogy nevelői érzékének hiányát a fe-gyelmi fenytő hatalom pótolja, bűnös könnyelműséggel vezet-i tévútra saját magát és sírásója lesz a fegyelemnek.

Hol vagyunk ma már Alexander Bain felfogásától? Ki hiszi ma már el, hogy „a katonai erények majdnem kizárólag a katonai büntetőtörvénykönyv hatására alakulnak?“ Szép katonai jellem lenne az, aki csak „eleinte óvakodik külön akarati ak-tussal a fegyelemsértés nyomában járó büntetéstől, később csu-pán megszerzett bajlam vagy szokás alapján kerül ki azt!“

Von Hammerstein tábornok, aki a német hadvezetőség feje volt a közelmúlt években, a katonatisztet négy különböző tí-pusba sorolta. Érdekes és jellemző a csoportosítása. Szerinte vannak okosak, szorgalmasak, buták és lusták. Mindegyikben két-két tulajdonság egyesül: egy értelmi és egy akarati tényező. „Aki okosak és szorgalmasak, — mondja von Hammerstein — azokból vezérkari tiszteket kell faragni. A butákat és lustákat időnként igen jól lehet használni: egészen rendez átlagkatonák lehetnek. Aki viszont okos, de lusta, azt lehetőleg vezető-állásba kell segíteni, mert az ilyen tisztben megvan az erős idegzet és a szellemi tisztánlátás ahhoz, hogy nehéz pillanatok-ban kellőképpen határozzon. Aki azonban buta és e mellett még szorgalomtól izzik, annak a legsürgősebben istenhozzátot kell mondan, mert az ilyen típus a legveszedelmesebb.“

Feltétlenül elgondolkoztató a mi számunkra is ez az első pillanatban talán tréfásnak látszó csoportosítás. Csakhogy mi nem 80 milliós nép hadseregének a tagjai vagyunk. Nekünk — ha a fenti módon akarunk kategorizálni — nem szabad meg-elégednünk a szellemi és az akarati tényezők kizárólagos szem-pontjaival. Nekünk sokkal szigorúbb recenzíót kell alkalmaz-nunk a mi típusaink megítélésénél és nem szabad semmiképpen

sem megfeledeznünk vagy lemondanunk az érzelmi nevelés sorsdöntő értékéről. Tehát az abszolút jellem szűrőjén is keresztül kell bocsátanunk mindenkit, aki bármilyen vonatkozásban van a katonai neveléssel és ennek a szemszögéből kell mindenképp előtt megítélnünk egész egyéniségét. Minden egyéb szempont csak azután jöhet tekintetbe.

Platon, a görög filozófia legtekintélyesebb alakja, adja meg erre vonatkozólag az útmutatást közel két és fél ezredév távlatából:

„Királyi művészet a vezetőembernek az a tehetsége, melynek segítségével egymáshoz kapcsolja a lelkeket és a közös cél érdekében készséges beleilleszkedésre, valamint önkéntes alárendelésre lelkesíti őket. Ehhez a királyi művészethez azonban szükséges, hogy a vezető maga is szervezett jellem legyen, aki bele tud helyezkedni mások lelkiállapotába és őket egyéniségük, valamint helyzetük szerint tudja kezelni.”

Elsősorban azt kell tehát ezek szerint tisztáznunk: milyen legyen az ideális tiszt egyénisége? Mi az a varázslatos egyéniségösszetevő-együttes, amely alkalmassá és méltóvá teszi erre a szent hivatásra? Milyen legyen az ideális tiszt mint ember, mint bajtárs és mint előljáró? Azaz milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie mint egyéniségnek, mint a közösség egy tagjának és mint vezetőnek?

El kell mondanom mindezeket, hiszen a katonai főiskolán nemcsak fegyelmzett alárendeltek, hanem kifogástalan előljárókat is kell nevelnünk.

1. Mint ember, legyen a tiszt mindenképp úriember, gentleman. Hacsak vérségi adottságok nem gátolják, nem lesz nehéz elérnie ezt a magaslatot. A magyar és az angol jellem-ideál e kifejezésében ugyanis határozott közösséget találunk. Nincs is meg ez a szó a többi európai nép szókinésében. Sem a francia monsieur, sem az olasz signore, sem a német Herr szó nem fejezi ki az úriember, a gentleman fogalmát. Bizonyára érdekelni fog bennünket, hogy miképpen értelmezik maguk az angolok ezt a világszerte ismert és tisztelt kifejezést. Newman bíboros, a múlt században élt híres angol bölcselő foglalta össze 10 pontban a gentleman szó fogalmi meghatározását. Szerinte a gentleman:

1. Soha senkinek nem okoz fájdalmat.
2. Önmagáról nem beszél, hacsak nem kényszerítik rá.
3. Nem védekezik nyelveléssel.
4. Pletykát és rágalmat nem hall meg.
5. Akadékoskodók elbírálásában óvatos.
6. Vitatkozásban nem kicsinyes.
7. Tisztességtelen előnyöket nem keres.
8. Mindenképp őszinte.
9. Békülékeny.
10. Elnéző.

Azt talán nem kell külön hangsúlyoznom, hogy mennyire magáévá teheti ezeket az életelveket a magyar tiszt is mint úriember.

2. Mint bajtárs, legyen a tiszt: hűséges, megértő, méltányos, önzetlen és önfeláldozó.

Olyan elpusztíthatatlan kapcsolatokat teremthet a maga számára ezekkel a tulajdonságokkal, amelyek mindíg meg fogják könnyíteni számára gyönyörű, de végzettszerűen nehéz és felelősségteljes hivatásának szolgálatát.

3. Mint előljáró: tekintélytisztelést és fegyelmet követeljenek, pontosnak és rendszeretőnek, igazságosnak, emberségesnek, jóhiszeműnek és következetesnek kell lennie.

Ez a legbiztosabb útja az igazi, belső tekintély megszerzésnek is, amely nélkül hiába kezdené meg a jellemnevelés munkát a csapat tiszt: csak a rendfokozat adta külső tekintélyre építeni nem lehet.

Viszont a felsorolt tulajdonságok birtokában szinte játszva irányíthatja alárendeltjeit a jellemnevelés útján, feltéve persze, ha nem hagyja figyelmen kívül ennek a nevelői eljárásnak többi követelményeit sem: a vallásos érzés fejlesztését, a helyes bánásmódot, a jóindulatú tapintatot, a bizalom felkeltését és a közösségtudat, valamint a nemzeti öntudat ápolását.

Olyan légkör alakul ki a fenti elvek figyelembevételével a tiszt és az alárendelt között, amely mindenképp közelebb viszi őket az eszményi célhoz. Az alárendelt megtanulja, hogy a maga óhajai és kívánságai mellett másoknak is lehetnek és vannak is jogos óhajataik. Megtanulja, hogy a kölcsönös előzékenység teremthet csak kifogástalan viszonyt bajtárs és bajtárs között. Megtanulja, hogy a közösség akarata előbbreváló a magáénál. Megtanulja, hogy a túltengő önbizalom igen gyakran megelőlege a bajtársi érzésnek, sőt a magasabbrendű fegyelmnek is. Megtanulja, hogy semmit sem szabad az önzés szemüvegén keresztül néznie és önmagát előtérbe helyeznie mások érdekeinek rovására. Megtanulja tehát, hogy a szerénység és önzetlenség, a bajtársak megbecsülése, jogos érdekeikkel szemben érzett méltányosság és az őszinte, nem hivalkodó udvariasság azok a tulajdonságok, amelyek birtokában valóban értékes és megbízható katonája lesz a magyar honvédségnek. Ugyanakkor mély séges megvetést fog érezni a képmutatás, az önzés, a cinizmus és a kötelességteljesítés alól kibúvókat kereső, a magyar katonajellellemmel semmiképp sem összeegyeztethető gondolkozásmód iránt.

Az ilyen erkölcsi erő és feddhetetlen gondolkodás birtokosa azonban napról-napra jobban és jobban közeledik az eszményi cél felé és szinte észrevétlenül válik azzá, amivé a katonai nevelés célkitűzéseinek harmadik fokozata szerint lennie kell: hősi szellemű áthatott honvédő magyar katonává.

Így lesz a történelmi időknek megfelelően történelmi értékű magyar jellem a honvédelem nagy gondolatának eszményi zsoldosa s a hamarosan elkövetkező igazi feltámadás szent harosnása.

Igaz ugyan, hogy így nevelni csak művészlélek tud, de bizonyos mértékig mindenki lehet művész, aki erős akarattal ráneveli magát a benne szunnyadó képességek kifejlesztésére. És erre rá is kell szánnia magát minden csapat tisztnek, hisz a nemzetet feltámasztó, éltető és a történelem számára végkép megmentő eszmék kiváltságos hordozójának kell lennie! Alárendeltjeiben azt a királyi gárdát kell látnia, amelynek vezényszavára felzendülnek a szent elhatározások Memnon-kolosszusai s intésére lehullanak a nemzet géniusát még mindig béklyóban tartó bilincsek.

Így magasztosul a katonai nevelés művészete valóban a legegységesebb művészetté. Benne összpontosul a zene művészetéből az élet őserőjű ritmusa, az építészetéből az emberi akarat lenyűgöző monumentalitása, a szobrászatéból a jellem alkotóelemeinek csodálatos numerositása s a festészetéből a lélek, a magyar katonalélek színpompás virágainak művészi kombinációja.

Ha a jövődő magyar tisztikar tagjai valamennyien hívő magyar lélekkel és jóakarattal törekcsenek erre a művészetre, hiszem, hogy el is jutnak „az élő vizek forrásához”, ahol az élet legnagyobb értékét, a lelkiismeret tisztaságát, valamint a jól végzett munka büszke és fölemelő tudatát kapják jutalmul.

A LUDOVIKA AKADÉMIA A KASSAI BEVONULÁSON

Írta: Dr. Mathia Károly, a Ludovika Akadémia tanára.

Hatvanhetedik tanévét kezdte az öreg Ludovika, a magyar tisztképzés e viszontagságos múltú otthona 1938 őszén. A magyar sorsot a maga döbbenetes valóságában mindennél tisztábban szemléltető intézmény hatalmas erővonal sodrába került ez évben. A történelem kobója infernalis mélységekben kavarta, rázta az időt, hogy kivessen magából minden értékétvesztett salakot; sorsdöntő ígéretekől volt terhes az egész magyar égbolt...

Hatvanhat év alatt a Ludovika Akadémia egy parancsnoka sem adott ki olyan akadémikusi parancsot, amelynek minden mondatát annyi várakozással, szinte kirobbanó feszültséggel hallgatták volna a jövődő magyar tisztjei, mint az 1938. november 8-án kiadott 6. sz. akadémikusi parancsot.

Ha azzal a villamos feszültséggel, amely ezekben az órákban felhalmozódott a százados falak között ujjongó fiatal szívekben, valamilyen transzcendentális fizika rejtelmes törvényei szerint meggyújtották volna a magyarság életmezején Trianon óta felgyülemlt gyűlékony keserűséget, pillanatok alatt megvalósult volna Végvári költői képzeletvilágának drámai erejű misztériuma: bizonytalán úgy láttuk volna a szemképrázta fényzőnben, mintha a mindent elborító, hatalmas láng:

„Az égig, a csillagos égig érne
És minden idegen rongy benne égne!”

Ha ezen a nemzedéken múlik, minden bizonyítvány valósággá elevenedett volna a költő látomása.

Mert a világháború végén, a forradalmak és Trianon évében született nemzedék, a vér és könny elkötelezettje egy szívdobbanásnyi idő alatt megérezte, miről van szó, mikor csikorogva megnyílt a trianoni börtön ajtaja s a keskeny résen keresztül megpillantotta Nagy-Magyarország túlvilági fényben tündöklő kontúrjait.

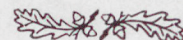
Karácsonyesti hangulat ölelte körül a fiatal szíveket, mikor a késő délutánon merev vigyázz-állásban hallgatták az örömhírt jelentő parancsot:

„A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb elhatározása folytán a Ludovika Akadémia is részt vesz j. hó 11-én az ünnepélyes kassai bevonuláson.

A ludovikás szellemben vetett törhetetlen hitem adta meg a bátorságot ahhoz, hogy a bevonuláson való részvételre vonatkozó kérelmemet előterjesszem. Meg vagyok győződve arról, hogy a hagyományos ludovikás szellem ez esetben is méltó lesz önmagához és az akadémikusok mint annak élő megtestesítői, méltók lesznek őhozzá.

Azt akarom, hogy Kassa, a Rákócziak ősi fészke évszázadok múlva is megemlegesse a ludovikás alakulatok szellemét, katonás fellépését, díszmenetét. Ti pedig olyan emléket kapjatok, amely éltetek végéig elkísér benneteket.”

Még aznap megindult a készülődés. A Ludovika Akadémia I. és II. főcsoport akadémikusaiból, valamint a csendőrtiszti tanfolyam hallgatóiból megalkult a két gyalogzászlóalj, egyenként 3 századdal,

a huszárszakasz, a két ütegből álló tüzérsztyálya és a vonat. November 8-án és 9-én egész nap menetgyakorlat az akadémia parkjában, a nagyréten.

67 tiszttel, 845 akadémikus (az 50 csendőrsztyálya-jelölttel együtt), 202 főből álló legénység, 248 ló, 4 löveg, 4 gépkocsi, 10 országos jármű és 5 mozgókonyha jelenti az ünnepélyes aktuson a Ludovika Akadémiát.

Az egész hatalmas egységet vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes, az I. főcsoport parancsnoka vezeti.

November 9-én 15 h 45 I-kor indul az I. főcsoport udvaráról a két gyalogsztyálya, a csendőrszakasz és a honvéd főreáliskolások két százada a Józsefvárosi pályaudvarra. (A tüzérsztyálya a Ferencvárosi pályaudvaron rakodott be a számukra kitartott külön szerelvénybe.)

A menetet a folyamórség zenekara nyitja meg a Rákóczi-indulóval. Berakás után 17 h-kor indul az első szerelvény a Józsefvárosi pályaudvarról.

A túlterhelt vonal s a hosszú, 92 tengelyes szerelvény nagy súlya miatt lassan halad a Ludovika „katonavonata“ és csak másnap, 10-én hajnali 5 órakor érkezik Miskolc személypályaudvarra. A reggelt még a vonatban fogyasztotta el mindenki, úgyhogy frissen ugrik le az állomáson az egész csapat a kocsikból. Idő is van bőven, legalább 5 órát kell itt vesztegelniük. Virágot, színes szalagot kerítünk, hogy feldíszítsuk mozdonyunkat. Csakhamar élénk piros-fehér-zöld színekbe és valóságos krizantémumerdőbe burkoltan pöfög az öreg masina.

10 h 30 I-kor indultunk tovább Hidasnémeti felé. 13 h 45 I-kor érkezünk a trianoni határállomásra. A zászlódíszbe öltözött állomáson többszázfőnyi közönség szorong. Kiszállunk. Zenekarunk eljátssza a Himnuszot, majd közel egy óra hosszat sétálgatunk az állomás környékén az elhagyott cseh vámhivatalokat szemlélgetve. Egyszerre csak 5 teherkocsiból álló kis szerelvény fut be az állomásra. A cseh „hadserég“-ből megszökött magyar fiúkkal van tele. Ehhez a vonathoz kapcsolják a visszacsatolt területre kirendelt postatisztviselőket és altisztek kocsiját s csakhamar továbbindul a kis vonat az immár magyar Kassa felé. A cseh egyenruhába bujtatott magyar fiúk lelkes, önfelédte éneke még sokáig hallatszik a sínek felől:

„Hajnalodik, közeleg a reggel,
Indul Horthy a magyar sereggel.
A zászlója piros-fehér-zöld,
A hazája drága magyar föld:
Ezt védi a Horthy katonája.“

Amint elhal az ének, mi is felkészülünk, mert 14 h 45 I-kor már indulunk is tovább. Meghatott percek következnek. Nemsokára átmegyünk a trianoni határon. Tábori sapkánk peremére — nem tudni, honnan, mintha láthatatlan kéz műve lett volna — nemzetiszínű szalag kerül.

Boldog révületben nézünk ki a vonat ablakán a napsugaras, gyönyörű őszi délutánba. Az egész vasútvonal mentén lázas örömmel integető magyar véreink felszabadultan csengő hangját halljuk.

Tornyosnémeti határához érünk. Kint van a sínek mellett a község apraja-nagyja. Egyszerű pa-

rasztemberek, megilletődött gyermekek üdvözlők a katonavonatot. Az öregek szemében könny csillog. Csak ők tudják, mit jelentett az átkos cseh uralom 20 éve alatt határmenti életet élni. Az apróságok arcán látszik, hogy még nem tudják teljes egészében érzékeltetni, mi történt. Nem értik meg egészen, mi az: magyarnak lenni szorongás nélkül, szabadon. Szépen felsorakozva, lelkendezve integetnek felénk s virágot szórnak vonatunk elé.

Már túl járunk a volt trianoni határon. Észrevétlenül alkonyodni kezd. A búcsúzó nap titokzatosan rőt fénye bujkál a vasúti kocsi folyosóján. Végignézek magamon. Csakugyan egyenruhában járom ezt a földet? A régi határszlopok melletti üres vasúti őrház szinte igenlően ásít felém. Pár perc múlva jobbról is, balról is feltűnnek a cseh „kiserődök“ szalmakazalszerű körvonalai. Lőrésük még csak néhány órával ezelőtt is fenyegetően figyeltek a trianoni Magyarország felé. Most — céltalanul hevernek az őszi tarlón, mint üresen tatóngó, komikus emlékei egy mesterséges eszközökkel létrehozott imperialista állam rettenetes sejtéseinek. Még Hidasnémetin hallottuk, hogy a kiserődök legénységére a cseh altiszt estéknél rázárta az ajtót, nehogy éjjel megszökjenek. Vajjon meddig állta volna az ilyen gyenge morális alapokra épített „hadserég“ a hazájáért, ősei földjéért küzdő, elszánt magyar honvéd támadását?

Délután 4 óra. Vonatunk lassan begördül a volt trianoni határtól 8 km-re fekvő Hernádesány állomásra. Az állomás épületén még átüt a cseh felírás a hevenyészett magyar tábla alatt. Lelkes magyar kezek diadalkaput emeltek a vágányok fölé. Egyszerű, de őszintén átértett szavakat pillantunk meg a diadalkapun:

„Isten hozott magyar véreink!
Nemzeti zászlónk fenn lobog,
Szívünk csak felétek dobog.“

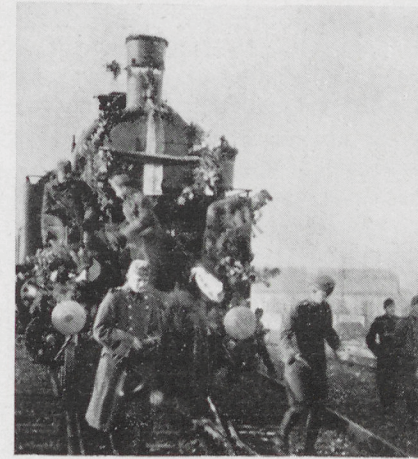
Kiszállunk. Itt lesz a kirakodás. Az állomásépülettel szemben, alig pár lépésre, ormótlan erődítményt pillantunk meg. Az őszi alkony bíborfényében egészen színpadias külsőt ölt ez a megtestesült anakronizmus és bohózatba illő tehetetlenséggel hirdeti egy felfuvalkodott, a mellett gyáva nép hisztériás félelemérzetét.

A honvéd főreáliskolai növendékek kocsijait nemsokára tovább irányítják Kassa felé. Ők ugyanis nem csapatkötelékben vesznek részt a bevonuláson s így már Kassán éjjeleznek.

Kirakodás közben benéznek a forgalmi irodába. A nemrég érkezett magyar állomásfőnök fogad. Megnézem a berendezést. Feltűnő, hogy innen alig vittek el valamit. Ügylátszik, errefelé már nagyon kellett sietniök. Pár óra mult el mindössze kitarakodásuk óta és máris zavartalanul működik mind a vasúti, mind a táviróforgalom.

Mintaszerűen, a mellett feltűnően gyorsan végznek az egyes egységek a kirakodással, úgyhogy hamarosan hozzáláthatunk az állomásépület mögött ebédünk elfogyasztásához. Csakhamar indulásra készen állunk. Az aks. huszárszakasz indul elsőnek; ők ugyanis Széplakapátiban éjjeleznek. A gyalogszáza-

Képek a kassai bevonulásról.

A feldíszített mozdony.

A miskolci pályaudvaron.

A Hadúr legendás fehér lován.

Ő Főméltósága beszél az ünnepélyes fogadtatáson.

A bevonulás.

Az akadémia zászlaja a Legfelsőbb Hadúr előtt.

(A Magyar Filmroda és Baló Zoltán honvéd főreáliskolai növendék felvételei.)

dok és a géppuskás-század a folyamőr-zenekarral az élen 17 h 30 I-kor megindul a Kassától közvetlenül D-re fekvő Bárca község felé. Ott éjjelezünk majd a tüzerosztályal együtt. Ők a második szerelvényen jönnek utánunk

Erősen sötétedik már, mire felfejlődik a menetoszlop. Hernádesány után még négy, majdnem egybeépült község következik: Hernádgece, Csontosfalva, Kassamindszent és Bernátfalva. A kis falvak népe egytől-egyig kint szorong az út két oldalán. Utunk végésvégig valóságos diadalmenet.

De ilyen diadalmenetet nem látott még a világ!

Nem legyőzött rabszolgák vonulnak a menetben, hanem egy örökérvényű, győzelmes gondolat büszke hordozói. Nem meghódolt ellenség áll sorfalat a diadalmenethez, hanem felszabadított testvérek könnyező serege. Nem színes reflektorok ezrei borítják tündéri fénybe az utat, hanem millió kis gyertya fénye világít bele a mindjobban ránkboruló esthalmába. A falu egyszerű gyermeke kihozott minden fényt az útra, ami szegénységéből telt, hogy bensőségebbé és emlékezetesebbé tegye Kassa felé vezető utunkat.

Sohasem felejttem el azt a képet, amely Kassamindszenten mart bele a szívembe. A falu végén egy igen szegényes külsejű, öreg anyóka kis konyhai petróleumlámpájával botorkált ki az országútra. Külön gyertyára — úgy látszik — nem telt neki, hát kihozta a szegényes petróleumlámpát és azzal világított, azzal ünnepelt...

Tisztán éreztem akkor, hogy ezek a kis, pislákoló, egyszerű fények sokkal jobban bevilágítanak a magyar állameszme ezerszázados misztériumába, mint a nagyvárosok hivalkodó, pazar transzparensei...

Bernátfalva után balra kanyarodik az út. Átmenyünk a vasúti vonalon. Búzafalvánál a cseh hadseregben szolgált és leszerelt magyar fiúkkal találkozunk. Eperjesről jönnek. Valamennyien idevalók. Hajmeresztő dolgokat mesélnek a csehek kegyetlenkedéseiről. Elmondják sebtében, hogy mikor végre leszerelték őket és útnakindulhattak Magyarország felé, a cseh csendőrök belelőttek a gyanútlanul haladó, fegyvertelen csoportba. Húszan megsebesültek közülük. Látom, hogy a többiek is elgondolkoznak a cseh „oroszlán” utolsó, de jellemzően gyáva megnyilatkozásán.

Este 8 óra is elmúlt már, mire Bárcára érünk. Az elszállásolási kútúró előkészítés révén hamar megy. Miután mindenki megtalálta szálláskörletét, a falu közepén lévő fogyasztási szövetkezet hatalmas udvarán költjük el vacsoránkat. Házigazdám (a zászlóaljsegédtisztával és az orvosfőnökkel együtt Lengyel András ref. lelkész vendégszerető házában szállásoltak el bennünket) sok érdekes dolgot mesélt a közelmúlt napok izgalmas élményeiről. Többek között elmondja, hogy milyen ünnepváró hangulatban készülődött a község fogadásunkra. A bíró s a községtanács tagjai elhatározták, hogy csak magyar beszédnek szabad hangzania a fogadás alkalmával. (A község lakosságának egy része szlovák eredetű.)

„Mi öregek még egészen jól tudunk magyarul — mondta a bíró — a fiatalok pedig, akik az el-

mult húsz nehéz esztendő alatt csak „csehszlovák” iskolába járhattak, egyelőre hallgassanak! Hogy hamarosan éppúgy beszéljenek magyarul, mint mi, az a mi dolgunk lesz!”

Beszélgetés közben jött be háziasszonyunk, a lelkész fiatal felesége. Bocsánatkérő mosollyal kezdi az ágyneműt felhúzni. Mint mondja, pár órával ezelőtt még beszállásolt cseh tisztak használták a most nekünk kiutalt ágyakat.

Este 9 órakor a szép park közepén épült ősi Zichy-kastély I. emeletén rövid megbeszélést tart parancsnokunk a tisztikarral. A holnapi nagy esemény részleteire vonatkozó utasításokat adja ki és rövid tájékoztatást nyújt az egyelőre még nem mindenütt tiszta helyzetéről.

Huszárszakaszunk közben megérkezett Széplakapátiba. A község bejáratánál hatalmas diadalkapu várta őket, este pedig díszvacsorát rendeztek a tiszteletükre. Varga István jegyző hazaszeretettől izzó magyar felkészítőt mondott és gyönyörű virágcsokrot nyújtott át a parancsnoknak. Az akadémikusok vacsora után lelkes hangulatban csárdást jártak Széplakapáti fiatalságával.

Tüzerosztályunk a hosszú ideig tartó kirakodás miatt csak éjjel 11 óra körül érkezett meg Bárcára. A bravúros teljesítményt jelentő munka után fáradtan, de nagyszerű hangulatban tértek ők is nyugovóra.

1938. november 11. 6 órakor szemerkélő, ködös reggelre ébredünk. Igazi őszi hangulat árad szét a lassan élénkülő faluban. Ilyen idő lehetett 1706. októberében is, amikor a Nagyságos Fejedelem vonult be az első kassai országgyűlésre...

Hamarosan felkészülünk, mert fél hétkor már reggeliznünk kell a szövetkezet udvarán. Szívélyes búcsút veszünk mi is házigazdánktól és sietünk a gyülekezőhelyre. Lázás izgalommal, sietve jönnek a falu minden részéből a különböző egységek.

Reggeli után egykettőre megalakul a menetoszlop. Indulásra készen várakozunk még egy darabig, míg a főútvonalra mehetünk. Végre ez is megtörténik és megindul a hatalmas oszlop, az akadémikus „ezred”. Mielőtt Kassa városának határához érkezünk, újra felhangzik az „állj” vezényszó. Ünnepies, szinte dermedt csend az egész menetoszlop mentén. Valahol messze az élen, a kuruc város bejáratánál most száll föl fehér lovára a Hadúr s megkezdődik az ünnepélyes bevonulás.

A húszszázados álom elérkezett a valóság kapujához.

Bent a város szélén még megvárjuk, amíg Legfelsőbb Hadurunk fogadtatása befejeződik a dóm előtti téren. A várakozás ünnepi csendjébe váratlanul felujjongó orgonaszó vegyül. A Te Deum, majd a Himnusz főnséges akkordjai szűrődnek ki a magyar gótika legszebb templomából. Még sohasem hallottuk a Te Deum ősi dallamát ilyen hátborzongatóan, megrázóan főnségesnek.

Osszedobban a szívünk. Csodálatos, ezerszázados mikrofon fogja fel és közvetíti ezt a szívdobbanást milliárd fényévnyi távolságba, messze szférikus

dimenziókba, a Teremtő földöntúli pompától szikrázó tróntermébe. Ezernyi fiatal, tettekre kész magyar szív összedobbanása nem mindennapi zene. Erre még az ég angyalainak, a szeráfoknak a hárfái is rezonálnak. Úgy érezzük mindannyian, mintha megrendülne az égboltozat ettől a még sohasem hallott zenétől és földi szemmel alig érzékelhető színpompában és fényözönben megjelenék fölöttünk az ég megnyílt kárpitján a világmindenség Ura. Ura minden nemzeteknek. A megalázottaknak és a fölmagasztaltaknak. A fényözön betölti az egész fölfoghatatlan és megmérhetetlen messzeséget s így zeng, zúg, visszhangzik tovább lelkünk húrjain az ének:

„Te Deum laudamus...”

Mikor a gyönyörű dallam foszlányait is elkapja és szerteszózza az őszi szél, már bent menetelünk a városban.

Ezeket a perceket, a bevonulás, majd a díszmenet felejthetetlen perceit hiába próbálnám papírra vetni. A világ legdallamosabb nyelvének ragyogó szókincséből szőtt, keresett stílusművészettel alkotott mondatok is erőtlenné, színtelenné, szinte üresen kongóan.

Az úttest két oldalán a honvéd főreáliskolák növendékei állnak sorfalat. Könnyes szeretettel simogatják szemükkkel a kassaiak a 20 év óta nem látott „kadétruhat”.

— A mi kadétjaink — hangzik itt is, ott is s már úgy beszélnek róluk, mint akik örökre idetartoznak s délután már birtokba is veszik az ősi kassai honvéd főreáliskolát.

Mintha Álomországban járnánk: pompázó virágok erdeje végésvégig az egész útvonal; lelkes kiáltások, szíves magyar szavak, az elnyomott magyar érzés elemi erővel feltörő áradata öleli körül parancsnokunkat, a tisztikart és a végelethatalatlan sorban menetelő akadémikusokat. Emberfeletti harcot vív mindenki a mindent elsöprő érzés és a katonás fegyelem. Dehát — a fegyelemnek kell győznie, mint mindig, s nem viszonzozuk az akadémia zászlójának, a gyalogzászlóaljnak, a huszárszakasznak s a tüzerosztálynak külön-külön kijáró fergeteges tapsot és hatalmas ovációt, amely végigkísér az egész városban bennünket. Pedig, ha a lelkünkbe láthattak volna kassai véreink...

A Legfelsőbb Hadúr előtt végrehajtott és pompásan sikerült díszmenet után továbbmenetelünk a város északi szélé felé, a barakkáborba. Itt kissé megpihentünk, majd visszakanyarodva a vasúti állomás felé, a forduló után elterülő réten fogyasztottuk el tábori módra ebédünket.

Késő délutánra hajlik már az idő, mikor megindulunk az állomás felé. Nagy munka vár még ránk. Nemcsak a berakodás hosszú és fáradságos műveletét kell lebonyolítanunk, hanem megfelelő vasúti személyzet híján és a meglehetősen régimódi forgalmi berendezések miatt nekünk kell összeállítanunk szerelvényünket is. Hála rakodótisztjeink ügyességének: lassan, hosszú tolatások után, de mégis csak elkészültünk ezzel is, úgyhogy egy kis kimenőre is jutott még idő. Az elfoglalt vonal miatt úgyis csak késő éjtszaka indulhatunk vissza Budapest felé.

Estefelé néhány volt kőszegi növendékemmel beszélgettem a pályaudvar mögötti téren. Néztük a nagy sürgést-forgást. Eszünkbe jutott a két évvel ezelőtt Kőszegen előadott irredenta színdarab, az Adventi álom. A mai felejthetetlen napon a szemünk előtt valósult meg egy része az „adventi álom”-nak. A kőszegi intézetnapon lélekben elhangzott fogadalom egy részét is valóra váltottuk. Itt meneteltünk Kassán, a nagy bujdosó sírja előtt! Egy-két év milyen időparány a történelemben!

A berakodás utáni kimenő alatt pár akadémikussal szemügyre vettem a késő este is lázban égő, ünneplő várost. Leróttuk kegyeletünket Rákóczi sírjánál is. Amint kiléptünk a kriptából a dóm előtti térre, harsányhangú újságárus kínálta a Kassai Újság legfrissebb számát. Címlapján hatalmas betűk hirdetik a beteljesült álmot: KASSA ÖRÖKRE A MIENK!... Megindultan, könnyes szemmel forgatom kezemben az újságot és — nem tehetek róla — önkéntelenül a nagy ibseni gondolat jár az eszemben: „Csak az lehet a mienk örökre, amit elvesztettünk!”

Mikor visszaérkeztünk a pályaudvarra, újra kimentem kissé körülnézni a vasútállomás előtti kis térre. Az egyik üteg szolgálatvezető akadémikusa igazította el itt a kimenőről bevonuló tűzerakadémikusokat. Éppen beszélgetni kezdtünk a trianoni börtönből kiszabadulni készülő magyarság várható sorsproblémáiról, mikor észrevesszük, hogy az állomás és a város között fekvő Széchenyi-liget felől egy csapat katonaládát cipelő, jóarcú magyar fiú igyekszik nagy sietve az állomás felé. Az egyik a Hidasnémeti, a másik a Torna felé induló, a harmadik a sátoraljaújhelyi vonat iránt érdeklődik. Valamennyien a cseh hadseregben szolgált és nemrég leszerelt magyar fiúk. Amint fölismerik egyenruhánkat, babonás tisztelettel vegyes, fékevesztett lelkesedés ömlik el rajtuk. Egyszerű, de annál megkapóbb szavakkal fejezik ki a lelkükben felgyülemlett túlaradó érzést. Az evangélium misztikus ereje, a felszabadulás félelmetes dimenziókat is túlszárnyaló boldogsága tör ki belőlük, amint könnyes arccal simogatják ruháinkat. Mi is alig tudjuk visszafojtani könnyeinket. Pár perc múlva mind megannyi messziről érkező zarándok, újabb csapat érkezik. Újra meg újra megismétlődik az előbbi kép. Ennél szebb befejezést nem is kívánhattunk volna életünk legszebb napjához.

Jóval éjjel után vagyunk már, mikor elfoglaljuk a vonaton helyünket s úgy-ahogy kényelembe helyezkedünk. Erősen hajnalodik, mikor végre megindulunk. Elgondolkozom... Talán életünk legmaradandóbb élményét visszük mindennapi munkánk színhelyére, hogy a benne rejlő ösztönző erőket felhasználva dolgozhassunk tovább a következő nagy magyar ünnepig a hétköznapi csendjében. Kár, igazán nagy kár, hogy ilyen hamar vége lett ennek a hatalmas, látomásszerű élménynek.

1938. november 12. Az egész nap utazással telt el. Meg sem próbáltuk útközben feldolgozni a hatalmas élményáradatot. Mindnyájan éreztük, hogy hosszú pihenés és nagyon sok idő kell hozzá.

Ejfélt után érkezünk meg a Ferencvárosi pályaudvarra és gyalogmenetben vonultunk be az akadémiára. Az ima-kürtjel méltóságos hangjai szárnyalnak még fel a csendes pesti éjszakában, majd nyugovóra térünk.

A melankólia csendjében hallgatta a felejthetetlen élmény minden osztályosa a 7. sz. Akadémikusai parancsot, a kassai bevonulás epilógusát:

„A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb parancsa folytán mi is részesei lehetünk honvédségünk diadalmenetének és az idegen zsebrák horda elkotródása után néhány órával már a trianoni határt átlépve, a 20 évig idegen területen jártunk... Utazásunk felejthetetlen nyomot hagyott lelkünkben és boldog örömmel figyeltem kipirult arcotokat, midőn a trianoni határon túl, Hernádcsányban kirakodtunk. Menetünk Bárcára diadalmenet volt. Láthattuk és érezhettük a lakosság lelkes együttérzését és a felszabadulás fölötti örömet.

A díszbevonuláson tanúsított magatartásunk, katonás fellépésünk összes előjáróink osztatlan elismerését, a közönség lelkes csodálatát, szeretetét és lelkesedését hozta meg.

Magam is boldog és büszke vagyok, hogy az akadémikus gárda élén vonulhattam el Legfelsőbb Hadurunk előtt, az ősi Kassa falai között.

Most, hogy újra itthon vagyunk: a parancsnokságom alatt volt minden tisztnek, akadémikusnak, csendőrnek, növendéknek, altisztnek és legénységnek a szolgálat nevében dícséretemet és köszönetemet fejezem ki.“

Eddig volt.

Lezárult az Alma Mater Ludovika történetének ez a páratlanul színes fejezete. A krónikás letezi a tollat, de befejezésül még ideiktatja nagy idők tanújaként egy mozgalmas esztendő távlatában kialakult szubjektív érzéseit:

Igazán nagy és az egész életre szóló élmények, minél sorsdöntőbb erejük, annál kevésbé érezzük az átélés pillanataiban transzcendentális mélységüket. Az idő tisztító, távlatokat alakító munkája kell hozzá, hogy igazi hatásuk a maga egész valóságában kibontakozzék.

Igy voltunk mi is a felejthetetlen kassai bevonulással.

Egy teljes esztendő távlatára volt szükségünk, hogy feldolgozzuk az akkor szinte megemésztetlenül maradt nagyszerű perceket. Ennek a mozgalmas esztendőnek a távolságából immár egészen tisztán látjuk, milyen sorsdöntő történelmi aktusnak voltunk tevékeny részesei.

Jöhetnek ezután az 1938. őszén történeknél nagyobb jelentőségű, hatásukban talán még döntőbb értékű események is, számunkra — úgy érezzük — életünk végéig a kassai bevonulás lesz a legkedvesebb, a legértékesebb élmény. Hiszen annak voltunk akkor közvetlen tanúi, hogy miképpen indult el ez a megálázott, kifosztott, halálraítélt nemzet pusztán a történelem ellenállhatatlan erőinek segítségével a teljes reinkarnációt ígérő feltámadás felé, az életet, jövőt és a magyar reménység áldott televényét terméke nyitó őszi harmat után.

A Ludovika Akadémia parancsnoka a kassai bevonuláson. Diszmenet a Legfelsőbb Hadúr előtt.

HARCÁSZATI TANULMÁNYUTAK.

Írta: vitéz Vincze Lajos vk. alezredes, a Ludovika Akadémia tanára

Az 1938. évi őrvenetes őszi események az Akadémián többek között, a III. és IV. évfolyamoknak idő előtti felavatásában is érvényesültek. Így a IV. évfolyam akadémikusai 1939. VIII. 20-a helyett 1939. I. 15-én, a III. évfolyam akadémikusai 1940. VIII. 20-a helyett 1939. VIII. 20-án hagyták el mint hadnagyok az Alma Mater falait. Ennek folytán egy tanulmányi év alatt két harcászati tanulmányi utazás történt.

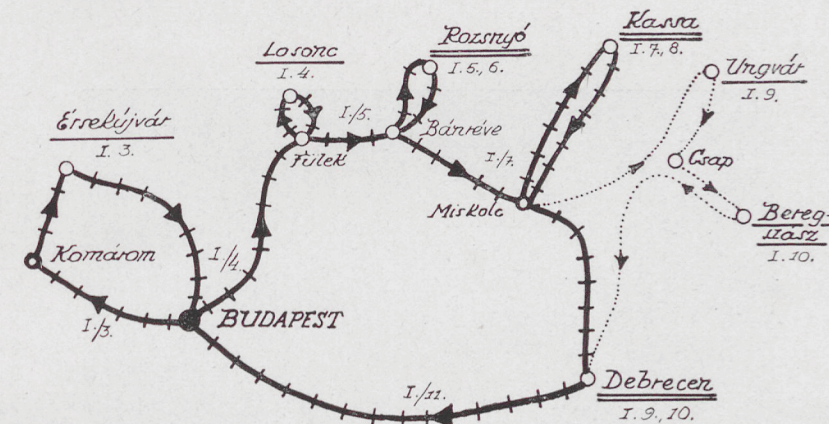
I. Az Akadémia történetében így első ízben fordult elő, hogy januárban volt harcászati tanulmányút. A téli időjárás, a rendelkezésre álló igen rövid idő és szűkös anyagi fedezet az eddigiektől eltérő utazás megszervezését tették szükségessé.

A visszacsatolt Felvidék nyilvánvalóvá tette, hogy ezt a területet ismerjük meg az akadémikusok.

nyón, célja pedig Krasznahorka várában volt (6 km). Az aks-ok igen jó eredményt értek el. A beérkezés sorrendje a következő volt:

1. Falkai aks. (tü. oszt.) 50^l
2. Kovács aks. (A. oszt.) 55^l
- 3—4. Néma aks. (A. oszt.) és Erődy-Harrach aks. (B. oszt.) 1^h
5. v. Gömbös aks. (tü. oszt.)
6. v. Náday aks. (tü. oszt.)
7. Lukovszky aks. (C. oszt.)
8. Derzsényi aks. (C. oszt.)
9. Varjasi aks. (C. oszt.)
10. Sággy-Rusa aks. (B. oszt.).

A pénzjutalmakat (10 P, 6 P, 4 P) a vacsoránál az Akadémia parancsnoka osztotta ki.

Jelmagyarázat:

- Helységnevet egyszerez (két aláhúzással kétszeri) éjjelezés a megjelölt 1./3. napokon.
 —> tervezett, de az I. 6-i és 8-i cseh orvtámadások miatt elmaradt útszakasz.

Az egész IV. évfolyam részére egységesen vitéz Vincze Lajos vk. őrgy. Ák. tanulmányvezető parancsnoksága alatt, a harcászati tanárok vezetése mellett vasúton a fenti utat terveztük, melynek azonban az Ungvár—Bereg-szász-i szakasza nem kerülhetett végrehajtásra.

Ez a harcászati tanulmányutazás kizárólag a Felvidék megismerésének jegyében zajlott le.

Ersekújváron a hagyományos cigányzenekar hangjai mellett a város vezetőségének küldöttsége fogadta az évfolyamot. Az üdvözlő beszédben hangsúlyozták, hogy ez az ősi város a 20 éves cseh uralom alatt is megmaradt magyarnak, mert a magyarsága összefogott és zárt egységben sorakozott fel a nemzeti eszme mögött. Az üdvözlésre vitéz Vincze vk. őrgy. válaszolt.

Az Akadémia parancsnoka, Kisbarnaki vitéz Farkas Ferenc vk. ezredes úr I. 4-én Losoncon csatlakozott és I. 7-ig maradt.

I. 6-a igen emlékezetes nap volt. Reggel távgyaloglőverseny vette kezdetét, amelynek rajtja Rozs-

A gyönyörű, napsütötte havas téli napon a krasznahorkai vár és az Andrássy-mauzoleum megtekintése mindenkiben a legnagyobb lánggra lobbantotta a magyar történelem, a mondák és hagyományok soha el nem szunnyadó tüzeit. És ebben a túlfűtött hangulatban érte a csoportot a munkácsi gaz cseh orvtámadás híre.

Kassán az évfolyam néma, meghatott kegyelettel tisztelgett II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek nem régen még cseh uralom alatt pihenő hamvainál.

I. 9-én a miskolci átutazásnál érkezett a VI. hdt. intézkedése, mely szerint az akadémikusok Munkács területére való belépését megtiltja és a I. 8/9-i Ungvár körüli cseh orvtámadások miatt Ungvárra való utazást nem tartja kívánatosnak. Vitéz Vincze Lajos vk. őrgy. ekkor úgy határozott, hogy útitert megváltoztatja és Debrecen megtekintésével vonul be Budapestre. A két bérelt vasúti kocsirányításának megváltoztatása minden különösebb nehézség és fennakadás nélkül megtörtént.

Képek az 1939. jan. 3–11-i harcászati útról.

Losonc.

Krasznaborka vára a cseh „kiseröd”-del.

Kassa. – Szávay vk. őrnagy csoportja.

A IV. évfolyam I. 11-én a tervezett időben 21^h 15^l-kor szép emlékekkel Budapestre beérkezett.

*

II. A III. évfolyamnak 1939. VI. 10–22-ig tartó tanulmány-utazása is úttörő jellegű az Akadémia történetében.

Szakítva az eddigi vasúti rendszerrel, gépkocsikon való utazásra tértünk át. Ezt részben lehetővé tette az Akadémia tehergépkocsi-állománya, melyet a H. M. megfelelően kiegészített. Az öt harcászati csoport mindegyike 2–2 Isotta tehergépkocsival rendelkezett.

A tanulmány-utazás a „Felvidék” jegyében történt. Az volt a cél, hogy az aks-ok a rendelkezésre álló rövid idő alatt lehetőleg minél nagyobb részt ismerjenek meg az 1938. év őszén és 1939. év tavaszán az anyaországba visszatért országrészből.

A mozgási függetlenség lehetővé tette a harcászati feladatoknak, alkalmazó megbeszéléseknek gyakoribb és a legalkalmasabb terepszakaszokon való megtartását.

Mind az öt harcászati csoport különböző irányokban kezdte meg utazását, melynek során a Mátra és a Bükk, Miskolc, Rozsnyó, Krasznaborka, Kassa, Ungvár, Uzsoki szoros, Munkács, Vereckei hágó, Huszt, Beregszász, Aknaszlatina, Rahó, Körösmező, Tatar-hágó és Debrecen érintésével vonult be Budapestre. Az elv az volt, hogy lehetőleg mindent megnézni, ami a fent említett útvonalon megnézni érdemesnek látszott. Így is történt; de ennek folyamánaként meg kellett állapítanunk, hogy a sűrített napirend, az igen sok látnivaló, a rengeteg különféle és új benyomás, bizony sokszor már fárasztólag hatott. Bizonyos, hogy csak idő multával fog a sok

benyomás rendeződni és tisztult, igen értékes, maradandó tudást eredményezni.

A nevelésügyi szemléző: vitéz kistoronyi *Denk Gusztáv* lovassági tábornok úr Ó nagyméltósága az Akadémia parancsnokával egyetemben VI. 12-én Krasznaborka környékén Szávay vk. őrgy., VI. 13-án Jászó környékén vitéz Vincze vk. őrgy. csoportját egy-egy alkalmazó megbeszélés keretén belül megsemmisítette. A többi csoportot csak az Akadémia parancsnoka látogatta meg.

Az átlag 2500 km-es utat a csoportok kisebb üzemi akadályoktól eltekintve, minden baleset nélkül, tervszerűen tették meg.

Ez a harcászati tanulmányút az eddigiek közül — hála a gépkocsin való utazásnak — tapasztalatszerzésben, szépségben és gazdagságban talán a legtöbbet nyújtotta és eredményezte.

Az egyes csoportok Ó Főméltósága születésnapját méltó keretek között ünnepelték meg. A legszerencsésebb volt talán a III./A. és III./Tü. oszt., amelyek június 18-át az uzsoki szoros megtekintése után a Vereckei hágóban töltötték.

Milyen ellentét ez a két név! Uzsok: a véráztatta föld, hol ezer és ezer magyar férfi életének feláldozásával védte meg az orosz gőzhenger elől az országot. Védelem, passzivitás! Verecke: itt jöttek be őseink, élettől duzzadó erőben, hogy új hazát foglaljanak el és alapítsanak. Támadás, aktivitás! És ma, mint már oly sokszor a magyar történelemben, ismét honalapító munkát kezdett és végez sikerrel az ország Főméltóságú Ura és Kormányzója, a mi Legfelsőbb Hadurunk. Ezeknek a gondolatoknak jegyében állottunk június 18-án a Vereckei hágón, kérve a magyarok Istenét, hogy a Kormányzó Úr Ó Főméltóságát segítse megkezdett honviszasserző munkájának sikeres befejezéséhez.

A Pilis hegység Dorog környékén. Az 1939. évi terepfelvételi gyakorlat színhelye. Horváth Bálint alez. csoportjának felvétele.

Képek a III. évf. 1939. jún. 10–22-i harcászati utazásáról.

Az uzsoki hősi emlékműnél.

Kilátás a munkácsi várból.

Körösmezőn.

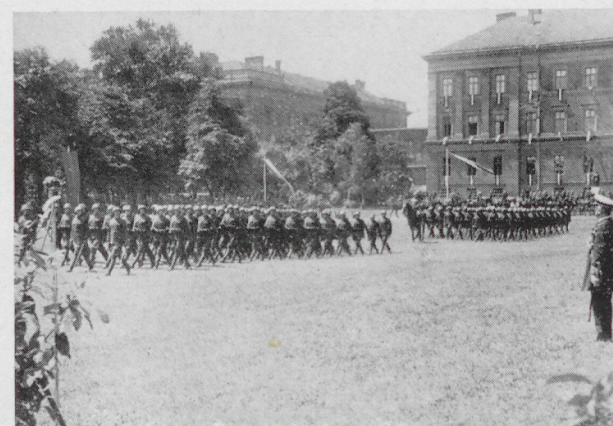

A magyar-oroszok között Alsóverecskén.

Képek az ellenforradalom 20. évfordulójáról. 1939. jún. 25.

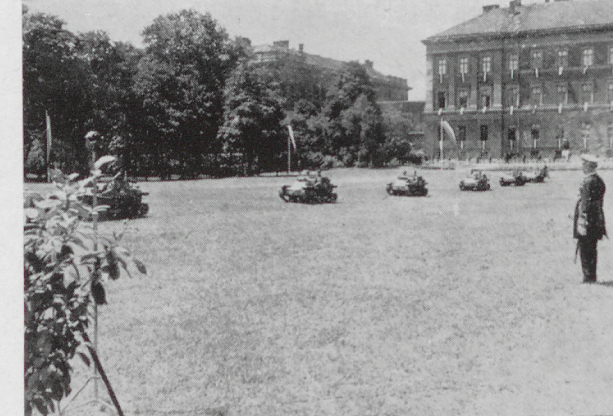
Uzdóczy-Zadravecz István ny. tábori püspök beszél.

Az aks. zászlóalj díszmenete a Legfelsőbb Hadúr előtt.

Az aks. tüzérsztály díszmenete a Legfelsőbb Hadúr előtt.

Kis-harcócsizakasz díszmenete a Legfelsőbb Hadúr előtt.

Leonidas csak egy
Spártáért,
Regulus csak egy
Rómáért,
Zrínyi csak egy
Magyarországért
halhatott meg.
(Kölcsey Ferenc:
Parainesis.)

A hatalmas ellenség nem
a testekben, hanem a lel-
kekben lakozik.
Az erős hit ellen nem lehet
kopjával harcolni, hanem
csak még erősebb hittel.
(Herczeg Ferenc:
Pogányok.)

A LUDOVIKÁS LEVENTE 17 ÉVE.

Vannak jövőformáló gondolatok és messzenéző célkitűzések, amelyekhez — éppen sors-
döntő fontosságuk miatt — sehogya sem illik a kerek számokhoz kötött jubileumi ünneplés. Halkan,
szinte észrevétlenül jönnek napvilágra, termékeny csendben érlelődnek, fejlődnek, alakulnak és
sokkal nagyobb gondot okoznak életrehívójuknak, mintsemhogya észrevegye és megünnepelje a 10
vagy 15 éves jubileumot.

Valahogy így járt a *Ludovikás Levente* és a vele életrehívott nemesveretű elgondolás is.
1922-ben, tizenhét küzdelmes esztendővel ezelőtt, mikor a reményevesztett magyarság mégcsak
álmodni sem kezdte a boldogabb jövődőt, az üllőiúti Ludoviceum százados falai között
jövőbelátó hittel és bizakodó lélekkel céltudatos, komoly munka kezdődött. Szerényen, csendben,
minden feltűnés nélkül, pedig — ma már nyilvánvaló — emberöltőnk egyik legnagyobb és valóban
nemzetmentő gondolatát: a *magyar katonaeszmény* korszerű és általános kibontakoztatását írta
zászlójára. E gondolat létjogosultságát és szükségességét az azóta elmúlt másfél évtized törekvései
valamint a közelmúlt történelmi eseményei mindenben igazolták.

A Ludovika Akadémia Leventeköre s annak egyik megszervezője: *vitéz Rózsás József*
őrnagy emelte magasra és hordozta ezt a zászlót a *Ludovikás Levente* hasábjain is 15 kemény,
magyar esztendőn keresztül. Mindig nagyobb és nagyobb lett a mögötte felsorakozott, eszményekért
lelkesező csoport és ma, amikor a második decennium vége felé közeledik a győzelmes gondolat,

már elérte a valóság kapuját s joggal kér bebocsáttatást a magyar katonaeszményt hívő lélekkel, önzetlenül szolgálók tiszteletreméltó táborába. Minden kérdés nélkül megállapíthatjuk, hogy az ifjú honvéd tisztikar belső egyéniségének és lelki arculatának kialakításában nagy része volt a Leventekörhöz és a Ludovikás Leventéhez kapcsolódó munkának.

A gondolat életrekeltségét 1937-ben más, fontos őrhelyre állította a katonasors s így az 1937–38 évi kettős kötet összeállításának nehéz munkáját *vitéz Saáry Jenő alezredes* végezte kiváló hozzáértéssel és művészi ízléssel, míg a jelenlegi és az 1938–39-i mozgalmas történelmi eseményekben bővelkedő kiképzési évet megörökítő kötetet már e sorok írója szerkesztette. Ez évben egyébként ismét önállóan lép a *Ludovikás Levente* olvasói elé. A m. kir. Bolyai János honvéd műszaki akadémia (a volt II. főcsoport) ezentúl ugyanis külön évkönyvben számol be akadémiai életének eseményeiről.

Más őrhelyen figyelni hát évkönyvünk megteremtője eszményeinek szétáradó terjedését, de nyugodt lélekkel adja át új kezekbe a zászlót, mert jól tudja, hogy sohasem a gyöngé emberi erő emeli magasba hanem a selymére írt eszményekben rejlő örökérvényű gondolat és az abból feltörő varázslatos lendület.

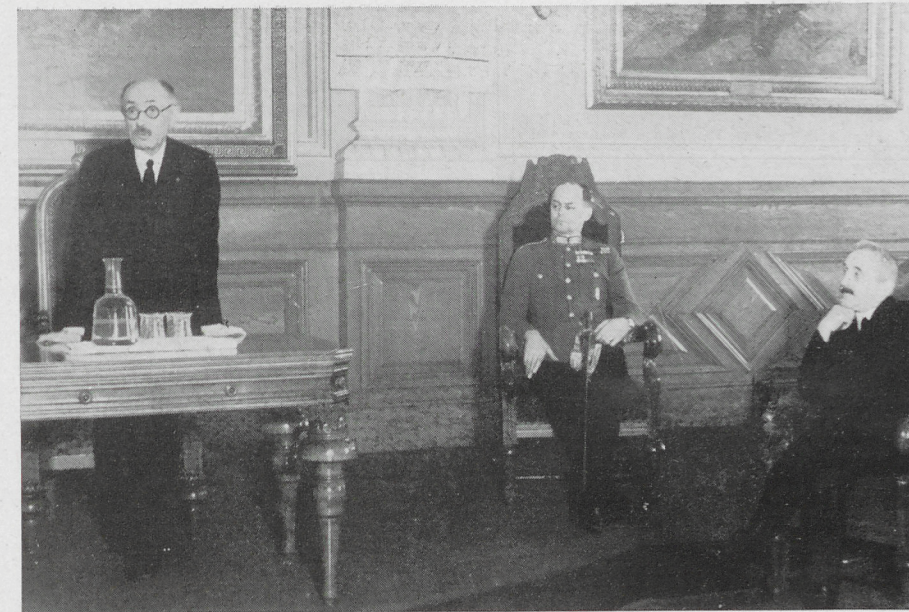
«Adassék tisztelet a katonaeszménynek!» – hirdeti az új *Ludovikás Levente* is, de hozzáfűzi: ... és annak a tisztaszándékú önzetlen embernek is, aki a trianoni idők kálváriájátjáró, szomorú éveiben töretlen hittel, szívós kitartással, elszánt lelkesedéssel, testi erejének feláldozásával küzdött azért, hogy a katonaeszményből élő és teremtő valóság, kiapadhatatlan erőforrás legyen

A magyarok Istene engedje megérnie, hogy áldozatos munkájának legszebb jutalma mindnyájunk boldog álma, a történelem könnyes ígérete: Nagy=Magyarország legyen!

Dr. Mathia Károly.

A Ludovika Akadémia szimfonikus zenekara a Leventekör tanár-elnökével, az ének- és zenecsoport vezetőjével s a március 15-i ünnepély magánszereplőivel.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök előadása a Ludovika Akadémián, 1939 február 8.

AZ AKADÉMIKUS SZELLEMI ÉLETE.

Irta: Ráskay Pál akadémikus.

Az emberi művelődés nem egyéb, mint az emberi szellem harca a természet örök erőivel szemben. Minden ilyen küzdelemben vagy az anyag diadal-maskodik a szellem felett, vagy a magasabbrendű lelkiség uralkodik a testen. Ez utóbbi természetesen sokkal nehezebb. Nehezebb, mert túl kell tennünk magunkat azon, ami voltaképpen vagyunk. Amit sokszor délibábként látunk. Az önző testen. A paradicsomból kiutasított emberen. Hatalmas, emberfeletti munka ez, nehezebb, göröngyösebb útja az életnek. Nehezebb, de nemesebb! Herakles Arete fáradtságos útján jutott el az Olympos isteni csarnokába. A világmindenség legnagyobb egyénisége: Jézus Krisztus, a test halála árán mentette meg az emberiséget éppen a testiség örvényéből!

Tehát nehéz, de nemes élet. Katonának való élet!

A katonai hivatás eszméjét tulajdonképpen önmegtartóztatások sorozata, a bűn számos erőivel szemben kifejtett küzdelem adja meg, egy magasabb cél érdekében. Ugyanez a szellem küzdelme is a test felett. Ugyanazokat a lelki tényezőket, életformákat tételezi fel, ugyanabból a forrásból táplálkozik. Tehát a magasabb szellemi élet kiépítése egyúttal a katonai hivatásérzet nevelője is. Edzése, erőpróbája. A katonai harcának egyik legjobb fegyvergyakorlata.

Mi adja meg ezt a magasabb lelkiséget? Mik azok az eszközök, amelyekkel ezt a szellemi harcot megvívhatjuk? Kötelező tanulmányaink keretén kívül álló szellemi életünk kiépítése. Magasabb intelligenciájú tisztikar nevelése. Lélek és test szerves összekapcsolása. S mindez csak a középiskolában, legfeljebb az akadémián lehetséges. Az életbe kikerült katonatisztet sodorja, viszi az élet. Igen nehéz, majd-

nem lehetetlen megszereznie mindazt, amit az akadémián még utoljára, könnyűszerrel megalapozhat.

Nem akarom fejtegetni, miért szükséges a kifejezetten gyakorlati jellegű katonai pályán a szellemi élet különleges ápolása. Megtették ezt már előttem sokan. Mindnyájan tudjuk, érezzük. Lássuk inkább, mik a legfőbb akadályai az akadémikus szellemi élet fejlődésének.

Hiányzik az akadémikusokból a műveltség kiépítéséhez szükséges lelki tényező három legfontosabb típusa:

1. Az akaraterős ember,
2. A tervszerű ember,
3. A komoly ember.

Milyen szép hármas egysége ez az eszményi, művelt katonatiszt belső életének! Ez a hármas lét egyéniségének teljes szubsztanciája. Hatalmas testi-lelki erőt kölcsönöz neki. Hasonlót, mint a félelmetes Cerberus hármas arca. De vegyük sorra ezt a hármas orcát!

Akarat... A filozófusok egy része földöntúli erőt tulajdonít e szónak. Benne látják az emberi lét mozgató erejét, irányítóját. „Az akaraterő azoknak az embereknek a morálja, akik kiválnak a többiek közül!” — mondja az emberiség egyik legtöbbet szenvedett, lángeszű óriása. (Beethoven.)

S valóban, aki kellő akaraterővel rendelkezik, megtette már az első lépést intelligenciája kiépítése felé. Miért? Mert fel tudja szabadítani magát egy régi, anyagi világ kötelékei, béklyói alól. Függetleníteni tudja magát bálvány-isteneitől. Szabad ember lehet! Szellemileg szabad! A szellemi szabadság pedig a legnagyobb boldogság. Sajnálni kell azokat, akik nem ismerik!

„Akarom!” — e szóval hódítottak világot a történelem nagy hadvezérei.

„Akarom!” — e szóval indította meg a világ gépezetét a Mindenható.

„Akarom!” — e szóval induljunk neki mi is a magasabbrendű, kultúrált lélekember életének reményteljes horizontja felé!

Az akaraterős ember felfedezte, meghódította a saját énjét. Uralkodik már a szellem. A homályos ösztön tudja már, merre kell haladnia. Megtalálta a kiépítésre váró alagút irányát. Nem tudja azonban, milyen meglepetéseket tartogat számára a hegy belseje. Mit tartalmaz a sok forrás és akadály, amellyel találkozni fog. Vigyáznia kell, mert a szellem sokszor rendetlen életföltételek közé sodorhatja, bizonytalanná, rendszertelenné teheti. Ezért van a tervszerűségre szükség. Rendszeres, fejlődési sorrendben kell beállítanom életkeretembe a műveltség számos szerteágazó erejét. Mintahogy az egész világ, minden rendszer, épület, sőt a legparányibb sejt is tervszerű fejlődési fokozaton keresztül közelíti meg a tökéletest. A rendszertelenül megszerzett intelligenciának prototípusa és egyben áldozata is a lexikális ember, aki nagy anyagi tudása mellett sem képes helyesen megítélni a világot. Kultúra- és emberszemlélete egyaránt a legalacsonyabb fokon áll. Látóköre szűk. Gépműveltség az ilyen, nem húsból és vérből való, a mellett lélekember ösztönös megnyilvánulása. Hiszen a magasabb szellemi élet nem abban nyilvánul meg, ki mennyit tud visszaadni abból, amit megszerzett, hanem abban a hatalmas átalakító erőben rejlik, mely egyéniségünket egy harcos élet számára formálja, alakítja.

A tervszerűség az arányos önnevelésre is rögtön alkalmat ad. Tudnom kell, miből mennyire van szükségem. Kezemben kell tartanom az ítéloképesség és mérték fonalát. Pótolnom kell azt, aminek hiányát érzem. Hogy példát is említsek, vegyük többek között a középiskolában annyira méltatlanul mellőzött képzőművészetet és zenét. E két művészetnek esztétikai megismerésére kell gondolnunk, nem pedig pozitív közreműködésre, alkotó munkára, hiszen ez talentum dolga. Az esztétikai megismerés azonban elengedhetetlenül szükséges, mert ez itatja át az emberi lény életének megrezdüléseit stílussal, széppel. Ez öltözteti az embert mint műalkotást ünnepi köntösbe, díszbe. „A művészetnek éppen az a legnagyobb áldása, hogy kibékíti a világgal s engedi átrezdülni lényünkön a teremtés első szombatjának páratlan örömét, amit az Úr érzett kezemunkájának láttára.” (Ravasz.) Ez csak egy kiragadott példája a sok pótlásra váró feladatnak. Tengersé maradt még, amit mind akarattal, tervszerűséggel kell kiválasztanunk és megszerezniünk.

Bár nem tartozik szorosan a tárgyhoz, megemlítem, hogy a tervszerűségnek azonkívül, hogy könnyebbé, biztosabbá teszi a magasabb szellemi élet kiépítését, van még egy — az ember belső életére kiható — tulajdonsága is. Kiegyensúlyozottságra nevel! Olyan emberré, aki egyéniségének birodalmában fejedelemként uralkodik, azon, amit szeret és gyűlöl. Uralkodik örömein és fájdalmain. Minden érzelmén! Láthatatlan ember!

Ím előttünk áll a szellemnek akaraterővel, kitartással és nagyszerű tervszerűséggel felépített gépezete. A gép azonban áll, pedig mozgásra kész, minden csavarja recseg-ropog a ráhelyezett értéktömeg súlya alatt. Tehát a szellemileg képzett ember készen áll a nagy hivatásra: alárendeltjeibe, minden élőlénybe át kell vinnie nehézségek árán megszerzett kiművelt magasabbrendűségét. Ez a nevelés és főleg a katonai nevelés végső célja s bár furcsán hangzik: csodája is. Mert csodálatos az a nagyszerű vegyi folyamat, mellyel megszerzett szellemi fölényét valaki más formában, más célok szolgálatában összpontosítja. Ez a szellem ereje!

A szellemi élet ez utolsó mozzanatára: az alkotásra csak komoly ember képes. S azért neveztem komoly ember ténykedésének és nem alkotó ember megmozdulásának, mert aki komolyan fogja fel hivatását, az alkotó is egyúttal.

Komoly és vidám. Az első pillantásra ellentétnek tűnik, pedig tévedünk. Komoly legyen a hivatásérzet, a cél eléréséhez szükséges elhatározás. Vidám a kifejezőmód, az életforma. Komoly a szellem, vidám a lélek! S ez a komoly vidámság az öröm nagyszerű aljzatán épüljön fel. A harcos, célhoz ért szellem diadala felett érzett kacagáson. Annyi jószág van az ilyen ember nevetésében. Látszik rajta, hogy ez a komoly mélységekből táplálkozó tiszta öröm cselekvéseinek legtermékenyebb forrása. Boldog tud lenni a földön, ahol oly kevés helyen hangzik el egy-egy ösztönös nevetés. Míg az alkotás a szellem ereje, ez bizonyára a szellem diadala!

S ezzel a diadallal el is érkeztünk a hármas emberi arc megvizsgálásának végéhez. S ha ez a hármas szellem-arc egy nagyszerűen felépített testen nyugszik, azt hiszem, a legművészbib ember-alkotás előtt állunk.

Menjünk és mi is engedjük „átrezdülni lényünkön a teremtés első szombatjának páratlan örömét, amit az Úr érzett kezemunkájának láttára!”

Vitéz Nagylaki Rátz Tibor aks.
linoleum-metszete.

Schönbrunn-i ősz.

Vitéz FÓRIS MIKLÓS hídgy., a Leventekör örökös tagjának felvételi.

Híd.

A m. kir. honvéd alantostiszti tanfolyam D osztálya.
1939. június.

HONVÉDELEM ÉS EGYÉNI ÉRDEK.

Irta: Nemes Csáthy Dénes akadémikus.

A babiloni égigérő torony építéséről szóló bibliai történetnek képletes jelentése van. Akár hirtelen keletkezett a számtalan különböző nyelv, akár különböző életcsirák közül az együttélés, de a népcsoportonkénti elszigeteltség következtében önállóan fejlődött ki. Csoportokat összefogó erővé vált. Az emberek mindig nagyobb és nagyobb egységekbe fogtak össze s ezeket az egységeket mindig az érdek hozta össze.

A Föld gazdag növény- és állatvilága az ősember részére paradicsomi életet biztosított. Ez tartott is addig, míg ősünk egy hozzá hasonló emberre nem bukkant, kivel ugyanazt a gyümölcsöt akarta leszakítani, akinek nagyobb vadat sikerült leterítenie, vagy akinek élettársa őt is vonzotta. S az érdek, az emberi irigység és hiúság, megindították az első háborút. A Kainok megölték az Ábeleket, az eredendő bűn újabb vétkeket szült. S a küzdelemből győztesen kikerült ember vérszemet kapott. Már mindent a saját tulajdonának vélt.

A gyengék kénytelenek voltak összefogni érdekeik megvédésére. Így ideig-óráig talán ők voltak erősebbek s így ment ez tovább, az erőknél kölcsonos felülmúlásában. Az összekötő kapocs tehát a közös érdek volt. Először családok, törzsek harcoltak együtt a közös haszonért, melyből minden egyed egyenként vette ki a részét. Mindenki saját érdekében saját maga küzdött.

S ez így volt mindaddig, míg a közös érdek már nem tudott nagyobb tömegeket egy táborba gyűjteni. A nép fogalma volt a legnagyobb egység, mely a közös tulajdonságok, közös nyelv, hit alapján az

együttélést lehetővé tette, minden tag részére közös érdekeket állapított meg és azokat biztosítani is tudta. Egymásnak erőben való túlszárnyalása tehát lehetetlennek látszott, a számban nagyobb népnek el kellett volna tipornia a kisebb létszámát.

A lét- és fajfenntartó ösztön azonban nem tűrhette el ezt. A fejlődés most két irányban folytatódott. Részből a küzdők erkölcsi, részben pedig szak-kiképzési szintjének emelésére törekedtek, mely utóbbival a küzdőknek harceszközökkel, anyaggal való fokozódó ellátása járt együtt. Tekintve, hogy a katonai szakkiképzés mindig több és több időt vett igénybe s így a harcos egyént elvonta a hétköznapi munkától, idővel a két munkakör megoszlott s megalakultak az állandó hadseregek. Az így előállott helyzet nem volt más, mint munkamegosztás. Az ellenféllel szemben a hadsereg biztosítja azoknak az érdekeiket is, akiket a mindennapi munka köt le, ezek viszont államszervezetük útján a hadsereg ellátásáért is dolgoznak. A verseny itt a hadseregek fejlesztésére szorított, a háborút csak a hadseregek vívták meg.

A fokozódó követelmények végtére itt is lassan a lehetőségek határáig nyúltak. A hadsereg létszámát nem lehetett tovább emelni a nélkül, hogy ennek a mindennapi élet kárát ne vallotta volna. Pedig éppen a zavartalan élet fenntartása a célja a haderőnek is. Ez mindenkinek közös érdeke, melynek védelmében a katona harccal, a dolgozó munkával áldozik. A következő lépés tehát az általános kötelezettség, mely a szükségszerű kiképzést minden

hadrafogható állampolgár részére biztosítja s ezt a kiképzést állandó keret végzi. A kiképzett katona visszatérhet munkahelyére s csak szükség esetén szőlítják ismét fegyverbe, kivéve azokat, kiknek munkája az ellátás érdekében a háború alatt is nélkülözhetetlen. Az igyekezet természetesen oda irányul, hogy ezt a munkát hadra nem fogható öregekkel, ifjakkal, vagy nőekkel végeztessék el és így a tényleges harc részére minél több férfikar szabaduljon fel.

A küzdő erők létszámának növelése tehát már csak szövetségi rendszer keretében képzelhető el. S ismét az a helyzet, mint az ősembernél. A népek lét- és fajfenntartása érdekében a gyengék szervezetnek az erősek ellen és megint megindul a túllicitálás. Az összetartó erő tehát itt is, mint a népen belül, csak a közös érdek lehet. Szilárd szövetség csak olyan államok között keletkezhetik, amelyeknek közös érdekeik vannak. Ezeknek felismerésére és propagálására kell az államférfiúi bölcsesség. Ugyanúgy a nemzetet is csak akkor lehet egészségesen vezetni és vele nagy dolgokat művelni, ha az államvezetés nem önmagáért van, hanem minden egyes állampolgár egyéni érdekét is szolgálja s ezt az állampolgárokkal felismertetni is képes. Mert emberek vagyunk, ezzel számolnunk kell. Pillanatnyilag félre lehet vezetni embereket, hogy saját érdekeik ellen dolgozzanak, de a lét- és fajfenntartás ösztönét, a boldogabb létre való törekvést sem az egyénből, sem a népből nem lehet kiirtani. A szellemi és erkölcsi értékek emelésének tehát arra kell irányulnia, hogy mindenki elismerje a közös munka szükségességét, mert csak így lehet javakat termelni és hogy

ezekből a közösen termelt javakból senkinek sincs joga többet követelni a maga számára, mint amennyi a másiknak jut.

A szövetségi rendszerek kialakulása után a harcos létszám valóban nem fokozható, s előreveti árnyékát a totális háború, mely mindent a hadviselés szolgálatába állít. Tehát a háború nem érte el fejlődésének csúcspontját, mert az anyagi harcnak még korlátlan lehetőségei vannak. Ne felejtjük el azonban, hogy a harcban az ember az elsőrendű tényező, mert az anyagnak nincs gondolkodása és akarata. S ameddig az emberi agy működik s az emberi szív akar, addig a háború is mindig új dolgokat fog felmutatni.

Az indító ok azonban, a lét- és fajfenntartásért való küzdelem, az ősember óta nem változott. Ugyanúgy az egységeket összefogó erő is mindig a közös érdek marad s ez csak annyiban változott, hogy a mai háború szerteágazó szálai közt az egyes ember nehezebben ismerheti fel a saját érdekét, mint az ősember a vadért vívott harcában. De azért fejlődött az évezredek során az emberi élet és az emberi értelem, tehát a közvélemény is, hogy ennek a szétágazóbb életnek a szálai közé is bepillantassunk. S ha a vezetés valóban a vezetése alá rendelt tömegekért küzd, akkor e szálak közt mindenki kibogozhatja saját érdekének biztosítását is s nyugodtan dolgozhatik a közös jóléért, mely minden embernek legfőbb óhaja.

Mindezeket pedig csak a hivatása magaslátán lévő vezetés, s a művelt közvélemény biztosíthatja. Ennek a megteremtésén kell tehát minden erőnkkel fáradoznunk.

Holdtölte.

Irta: Erdélyi Tibor szds., a Leventekör örökös tagja.

Feljött a hold. Nagy, fényes és kerek.
S én bambán nézem, mint egy nagy gyerek,
egy borostásállú surbankó-legény,
ki vidáman áll a világ tetején,
s füttyül Londonra, Berlinre, Varsóra,
mert tudja, hogy övé az éj, az óra
s a boldog, széles, szerelmes telihold,
mely annyi szépnek szemtanúja volt
négy hét előtt a mesető felett...

...Négy hét előtt ringott a csónak veled.
...Négy hét előtt a szavadra lestem.
...Négy hét előtt a szádat kerestem.
...Négy hét előtt minden az enyém volt:
a fényes, vigyorgó, nagy telihold,
a te szerelmed, szíved, két kezed,
a dal, kacaj, s mi néha vétkezett:
a bánat is. Be szép volt akkor a holdtölte!
A bánatot a vígság megölte.
Bánat-halott feküdt a parti telken.
S ha láttalak: cigánykereket vetett a lelkem,
a tücskökkel versenyt ciripeltem
és holdsugárban jártam-keltem.

Négy hét előtt így volt ez. Kacagott a hold.
S nem volt az égen felbőcske-folt.

Négy hét után holdtölte van megint.
S a hold nevetve rántekint.
A tavon túl is keltét várja
szívemnek szép, szerelmes párja.
(... Fenn északon kardot köszörülnek ...
... Fenn a magasban gép-vércsék repülnek ...
... Inog a föld ... Ágyút töltenek ...
... A fél világ haragtól remeg ...)
... De feljött a hold. Nagy, fényes és kerek.
S én bambán nézem, mint egy nagy gyerek,
egy borostásállú surbankó-legény,
ki vidáman áll a világ tetején,
s füttyül Londonra, Berlinre, Varsóra,
mert tudja, hogy újra eljön az óra,
melyen a széles, ragyogó telihold
— mely szerelmünknek szemtanúja volt —
boldogan, csendben rántekint...

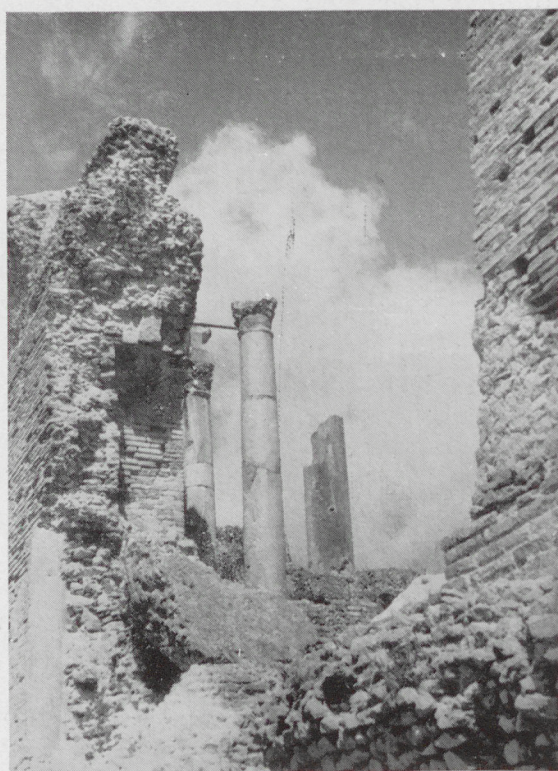
... S oly jó lesz ... jó lesz élni teveled ...!

Olympia romjai Dél-Görögországban.

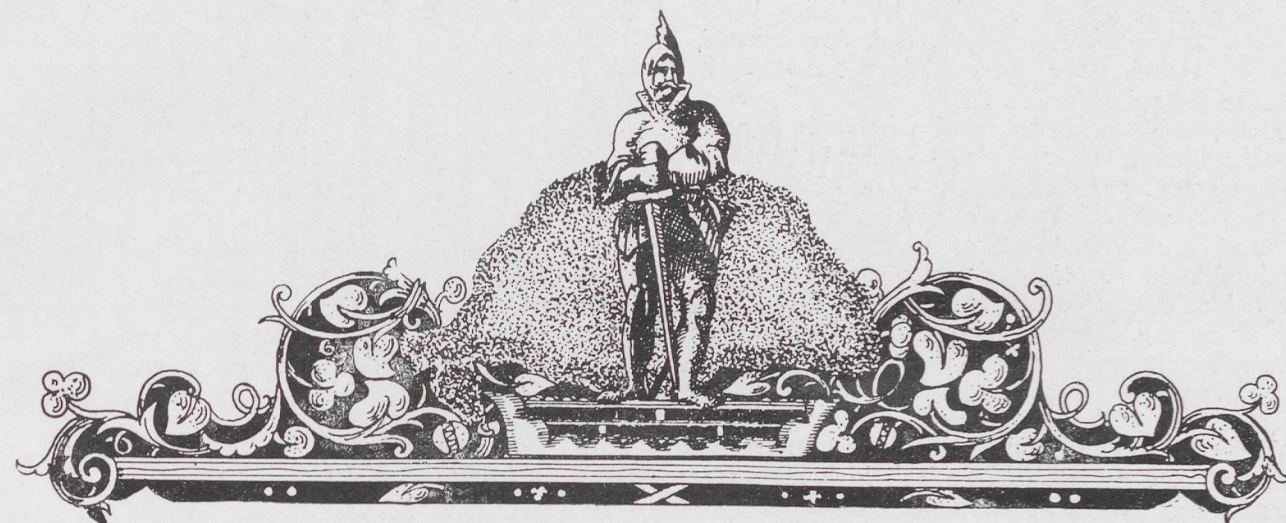

Palermo. - A „San Giovanni degli Eremiti” kolostor udvara.

Vitéz Jákfai GÖMBÖS ERNŐ
hadgy., a Leventekör örökös
tagjának felvételei.

Taormina.
Az amphitheatrum romjai.

AHOGY ÉN KÉPZELEM.

Írta Bánhidý János akadémikus.

A huszadik századra gyakran — és talán nem mindig joggal — egyszerűen azt szokták mondani: a gépek korszaka. Ez bizonyos körülmények között helytálló. De ne alkalmazzuk ezt a jelzőt ott, ahol nemcsak, hogy nem áll fenn, de egészen ferde beállításhoz, talán végzetes tévedéshez vezethet.

A világháború utáni időben minden állam legfőbb gondja lett a hadsereg növelése, modernizálása és erősítése. Igaz, hogy ebben a nagy versenyben anyagi téren első helyen a gépek állanak. Eddig tehát helyes a gépkorszak elnevezés. De nehogy azt higgye valaki, hogy a következő háború a majdnem önműködően járó tűzgépeknek, repülőbombáknak pusztulásából, tankok akadályt nem ismerő rohanásából, gépek szakadatlan gyilkolásából fog állani. Ne felejtjük el, hogy a gép még nem minden. A gép még nem hadsereg. Még nem honvédség. A gépek mellé emberek kellene. De jaj annak a hadseregnek, ahol a gépek mellett ész- és érzésnélküli, mechanikusan besulykolt tudású gépemberek állanak.

Nagyon tévednek azok, akik azt hiszik: elég, ha ma a katona bevonul, másnap megmutatják neki a löveget, a puskát vagy géppuskát, megmutatják, hogyan kell kezelni; hat hétig, vagy még tovább gyakoroltatják vele, kiviszik egypárszor éles lövészetre és ezzel kész katona. Eleget tett a kötelességének.

Régebben, mikor a technika még nem kapcsolódott ilyen mértékben a hadviselésbe, a katonák helyettesítették félig-meddig a gépeket. Ölgépek voltak. Felállították őket egy bizonyos harcrendbe, induljt vezényelték és erre kiigazodva, lépést tartva meneteltek az ellenség felé. Ott pedig az volt a cél: előbb leütni, megölni azt, aki engem meg akar ölni.

Ma azonban más a helyzet. Az ölést, pusztulást legnagyobbbrészt elvégzik a különböző tűzgépek. Az embernek, a gépet kezelő katonának, az a feladata, hogy a gép kellő időben, a kellő helyen legyen és onnan a legjobb hatást tudja kiváltani. Ez már nem

gépmunka; már több, mint mechanikus besulykolás. Olyan tág keret, hogy itt két teljesen egyforma eset vagy helyzet nincs. A honvédet ma a legnagyobb-fokú önállóságra és öntevékenységre kell nevelnünk. E mellett azonban, vagy mondhatjuk: éppen ezért olyanoknak kell lenniök a mai honvédeknek, hogy azokra, ha egyedül, önállóan működnek — már pedig sokszor fognak ilyen helyzetbe kerülni — ellenőrzés nélkül is számítani lehessen.

Itt tartunk tehát a talán már sokszor hangoztatott, de nem eléggé sokszor hallott meggyőződéses fegyelemnél. El kell érünk azt, hogy a honvéd, legyen bármilyen fegyvernemnél, az újonckiképzés alatt ne csak a vigyázz-állást, a fordulatokat, a fegyverek kezelését tanulja meg, de tudja katona-szemével látni és megítélni a körülötte zajló eseményeket. Tanulja meg a katonás gondolkozást is!

A katona belső, lelki kiképzésének, a meggyőződéses fegyelem belenevelésének — ha lehet egyáltalán kategorizálni ezt a témakört — négy főtényezője van:

Az első: tudatunk kell a honvéddel, meg kell mutatnunk neki a nagy célt, amelyért nemcsak ő, nemcsak a hadsereg, de az egész nemzet vállatve, megfeszített erővel küzd — és amelyet neki szentnek, mindenkifölöttállónak kell tartania. Ezt legnagyobbbrészt elvégezték már az iskolában, még mielőtt a honvédséghez kerültek volna. Itt csak ennek az érzésnek — lehet talán céltudatosságnak, esetleg hazaszeretetnek is nevezni — a továbbfejlesztéséről, finomításáról és ébrentartásáról kell gondoskodnunk.

A második: a bajtársiasság. Ez a katonás gondolkozáshoz tartozik. Meg kell magyaráznunk, kézzelfoghatóvá, érthetővé kell tennünk a legénység előtt ennek szükségességét. A honvédek éreznie kell, hogy ő ezentúl csak másodsorban Kiss Pál, vagy Kovács János, elsősorban egy közösség tagja, ahol mindnyájan sorstestvérek és ahogy ő segíti egyik bajtársát,

éppen úgy az is segítségére siet, ha bajba kerül. Tudnia kell, hogy ő mint egyén, csak úgy érvényesülhet, ha a többivel vállvetve dolgozik a közösség érdekeiért és eredményeiért.

A harmadik az, hogy minden honvédek megmagyarázzuk: az ő munkája — legyen az bármilyen egyszerű vagy alantas is — a gépezet működésében fontos csavarként, rúgóként szerepel. És ha ő nem végzi el a kötelességét, az egész gépezet rosszul működik vagy megáll. Ez az érzés, ez a tudat önbizalmat ad a honvédeknek, öntudatosá és munkáját szerető, kitaró katonává teszi.

A negyedik pedig — mely különösen a nevelő számára fontos —, hogy a legénység az ő tisztjében mindenkor a legjobbat, a legnagyobbat lássa. Valósággal istenítsse előljáróit, de a mellett legyen hozzájuk bizalmas is. Annak a honvédek ki kell éreznie a tisztt minden mozdulatából, minden szavából a hivatása iránti szeretetet, a kötelességtudást és azt a törhetetlen akaratot, mellyel céljait el akarja érni. A tisztnek félistennek, amennyire emberileg lehet, hibátlannak kell lennie. De nem szabad félistenek módjára végtelen messziről, kézlegyintésekkel kormányoznia. Egyszerű embereknek — nekünk talán lényegtelennek látszó problémáit nem szabad sem-

mibe vennünk. Ez bizalmatlanná, előljárója előtt zárkózottá teszi a legénységet. Ha ellenben lehajolunk hozzájuk, kisebb, talán a szolgálattal nem is összefüggő bajaikban segítjük őket, egyszerre megnyílik a szívük, megjön a bizalmuk és nemcsak tisztelni, de szeretni is fogják előljáróikat. Hogy ez mekkora erő, arra az elmúlt háborúból sok példát lehetne felhozunk.

Ezek lennének tehát nagy vonásokban azok az eszközök, melyek a mai katona neveléséhez elengedhetetlenek. Hogy ezt hogy érjük el, hol végezzük: a honvédség, vagy még azelőtt, valamely más erre hivatott szervezet keretein belül, az a végcél szempontjából nem elsőrendű Fontosságú. A lényeg az, hogy elvégezzük.

Mert ha a huszadik század gépei, harceszközei mellé ilyen embereket, megfelelő tárgyi tudású, céltudatos, hazaszerető, bajtársi érzéstől áthatott, öntudatos, tisztjeit szerető és bennük vakon megbízó honvédeket állítunk, akkor biztosak lehetünk, hogy ha a gép nem is működik, mellette nem gépembe- rek állnak, hanem olyanok, akik, ha másképp nem, a fogukkal, a tíz körmükkel is továbbássák, továbbverekszik, továbbküzdik magukat a kitűzött cél felé.

Mikulás.
Vitéz Nagylaki Rátz Tibor a.k.s. linoleum-metszete.

Tavaszi fények.

„Bajtársak.”

Csend.

A Duna partján.
Vitéz FÓRIS MIKLÓS hágy., a Leventekör örökös tagjának felvételei.

Kolozsvár látképe a Szamos partjáról

AZ ERDÉLYI SZELLEM.

Írta: Tarczay Ervin akadémikus.

A felhők fölött, ahová még elér a nap tüze, nézem a felleg alatt élő várost, Erdélyország Mek-káját: Kolozsvárt. Misztikus testében egyesül a mult a jelennel és az új élet jelei előre vetik a jövő fényét. Várok. Várom a sötétséget, hogy elcsituljon az élet vásári zaja. Akarom hallani a föld szavát, a magyarszékely vérrel és ésszel termékenyített föld tanítását. Erdély nem földrajzi fogalmat, tájmeghatározást jelent: jelenti letűnt századok nagyszerűségét, csodálatos emberteremtéseket, halhatatlan tetteket, jelenti a pusztulásból való örök megújulást, a diadalmat magyarság életét.

Mikor a leboruló sötétség elveszi Szent Mihály egyháza gót íveinek élességét, végigzúg a városon az esti Angelus harangszava. Megrázza a csukott rácsos ablakokat, végigkalandozik az utcákon, elsuhan a csendesen csobogó Szamos fölött, betéved a házsongárdi temető sötét kriptáiba, ébresztgeti a holtakat, majd visszatér az élő világba, hogy visszhangra keljen a szomorú magyar szívekben.

Vallott a csodák világa. Kitartra lelkének kapuit Erdély, hogy felfedje idegen előtt rejtett ezer érthetlenségét. Vallottak az égigérő hegyek, az erdélyi sorsról, az erdélyi szellemről.

Ez a földöntúli erő, mely itt él láthatatlanul az emberek között, benne van a borban, a vérben, a csókban, a dalban. Ha vész dúlja az országot, ha az enyészet hullafoltja látszik testén s a szemlélők már ujjonganak a nagy halott halálán, előtör diadalmat erejével, életet lehel a pusztulásba. Lángelméket és hősokeket, szenteket és démonokat támaszt, kik felemelik ismét az egéig Csaba országát. Egyeztetni a különböző formákat, életviszonyokat, áthidalja a mérhetetlen ellentéteket fajban, hitben, szellemben.

Nem nézem a jelen pillanatnyi árnyát, múlt felleg ez csak. A multat nézem, az erdélyi szellem

dicsőségesen tragikus kivirágzásának századait. Míg a nagyobbik hazát idegen átok súlya húzta és a török vitriol marta testét, a kisebbik haza Fráter György lángelméjének szülte: utolsó mentsvára volt a magyarságnak. Különös fény világítja meg a várost. Eltűnni látom a mának kihívó jeleit. Látom a fallal körülvett várost, hol Korvin Mátyás született, hová egykor, mint ma is, összefutottak az ország lelki és gazdasági útjai. Látom a kolostorok szűk celláiban a krónikákat rová barátokat, amint arcukra árnyat borít a csuklya, s a világ fénye az ólomkarikás üvegeken szűrődik hozzájuk. Hallom a vitézek döngő lépteit, a lovak dobogását, fegyverek zörgését, az ujjongó muzsikát, hétországra szóló vidálmakat. Jönnek egymásután a nagyok. Jön Bethlen Gábor s nyomában tornyosulnak alkotásának magasztos árnyai.

Látom az országgyűlés ékes urait, egyszerű székelyeit, a nagyságos fejedelmeket, tündérszép asszonyokat, lányokat. Hallom a zsolozsmák konior dalát; a farkasutcai templomból mintha kicsendülne az ige hirdetése. Talán ott, hol most a zsidó templom hivalkodik, ott állott a ház, boltozatos szobájában ott hajolt poros fóliásai fölé Dávid Ferenc. Talán abban a címeres házban tanulta Tibet nehéz nyelvét Kőrösi Csoma, vagy a végtelen egyenleteit Bolyai Farkas.

Elkápráztat ennyi fény, ennyi ragyogása a le-tűnt multnak. A fények árjában a legvakítóbban tündökölnék az erdélyi katonák. Az egyszerű székely harcosok, kiknek nem volt más érdemük, de ez a földön a legnagyobb, hogy mindenkor könnyen, dalolva tudtak meghalni a hazájukért. A hadverő vezérek, emberfeletti tettek véghezvivői; híriük, nevük túlszállott a Királyhágó bércin, bejárta büszke Nyugatot, dicsőséget hozva a magyar névnek.

Fognak a fények, mélységek tátonganak, a lápon megbomlott haláltáncát járja a megszámlálatott nép. Aztán jött a vég, a felgyülemlett szennyes ár, a multak bűne lehúzta a magyar hazát s vele bukott Erdély is.

A látománynak vége. A jelenre figyelmeztet a lábaimnál heverő, öszetört Erzsébet királyné-szobor, a fellegvár ormán a román zászló. De a romon virág fakadt. Míg mi, csonkaországiak, tévován álltunk fáj-dalmunk tengerében, az erdélyi szellem, mely úgy látszott, hogy elhagyta népét és csak a történelem legendáiban él, reászállott ismét népére. Igyekezett jellegét megőrizve beleilleszkedni az új viszonyokba. Az őserőből nagy idők emberei születtek. Hol a há-

ború előtt Ady sóvárgásai, külföldmájmolása, uraink haláltérző sejtései kiölték az akaratot, az alkotó szellemet, ott most az építés tüze, láza izzítja a lelkeket s az egymásrautaltság, a kisebbségi élet összeforrasztja a magyarság misztériumában a grófort és parasztot, munkást és kenyéradót. Erdély ma már ismét nagy, nem a politikában, a hatalomban, hanem a lélekben.

Az élet: örök változások sorozata. Emberek, korok elmúlnak; eszmék, megváltók születnek és elmúlnak, és e változások felett áll elérhetetlen meszesességben és mégis köztünk, érthetetlenül és mégis érthetően, meggyalázva, eltíporva, de mégis diadalmasan az örök Erdély.

A tömösi szoros

ERDÉLYI TÁBORTŰZ.

Írta: Kecskési Tivadar akadémikus.

Vak volt az ég, sötét kárpitcsoda.
Éjjelre járt, kibalt az élet.
Kopottan szálldostak ide-oda
Megrettent haláldenevérek.
Egy csoport székely ült a tűz körül,
Mint ideszakadt, árva, bús jelen.
Köröttük szinte csengett a csend,
S magába dermedt véges végtelen.
Im bús tárogató sír bele az éjbe...
Pogány ének, s az ég, mint a tenger,
Hegedült hozzá halk istenzenét,
Míg feltűnt fönn egy óriás ember.

Mint a csoda, Isten pallosával
Attila állt ott, ajka remegett.
Panasz volt talán, vagy csak biztatás?
S hogy odanézték, máris eltűnt,
A szelídfényű sarkcsillag megett.

S felállt az egyik bús, ősz vitéz,
Szólt: — Így halunk, csonkán, ezrivel.
De a szent batárt, melyet Isten adott,
Ember örökre nem veheti el!
Talán egy év, talán egy hónap...
— Még nem tudom, — lehet pillanat,

S nem pihen többé testvéreink hamva
Oláh taposta árva föld alatt.

Érzem, üt még éjjelt az óra,
Himnuszt süvölt a gépfegyvergolyó.
Kaszát-kapát veszünk mi rongyosok,
S nem nyugszunk, míg a székely hegyeken
Nem leng a magyar lobogó.
Megkötjük a nagy vérszerződést,
Pusztuljon, aki megszegi:
Ha majdan véget ér a szégyen,
Az Isten minket úgy segéljen,
Senki e földet el nem veszi!
Megyünk rohamra, s mosollyal halunk,
Ha szívünkbe vág egy ólomdarab.
A halálmagból életmag leszen,
Amelyből békés szabadság fakad.
A kolozsvári templom öreg orgonája
Magyar himnusz hangjába kezd
S köröskörül a Kárpát hóövezte csúcsán
Feltűnik fényben a kettőskereszt...

Valóság lesz minden fájó álmunk.
Könnyesen többé nem álmodunk,
Lehet egy év, lehet egy hónap,
Lehet, hogy ma, lehet, hogy holnap,
Székelyek... hiszem, hogy feltámadunk!

— Na, mire vársz? Az életünk kell nektek, a kincünk; nektek tetszik az embervér. Hát sujs hamar!

— Elhallgass! — ordított Domosa. — Mit tudod te, hogy mi a magyar! Mit tudod te, hogy mi kell nekünk! Előre! — és intett, hogy menjen a tábor felé.

Nem megy fosztogatni, inkább lemond róla, de ezt a németet nem engedi. Az ő foglya. Némán léptettek vissza. Domosa néha rápillantott a hórihorgas vasasra. Felcsapott rostéllyal, komoran bámulta a halottakat. Hogyan tudhat magyarul? És mért ilyen kemény? Nem fél a haláltól, és szomorú egy kissé... — olvasott a szeméből. A haja meg milyen szőke. A lány jutott róla eszébe.

A táborban aztán kiderült, hogy a jobbkarját átvágták. Meg hogy magyarok közt is élt pár évig.

— És hogyan lehet akkor, hogy nem ismered a magyarokat?

— Furcsa nép az uram. Láttam közöttük áldott, jó embereket. De azért olyan vadak, kegyetlenek vagytok. Mért öltök meg olyan sok embert ártatlanul? Tönkretesztetek sok szegény életet, sok virágot, sok szép reménységet.

— Eh, nem érted te ezt — legyintett bosszúsan Domosa. A hangja szenvedélyessé vált. Nem tudod, mire való ez? Nem kegyetlenség, és nekünk nem a ti véretek kell, hanem a rettegés, a tisztelet, a félelem kell, mert mi is élni akarunk. Nem a ti életeteket akarjuk elvenni, ... a miénket megtartani.

— De ezzel a gyűlöletünk lesz a tiétek. A megvetésünk. Mert nem becsülitek a mások életét. És mért féltitek az életeteket tőlünk?

— Miért? Hát azt hiszed, ha mi békésen ennénk-innánk odabenn, késetek nem akasztaná torkunkon a falatot? Akkor menthetetlenül elpusztítanátok bennünket. De így rettegtek: félték attól, hogy átgýertek a gypűn, mert vad pogányokat nem akartok hizlalni a hústokkal. És féljete is, mert csak így élünk!

— És ha nem ennétek-innátok odabenn, hanem dolgoznátok? Akkor sem tudnátok élni? Akkor megbecsülénekk benneteket!

— Mint hűbéreseket, ugy-e? Nem, nekünk kard van az oldalunkon!

— De csak addig, míg ki nem verik a kezetekből. Mert ha nem ma, hát egy év múlva, vagy tíz év múlva, de ti elpusztultok. Mert csak kevesebben lesztek az örökös csatározásban. Míg ha dolgoznátok...

— Te nem érted ezt, hiába. Akkor is elpusztulnánk. — Ezt már lassan mondta, elgondolkozva, ahogy a sátrán keresztül kinézett a lobogó tűzbe.

— És a családod is... hol van?... élvezed őket? — kérdezte a német.

— Majd otthon, ha ráérek. Tán bizony neked is van családod?

— Az nincs. Azaz hát a nővérem. Domosa összerándult! — Kicsodád?

— A húgom. Tegnap is mentettem előleket.

— A faluban volt! — szorult össze Domosa melle. — Már hajnalban elmentek tovább. Nagyon beteg szegény. Ejh, azért nem esik kétségbe, ha egyedül van is. Az én húgom!

— Beteg, — gondolta Domosa egyre a tüzet bámulva. és itt a bátyja. Az ő foglya. Az a szomorú, lázas csillogású két szem sütött rá a tűzből, amire tegnap úgy vágyott. Most azt is tudja, hogy hol van. Csak utána kellene vágtatnia és az övé lenne, a szép szőke lány.

— Állj föl! — rivallt hirtelen a németre. Vedd fel sisakodat, páncéladat. Aztán, hogy nem tudta megtenni, hát maga csatolta föl rá. Gyere velem! A lovához vezetted. Kengyelbe segítette.

— Egy föltétel alatt hazamehetsz. Becsületszóra megfogadod, hogy megmented a húgodat, de úgy, hogy én

soha többé ne lássam. És fogsz-e még a magyarok ellen harcolni?

— Fogok uram, mihelyt jó lesz a karom. Azért hát el se bocsáss!

— Éppen azért mehetsz el, mert így még találkozzunk. És így hinni is tudok a szavadban. Megfogadod?

— Meg uram. És megmondom neki, hogy te nem vagy olyan kegyetlen, és talán a többi sem. Valami kemény, szomorú, de tüzes, tarka igazság a tiétek. Furcsa íze van, mert pusztultok tőle.

— Most eredj, de jól jegyezd meg: a lányt soha többet ne lássam!

S rásuhintott a lóra.

A tegnapi domb felé ballagott. Már nyitogatta tündöklő pilláit az ezerszemű éj. A csillagok fényén keresztül az angyalok leselkedtek le a földre. Földi szemek elől az ég mély kék palástja takarta őket.

Az öreg már ott ült tegnapi helyén.

— No, hallom, gyöngé lány lettél, Domosa.

A fiatal vitéz összerándult. Az arca csak úgy lángolt.

— Én-e?!

— Hát!

— Mert nem öltöm meg a németet?!

— Hát mért nem ölted meg? — buggyant a ki váncsiság az öregből.

— Még el is engedtem — morogta halkán Domosa.

Az öreg fölugrott:

— Mit csináltál?

— No ülj csak le. Megölhettem volna, mint a többi, de ennek már nem volt fegyvere. Legyőzni, úgy kard-kard ellen, az igen. Hiszen egvedül azért harcoltam,

— de átvágták a karját. Megmozdulni sem bírt. Leütni meg nem tudtam, valami visszalökte a buzogányomat.

— És haza? Miért szöktetted haza?

— Hát... hát megtudtam, hogy hol van az a lány.

Már utána akartam iramodni, aztán azt se tettem... mert ha a feleség otthon...

— De hiszen te tán férfi vagy?

— Éppen azért! És megfogadtattam a némettel, hogy úgy vigyáz a húgára, hogy soha többet ne lát hassam.

Az öreg megint rándult, hogy felugorjon, de aztán csak hirtelen halkán kérdezte: és Záldor, mi?

— Megbosszultam. Ha nem is ő, de nyolc más páncél sárosodik ott a vérben. Nyolc.

Hallgattak. Aztán az öreg beszélt megint:

— Hát látod: ez az. Ezek vagyunk mi. Küzdünk, verekszünk, meg is halunk érte, ha valamit el akarunk élni. De ha ingyen az ölünkbe hull a mások élete, akkor nem kell. Akkor félrelökjük az egészét. És így ellovagiaszkodnánk talán az egész életünket is. Mert nekünk ajándék nem kell. Csak amiért vért adunk. Pedig jobb lenne, ha elfogadnánk az ilyen ajándékot is. — Intett a kezével. — Ne szólj! Úgyis tudom, azt akarod kérdezni, ha én elfogadtam volna-e. Hát látod, én sem. És a harmadik, a negyedik sem. Valami tarka, ősrégi szívárvány ejti rabul a lelkiünket. És ez a szívárvány akkor születik, ha permetez a vérünk és a nap süt rája. Furcsa bizony, de néha gondolkodtam rajta — így van. És ha nem hull a vérünk, ha nincs szívárvány, akkor üres a lelkiünk, üres az életünk. Furcsa, veszélyes élet a miénk, de szép.

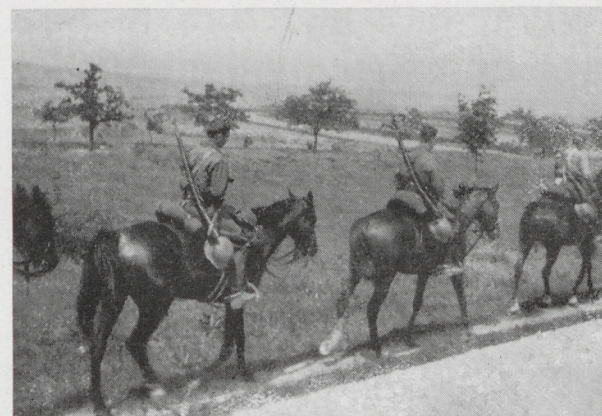
— Szép — morogta Domosa is elgondolkozva. Aztán megint csak bámulták a föl-föllobbanó tüzeket; ahogy a nekilendülő lángok beleszaladtak a semmibe, furcsa, izgató játékot játszva egymással, meg a sötétség is. Nekilendültek, meg semmivéváltak. És a lelkekben is lángok égtek. Furcsa bíboros lángok. Sokszor azok is a semmibeszaladtak, de égtek-égtek szakadatlanul — és vér öntözte őket. Magyar vér!

Jelenetek az aks. zászlóalj nyári gyakorlatáról.

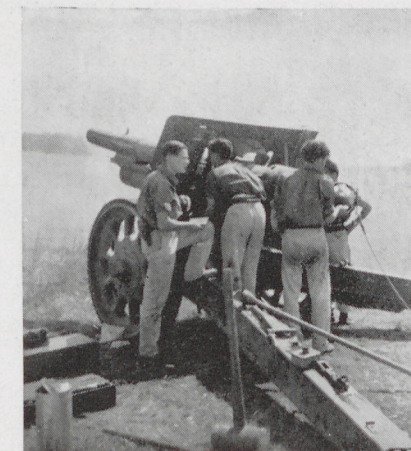
1939. július.

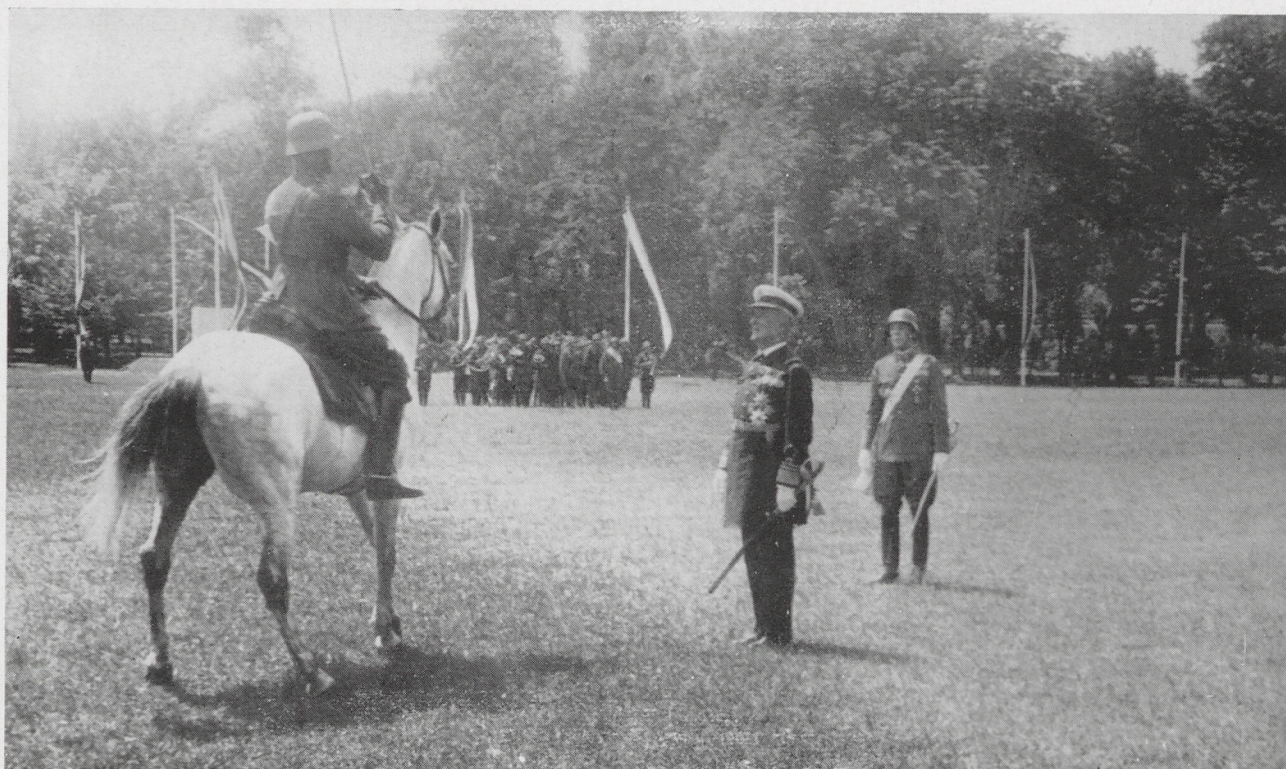

Az aks. huszárszázad nyári gyakorlatáról:

Az aks. tüzérszázad nyári gyakorlatáról:

A Legfelsőbb Hadúr a Ludovika Akadémia parancsnokának jelentését fogadja az ellenforradalom 20. évfordulóján. 1939. június 25.

ÜZENET.

Irta: Bánhidy János akadémikus.

Két nap óta sűrű, szinte falszerű köd nehezedik az egész síkságra. Mindenütt nyirkos minden. A párás levegő behatol a ruha alá, beleeszi magát az emberek testébe egészen a csontig és még itt sem áll meg, belopódzik a lélekbe és nyomasztó árnyként üli meg a kedélyeket.

Csend van és nyugalom.

A köd miatt 15—20 lépésnél nem lehet tovább látni; odáig is csak homályosan. Jobbra a lövészárkok éles szögben törnek meg. Az öreg Bokor Pista bácsi tesz-vesz ott valamit. Nem is olyan öreg, csak a bajusza meg a hangja teszi azzá. Alig 40 éves, de a többiek között a legidősebb. Lehajol, a kenyértarisnyájában kutat valami után, azután előszedi a dohányját.

Nézi, nézi egy ideig, majd visszateszi.

— Ilyenkor még a pipa sem ízlik — szolt oda a szomszédjának. — Gál Pali áll mellette. Húsz éves forma dunántúli legény. Barnahajú, élénkszemű, nagycsontú ember.

— Nem biz' a, — felel vissza és fejével a többi felé int:

— Olyanok, mintha meghótt volna a lélek mindenkiben.

Ezzel megfordul, odasétál az egyik ór mellé és elnéz keletre, az orosz állások felé.

A köd lassan foszladozni kezd, szabaddá teszi az árkok előtti, végtelennek látszó síkságot. Talán hetven lépésnyire kócosan, összekuszáltan merednek a drótakadályok tüskés drótfalai az ég felé. Az orosz tüzérség kócolta őket össze. Még előbbre, úgy hatszáz lépésnyire, kis sötét pontok feketéllenek ki. És ahogy a köd emelkedik,

mindig több és több lesz a pont. Végül is összefolynak egy görbe, ide-oda tekerdő vonalba. Azok ott a muszkák állásai. Az orosz gőzhenger. Most inkább óriás kígyóhoz hasonlít. Mereven, mozdulatlanul és hangtalanul nyúlik végig a síkságon. Talán most gyűjti az erejét, hogy megpróbálja összetörni azt a kis diót, amelyik nemrég megállította. És a kis dió ideát éppen olyan csendben, éppen olyan nyugodtan vár és ő is gyűjti az erejét. Nem lesz könnyű dolog megbirkózni vele. Sok héja van ennek a diónak és mind össze kell törnie annak, aki keresztül akar gázolni rajta.

Ahogy kitisztul a levegő, enged a lelkekre ható nyomás is. Az arcok vidámabbak lesznek és a lélek tükrei: a szemek is. Leplezetlen, nyílt tekintetek. Aki belenéz a lövészárkok névtelen, ismeretlen lakóinak a szemébe, az egyszerre megérti a magyar lélek csodálatosságát. Megérti az ezeréves, küzdelmes multat. És azt is meoerti, miért rohant két nappal ezelőtt a tízszeres túlerő fejvesztetten, szinte babonás félelemmel vissza.

De azóta csend van. A csaknem félnapig tartó véres színjátéknak ma már nyomát sem látni. A holtak elakarítva, a sebesültek hátul, az emberek pedig kipihen ten várják a következőt. Tudják, hogy jön, csak azt nem, hogy mikor.

A muszka pedig nem sokat várta magára. Sürgősen neki, úgy látszik. Alig pár perccel az idő kitisztulása után az egész arcvonalon hat-hét kilométer szélességben megkezdik a tüzérségi tüzet. Fél perc: és már felelnek a magyar ütegek. Nagy párharc. De még csak a kezdet.

A lövészárkokból mindenki az óvóhelyre rohan. Egy két figyelő marad csak kint, aki az orosz állások felé ór-

kodik. Középen éppen Gál Pali áll. Nyugodtan, mint a többiek.

Közben hol itt, hol ott csapódik be egy-egy gránát. Hatalmas robbanás, nagy füst, de aki beássa magát, annak csak az árt, amelyik egészen közel robban. Tudják ezt az őrszemek is. Megszokták. Nyugodtan nézik, mint valami színjátékot. Arra nem is gondolnak, hogy egyik a fejükre is eshet.

Most egy gránát robban alig pár lépésnyire Gáltól. Szegény fiú megtántorodik, önkénytelenül a balvállához kap és eltorzult arccal zuhan a földre. Sisakja leesik a fejről és pár lépéssel odébb gurul. Csapzott haja a szemébe lóg. Jobbkeze görcsösen szorítja a zubbonya bal vállát, ahol már csak rongyok lógnak le. Körülötte egyre nő, szélesedik egy irtózatos, nagy fekete kör.

A melle még mozog, lélezkzik. Szemével erősen, mereven néz egy pontra a felhős égen. Mintha még mindig az orosz állásokat figyelné.

Hirtelen megrázkódik. Szeme az üres órhelyen. Nem figyel senki. Nem lehet, tenni kell valamit.

Az arca eltorzul, jobbkezére támaszkodik és minden erejét megfeszítve, felül. Megpróbál felállni, de nem sikerül, ahhoz már túl gyenge. Pedig csak négy lépést kellene megtennie. De nem megy. Megmaradt félkezével kiálló gyökerekbe kapaszkodik és úgy húzza magát előbbre. Félúton meg kell pihennie. Arcán csurog a veríték. Egész teste remeg, de azért összeszorítja a fogait és újra kezdi. Szeme szüntelenül az óvóhely bejáratán. Szinte hallani, amint minden erejét megfeszítve mondja magában: „Kell — kell — kell“ ...

Óráknak tűnik, míg végre eléri a kijáratot. Hörgöve, félig élettelenül esik be az ajtón. Szólni már nem tud, de nem is kell: alacsony, mokányképű, fekete fiú ugrik a helyére és örködik tovább.

Pár perc múlva újból kivágódik a fedezék ajtaja. Az ór kiált be: „Jönnek!“

Nem kell itt más parancs. Mindenki tudja, hol a helye. Pár másodperc és ott van.

Az oroszok talán 400 lépésnyire lehetnek. Megszólalnak a puskák és a géppuskák is ontják a tüzet. A halált, amely nekünk talán az életet jelenti.

De ez még mindig csak előjáték. A fekete leves még hátra van. Amikor a puskát már nem lövésre használják, hanem ütnek vele.

Már az sincs messze.

Ekkor aztán váratlan fordulat áll be. Kompolthy százados, a zászlóaljparancsnok távmondatot kapott:

„Jobbszárnyunkat áttörték, a zászlóalj vonuljon vissza a hátsó védőállásba!“

S mindez akkor, mikor az oroszok alig pár száz méterre vannak.

Ha megkezdí a visszavonulást, nem sokan maradnak. Ha ittmarad, jobbszárnya szabadon lóg, biztos felsodorítják.

Csak egy eshetőség van, — villan át az agyán, — de akkor gyorsan cselekedni kell.

Kirohan a fedezékből. Fülisikét dőrej fogadja. A saját hangját is alig hallja, mikor a hírvivőknek kiadja a parancsot.

„Az első, harmadik és negyedik század azonnal megkezdí a visszavonulást a hátsó védőállásba és ott a leggyorsabban berendezkedik.“

A három ember elrohan, ő pedig átszalad Répássy hadnagyhoz, a második század parancsnokához. Megállt a nála valamivel magasabb, szőkehajú, 22 éves fiatal ember előtt.

Az arca nagyon komoly és nagyon nyugodt.

„Jobbszárnyunkat áttörték! — kezdi erélyes hangon — a többi század már megkezdte a visszavonulást. Hadnagy úr a második századdal ittmarad. — Az órájára néz: — Félhat. Az oroszoknak másfél óráig nem szabad továbbjutniok. Különben végünk van. Ez lesz hadnagy úr feladata.“

Szólni akar még, de nem bírja ezt a szolgálati hangot. Tudja, hogy utoljára beszél vele. Odalép mellé és a kezét nyújtja:

„Szervusz Gyula, sok függ most Tőled. Sokkal több, mint gondolod... Isten vezéreljen!“

Nem szól többet, csak nézett a távozó fiatalember után.

Mindez alig tartott öt percig, de Kompolthy százados tíz évet öregedett.

Másnap hajnalban, egy átvirrasztott, átdolgozott éjszaka után, állt mindenki a helyén. Teljes felszereléssel a hátukon, lábhoz tett fegyverrel vártak, hogy visszafizethessék a kölcsönt. A magyar nem szeret adós maradni. Különösen ilyenkor nem.

A mindennaposá vált őszi köd még fel sem emelkedett, mikor Kompolthy százados kiadta a parancsot:

„Előre!“

Szinte egyszerre ugrott ki mindenki a lövészárkokból. Vad dühvel, fékezhetetlen, vad erővel rohantak előre. Egy hang sem esett. Csak az acélsisak alól, a sok virrasztástól, nélkülözéstől mélyen bentülő szemekből tüzelt a felszabadult, szinte állati bosszúvágy az ellenség felé.

Nem is emberek voltak ezek így.

Ördögök — vagy félistenek.

Ezeket megállítani?

Földi erő, halandó ember talán nem is lenne képes rá.

Félóra múlva mienk volt újra az állás.

Kompolthy százados az első között ugrott be a lövészárkokba. Megrendítő kép tárult eléje. Ott feküdt előtte a második század. Mindenki a helyén. Alig pár lépésnyire tőle Répássy hadnagy. Sisakja a fején, szeme üvegesen bámult bele a kék égbe. Arca eltorzult, alig lehet megismerni a vértől.

Fejlövést kapott.

A százados levette a sisakját és letérdelt melléje. Óvatosan, remegő kézzel lezárta a hadnagy szeméit. Azután kezébe vette a halott jobbkezt, mely még most is görcsösen szorította a pisztolya agyát — és sokáig térdelt így mozdulatlanul.

Szeméből egy könnyesepp gördült ki. Lassan végigfolyt a barázdás arcon és lassan ráesett bajtársának a zubbonyára, oda, ahol a kitüntetések szoktak lenni.

És ez: a talpig férfi, az öreg bajtárs halálkönyve: többet ért minden kitüntetésnél.

Ugyanekkor — talán véletlenül, vagy parancsszóra — minden puskából egyszerre dördült el egy lövés.

Utána sokáig mély csend.

Egy könnyesepp és egy ösztűz.

Kint, messze az emberektől, a végtelen síkságon — így üzentek az ittmaradtak az eltávozottaknak. És azok ott fenn, akármilyen messze is voltak, biztosan meghallották az üzenetet.

Carlo Romano olasz hadosztálytábornok és Guido Romanelli meghatalmazott miniszter látogatása a Ludovika Akadémián.
1939. június 14.

A HAZATÉRTEK FÖLDJÉN.

— NAPLÓTÖREDÉK AZ 1939. ÉVI HARCÁSZATI ÚTRÓL —
Írta: Kakas József akadémikus.

Június 12-én. Gömörhosszúszó,
volt trianoni határ.

Köszöntelek, te drága, megszentelt föld, hogy újra visszatértél az édesanya forrón ölelő karjaiba. Köszöntelek benneteket, véreim, kik a rabságnak 20 hosszú esztendeje alatt is büszke, dacos magyarok tudtatok maradni. Most, mikor gépkocsink először szalad át az immár semmivé lett trianoni papírhátáron, most érzem csak igazán, milyen szörnyen brutális emberi tévedésnek, igazságtalanságnak lettetek áldozatai. Húszéves szenvedések figyelmeztetés, dicső feltámadástok pedig biztatás, új erőforrás lesz számunkra a szebb, boldogabb jövő megalapozására!

Június 13-án. Szádelő völgy.

Mikor 8 évvel ezelőtt először jártam az Alpok sziklás ormai között, a természetnek azok a csodálatos képei, melyeket ott láttam, felülmúlták addig képzeletemet s azt hittem, ilyen felejthetetlen látvány nem lehet több a világon. Azóta 8 év telt el s most újra hasonló érzések vesznek rajtam erőt.

Apró kis falucska Szádelő, Rozsnyótól mintegy 20—25 km-re. Mögötte hatalmas, sziklaóriásokkal teletűzdelt hegytömb, melyen mintha borzalmas erejű mennykő vágott volna végig, festőien szép hasadék tátong. A sziklatömbök meredek falakat, kopasz ormokat, sok helyütt egészen egyedülálló, toronyszerű kinövéseket alkotnak. A két oldalfal apró barlangjaiban denevérek tömege tanyázik. A szűk völgyben kanyargó út mellett kristálytisza víz,

keskeny patakocska csörgedez tele apró vízesésekkel. Az alpesi csoda 8 évvel ezelőtt elkápráztatott, amit pedig most itt látok, könnyet csal szemembe. Az örömmnek, csodálkozásnak, a hazám iránti büszke ragaszkodásnak forró könnyecskéjeit.

Június 14-én. Kassa.

Mint régi ismerősök érkezünk a nagy Fejedelem városába. Az ünnepélyes novemberi bevonulás óta sokat változott a város képe. Eltűntek az idegen feliratok, normális, megszokott élet zajlik az utcákon, mintha mi sem történt volna. Csak két szembeötlő jele van a nagy változásnak: a színház mögött, karcú, modern kőoszlop emelkedik, a „cseh-szlovák állam“ 20 éves fennállását akarták vele hirdetni. Az emlékoszloptól nem messze fehér talapzaton ezeréves multunk, birodalmunk jelképe, a Magyar Szent Korona ragyog. Micsoda különbség van egy 20 évet élt papirállam és Szent István örökéletű birodalmának hirdetője között.

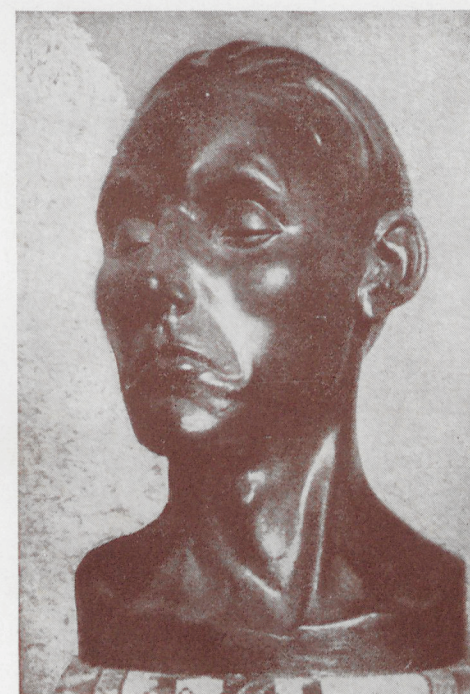
Első útunk Rákóczi sírjához vezet. Koszorúk virágerdeje között alussza álmát a Fejedelem. Megragadja figyelmemet egy gyönyörű selyemzászló. (A budapesti Baar-Madas leányiskola hozta.) Rajta a következő felírás:

„Vedd a zászlót, vedd szellemkedbe
S vidd előttnk, mint hajdan vivéd!“

S a csendben, melyben most naplóm írom, önkénytelenül is elgondolkozom: Igen, nehéz út előtt állunk! De, ha Te vezetsz bennünket, nagy Fejedelem, ha a Te szellemed lobogtatja előttnk szent trikolo-

Pavlik bácsi.
VIRÁGH EMIL hágy.
a Leventekör örökös tagjának szoborműve.

Portrékompozíció.
(Násfay Gábor aks.)

Gyorskorcsolyázó.

SIGMOND OLIVÉR aks. szoborművei.

runkat, akkor újra félelmetesen nagy lesz a magyar, újra dicső és győzelmes harcok fogják hirdetni nevét örök időkön át!

Június 16-án. Uzsok.

Apró kis faházikók között visz útunk a történelmi határhoz. Békés rutén testvérek, maszatosképű kis gyerekek integetnek lelkesen. Egy férfi és egy asszony sötétvörösszörű tehenkét vezet előttünk, mellettük 5-6 év körüli fiúcska tipeg. Mikor észreveszik gépkocsinkat, mindhárman átölelik a tehenet s a félelemtől remegve behúzzák az árokba. A férfi két szarvát fogja, az asszony a lábát, a kis fiú pedig a farkába kapaszkodik. Kedves kép.

A vakító napsütésben mind jobban és káprázatosabban bontakozik ki előttünk az Erdős-Kárpátok feledhetetlen képe. Uzsok... Ezernyi magyarnak vérével megszentelt hősi föld. Minden rög, minden szikla dicső történeteket mesél. Elnézem szűk völgyeidet, meredek hegyoldalaidat s elképzelem, mennyi verejték, micsoda erő kellett ahhoz, hogy a végtelen rónák fiai férfiasan megállják helyüket. Egyszerű oszlop hirdeti emléküket és szellemüket, mely ma is ott zúg a Kárpátok végtelen fenyőrengetegekben

Június 17-én. Munkács.

Zrínyi Ilona városa. Ősi magyar falak. Milyen szomorúan idegen most a képe. A rókaprémek kalapok, selyem kaftánok tömege mindenütt. A sápadtarcú jövevények ijedt tekintettel mérnek végig bennünket s mint sötét árnyak, melyek mögött titkok tömege lappang, úgy suhannak tova. Fent a várban most laktanya van. Zrínyi Ilona kápolnájában bár bár kezek rombolása látszik. Színháznak használták a csehek. Ahol egykor a hőslélekű nagyasszony Istennel beszélgetett, ők földi gyönyöröket hajhásztak s vidám óráikat töltötték. Méltó cselekedet volt részük-ről, jellemző kultúrájukra és vallásosságukra.

Június 18-án. Verecke.

Ahol Árpád hadai először lépték át az örök Haza határát, honnét először küldtek áldozati imát

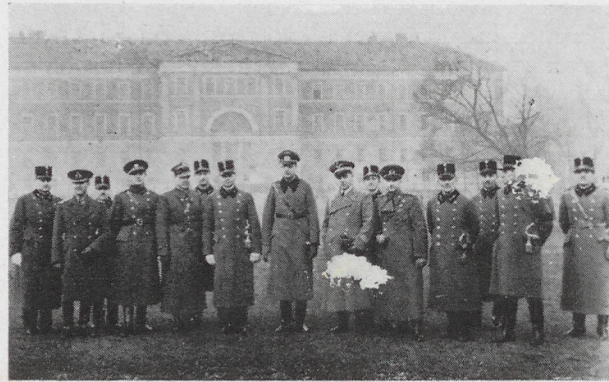
Hadúrhoz, mielőtt leereszkedtek volna a Tisza és Duna medencéjébe, itt állok most remegő térddel, könnyes szemmel. Itt állok Szent István birodalmának határán, mint katona, fegyverrel az oldalamon. Isten, magyarok Istene, imádságos lélekkel köszönöm Neked ezeket a könnyes perceket.

A közvetlenül a határon lévő millenniumi Árpád-emlékoszlopról a felírást levakarták a csehek, de csodálatosképpen az oszlopot békén hagyták. Ezer év emlékét hűséggel őrizte az elnyomás éveiben is.

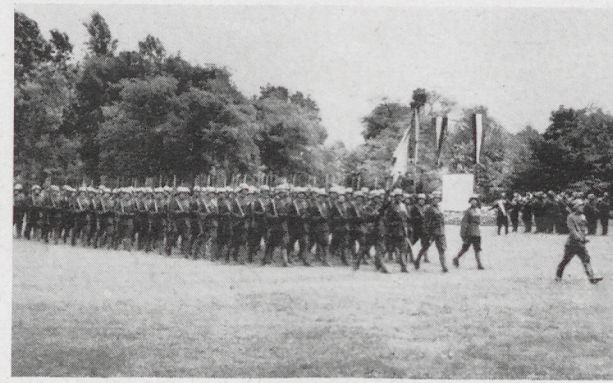
Június 21-én. Nyirábrány.

Körülbelül 500 méternyire vagyok a trianoni magyar-román határtól. Szigorú ellenőrzés. Alighogy leszállunk gépkocsinkról, a román őrség a túloldalon rögtön riadózik, legalább is a nagy sürgés-forgásból erre következettünk. Mint egy megpiszkált hangyaboly, olyan az egész társaság. Kb. 20-an 25-en lehetnek, míg nálunk egy parancsnok, négy fő az őrség ereje. Valami golyószóróféle fegyvert állítanak velünk szembe a sorompó tövébe. Önkéntelenül is mosolygunk ezen az érthetetlen sürgés-forgáson. A mi őrségünk parancsnoka: egy tizedes, elmondja, hogy az utóbbi időben állandóan jönnek katonaszökevények teljes felszereléssel, még regátiak is. Igen. Emlékezzünk csak. Így kezdődött az ősszel fent Északon, a Felvidéken is. Nem tehetek róla, de a sors különös játékát, megismétlődését látom ezekben az eseményekben. Hiába építenek betonfedezékeket, drótakadályokat lázas sietséggel, mint volt északi kebelbarátjaik, hiába próbálják védeni jogtalanul szerzett határaikat, Erdély ősi magyar földjén roppant erők feszülnek; tágulnak, szakadnak a rozsdás bilincsek s a vad balkáni terrortól két évtizeden át szenvedő magyar szív gyorsabban kezd verni, mert érzi az életet, a szabadságot, a feltámadást. S tudják ezt ők is nagyon jól, ezért szaladgál lázas sietséggel miniszter, köztitéz egyaránt s ezért állunk mi most nyugodtan, fegyvertelenül az élesretöltött golyószóró előtt s mosolygunk ezen az ideges, de felesleges és hasztalan futkosáson.

Külföldi katonai attasék a Ludovika Akadémián.
1939. január 24.

Az aks. zászlóalj díszmenete a sz. borfeleplezés után.
1939. május 14.

A LUDOVIKA AKADÉMIA PARANCSNOKA XII. PIUS PÁPA KORONÁZÁSÁN.

1939. március 12. A Ludovika Akadémia virágdiszbe öltözött kápolnájában ujjongó erővel tört fel Liszt Ferenc monumentális „Tu es Petrus”-a a XII. Pius pápa koronázása alkalmával celebrált hálaadó szentmisén, mikor Rómában a San Pietro főnséges kupolája alatt káprázatos pompájú szertartások közepette a magyarság egyik legnagyobb barátjának, Pacelli bíbornoknak a fejére tették a tiarát, a pápai hatalom súlyos terhének hármasszimbólumát.

Az eucharisztikus kongresszuson férközött egészen közel a világegyház feje mint pápai legátus a magyarság szívéhez, minden tekintetben méltó volt tehát, hogy koronázásán olyan valaki képviselje az egyetemes magyarságot, egyben a magyar honvédséget, akinek az 1938. évi budapesti eucharisztikus világkongresszus megszervezése körül elévülhetetlen érdemei voltak. Így esett a magyar minisztertanács választása vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredesre, a Ludovika Akadémia jelenlegi parancsnokára, aki Somssich József gróf, meghatalmazott mi-

niszterrel, volt vatikáni követünkkel együtt vett részt a minisztertanácsi határozat folytán a magyar kormány megbízásából XII. Pius pápa koronázásán.

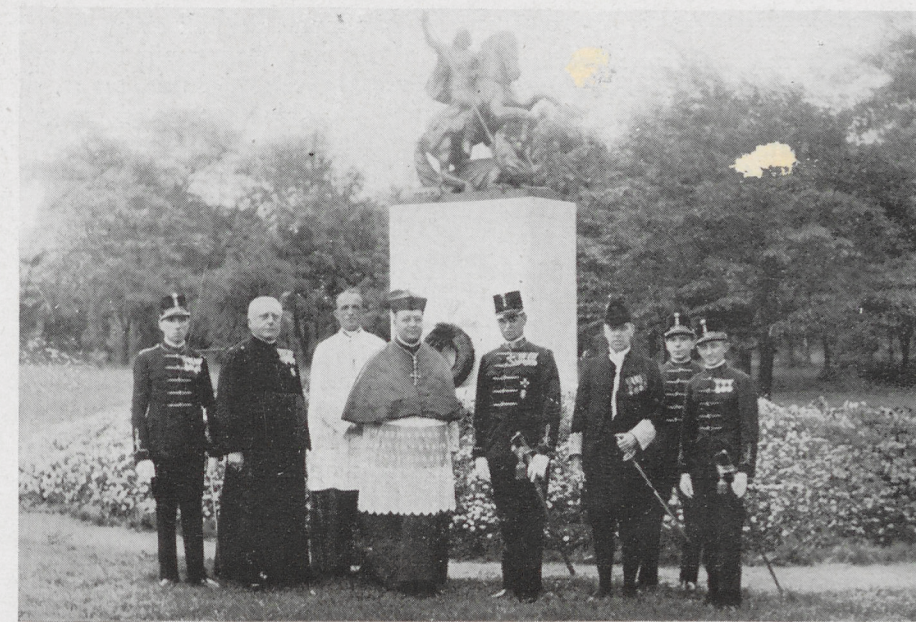
A megbizatással járó megtiszteltetés parancsnokán keresztül az egész Ludovika Akadémiát jóleső büszkeséggel töltötte el, hiszen a Szentatya sajátkezű aláírásával ellátott fényképét küldte el parancsnokunknak és pápai áldását a Ludovika Akadémia minden egyes tagjának. Ez a büszkeség túláradó örömmé fokozódott, mikor híre jött, hogy a Szentséges Atya parancsnokunkat az eucharisztikus kongresszus előkészítésének, a világ minden tájáról összegyűlt hatalmas embertömeg ellátásának és mozgatásának óriási munkával és felelősséggel járó megszervezése körül szerzett kimagasló érdemeiért 1939. május 2-án kelt dekrétumával a legnagyobb pápai kitüntetések egyikével, a Pius-renddel tüntette ki.

A bíboros hercegprímás úr Ő eminenciája október 4-én adta át a magas kitüntetést ünnepélyes külsőségek között vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredesnek.

A Ludovika Akadémia kápolnája.

Vitéz Fóris Miklós hadnagy felvétele.

A Bíboros Hercegprímás Úr Ő eminenciája a Ludovika Akadémia parkjában.
1939. május 31.

Vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezds., a Ludovika Akadémia parancsnoka Rómában, XII. Pius pápa koronázásán.
1939. márc. 12.

A Pius-rend középkeresztje. A magas kitüntetést Vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezds., a Ludovika Akadémia parancsnoka kapta az 1938. évi Eucharisztikus Kongresszus megszervezéséért.

HŐSI MOTIVUMOK BEETHOVEN ÉLETÉBEN.

Írta: Ráskay Pál akadémikus.

„Torkon akarom ragadni a végzetet.”

Az emberiség egyetlen nagy egyéniségével sem foglalkoztak annyit írók, filozófusok, történetírók és esztéták, mint a nagy zenetánéval. Ismerjük életrajzát, műveit, muzsikáját. Tisztában vagyunk zsenije fejlődésével, nagy alkotóveivel, kikristályosodott művészetével. Előttünk áll nemcsak a muzsikussá, maga az ember is. Képekről ismerjük atléta-termétét, mélynézésű, komor oroszlántekintetét. Ismerjük belső életét is. Lelki vívódásait, sokratesi jellemét, akaraterejét, életragikumát, végül: lélek-hullását.

Kevesen emlékeztek meg azonban arról az emberről, aki torkon ragadja a sorsot a tiszta művészet Styx folyójából merített gigantikus erő segítségével. Arról az emberről, aki a maga szellembirodalmának egyik leghősibb katonája volt! „A modern művészet leghősibb ereje. Legnagyobb barátja azoknak, akik szenvednek és küzdenek” — írja róla Romain Rolland.

Vázolni szeretném tehát ennek a nagy egyéniségnek hőroszi küzdelmét a természet és a sors erőivel szemben. És vázolni szeretném küzdelme végső diadalát is, röviden azt, hogy miképpen szerezte meg művészetének erejével a győzelem koronáját.

Beethoven harcos katonagyéniség és a szó legnemesebb értelmében vett muzsikussá egy személyben. Muzsikussá tette: zsenije, műzsája, katonává: végzete, harca az örömteli, boldog életért. Ez a két természet együtt él benne és mindegyik uralkodni akar a másikon. Sokszor elvetné magától egész művészetét és azon keresztül egész élete tartalmát. A sok reménytelen küzdelem után nem akar mást, csak a boldogságnak egy röpke pillanatát. „Ó Gondviselés, enged meg, hogy az öröm egyetlen tiszta napja megjelenjék előttem!” — kiált fel. Máskor pedig művészetéhez menekül, mert ez az egyetlen eszköze ahhoz, hogy szebbé tegye tragikus életét. S bár ez a kettőség: katonalelke és muzsikusslelke gátolni látszik egymást, mégis ebből bontakozik ki a legnagyobb egysúly. Beethoven az akaraterejének segítségével és kemény harc árán megteremt a maga számára zenéjében a szinte már reménytelennek látszó örömet. Az alkotáson át, a művészet útján eljut a végső győzelemhez: „Durch Leiden Freud!” — mint ahogy maga elé tűzi e hőroszi mondatban. S az így saját maga által megteremtett örömből új erőt merít új harcra, új küzdelemre. Rádöbben arra, hogy a zene nemcsak l'art pour l'art művészet megnyugvást kereső lelkének, hanem harcos egyéniségének éltető forrása. A zenének ereje van! A zenetán saját mártír-életével cáfolta meg azoknak állítását, akik a zenét ernyesztőnek, lélekpuhítóknak nevezték!

Mit mutat nekünk ez az élet? Elbukik a végzetel vívott harcában, majd ismét talpraáll. Harminckétéves korában végrendeletet ír, de akár a mesebeli Titán, talpraszökken, ereje megtízszereződik s pár nap múlva már felharsan az Eroica diadalmas harsonnája. Betegség támadja meg, napjait az emberi irigység és kíméletlenség keseríti meg. A harcos ember azonban művészetén keresztül rendet és békét parancsol az ellene lázadó erőknek. Az emberfölötti akaraterej fölszakítja az Apassionata zilipeit s viharával elsodor természetet, sorsot, mindent!

És így vonul végig összes művein, egész életén az örök élet-halálharc. A lenni vagy nem lenni tragikus alternatívája. A válasz mindig az élet győzelme. A fájdalmas adagiók gyászos hangulatát mindig nyomon követi a boldogságát megtalált ember örömteli kacagása. S még itt sem áll meg. A teljesen süketté lett, végzetszerűen elhagyatott, magáramaradt ember himnuszt ír az örömhöz. Megéneklí minden idők egyik legnagyobb művészi alkotását: az örök kilencediket!

Ezzel a művével tette rá a koronát törhetetlenül munkás életére. Megdönthetetlen győzelmet arat. A legnagyobbat, amit valaha emberi szellem aratott.

Beethoven nemcsak hadvezére az Eroica diadalt aratott seregének, hanem próféta is egyben. Az egész egyetemes művészet szószólója, hirdetője. Dala, muzsikája hozzánk szól. Hirdeti a művészet örök törvényszerűségeit. Figyelmeztet arra, hogy egész életünk harc és kiegyenlítődés saját énünk és a külvilág ereje között. S hirdeti, hogy ebben a harcban csak a művészet siet az egyéniség, az ember segítségére. A művészet tűzhelyénél minden egyéniség új életre éled, az alkotóké és a műremeket élvezőké egyaránt. Az alkotóké azért, mert az életet újjíteremtik a maguk számára a művészet eszközeivel, egész lényüket a mindennapiság fölé helyezik, közelebb Istenhez, ahová a hazug konvenciók, az életet megkeserítő intrikák szennyes árja el nem ér soha! A tiszta művészet örömeit élvezőké pedig azért, mert annak, aki el akar jutni a művészi alkotás igazi lényegéhez, ugyancsak túl kell emelkednie az élet zsibbasztó légkörén, a szellemek magasabb régióiba.

Jól esik bepillantnunk néha a műzsák birodalmába. A tiszta művészet fönséges csendje és áhított magánya öleli körül itt az embert. Az a csend és magány, amelyben megpihen és felfrissül az élet-rohanásba belefáradt alkotó szellem, de amelyből egyúttal új erőt is merít, miként minden idők legnagyobb muzsikusa és akaratzenije, hősi küzdelmek elszánt óriása, a harcos Beethoven.

SZENT LÁSZLÓ-HIMNUSZ.

(vitéz Rózsás József és vitéz Somogyváry Gyula.)

Mathia Károly.

Maestoso

TENOR

BASSZUS

1. Bi - bor - pa - lás - tos szent magyar ki - rály! I - dözünk Té - ged,
2. Gyá - log - ha - dak - nak é - gi had - na - gya, Vi - té - zek leg - szebb,

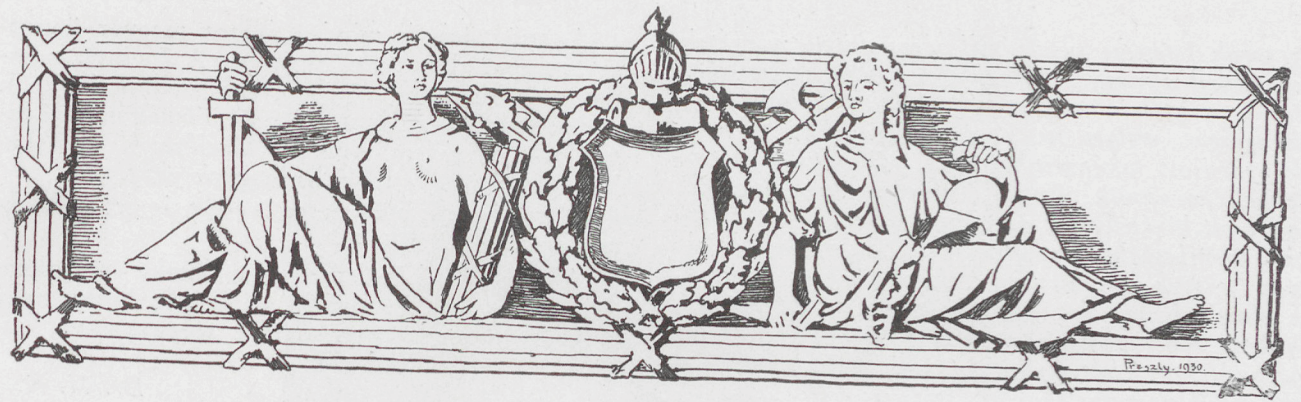
te - kints le mi - ránk! Ve - zé - rünk - nek Té - ged val - lunk, Harcban, baj - ban
fény - lő csil - la - ga! Csa - ták tü - zén harcba', vész - be', Légy ol - tal - munk,

Ve - zé - rünknek val - lunk, Harcban
Csa - tán, harc - ba', vészbe', Légy jó,

subito p rit.

légy ol - tal - munk, Se - gítsd meg új - ra szép ma - gyar Ha - zánk!
ég - ből nézz le, És lásd, mi - ként viv hő - sők mag - za - ta!
subito p rit.

légy ol - tal - munk, Se - gítsd _____ meg
ég - ből nézz le, Mi - ként _____ viv

Ha rövid a kardod, toldd meg egy lépéssel!

(Gróf Zrínyi Miklós Montecuccoli ellen írt latinnyelvű vitatkozó válaszában.)

AKADÉMIAI ÉLET

HADNAGYAVATÁSOK.

I.

1939. január hó 15.

Nyári ünnep volt eddigéle mindig a hadnagyavatás. A boldog békében Ő felsége a király születése napján, augusztus hó 18-án, a világháború utáni évektől kezdve pedig Szent István király ünnepén, augusztus hó 20-án zajlott le ez a lélekemelő ünnepség. Ezidén először van ilyen szokatlan időben, tél derekán.

Nagy, magyar télben kelnek útra ezúttal a fiatal hadnagyok, hogy szétvigyék szerte az országban reménykedő s a feltámadásra készülődő magyar szívekbe az önbizalom melegét. Talán sohasem volt olyan nagy szükségünk erre, mint napjainkban.

A m. kir. honvédség fejlesztése és teljesen korszerű kiépítése folytán előállott nagyobb szükséglet tette indokolttá a januári avatást.

Szép derült téli napra ébredt január 15-én, vasárnap a főváros. Az a tér, amelyen a székesfőváros által emelt díszes emlékmű hirdeti minden idők magyarjainak a névtelen hős emléket, nagy ünnepség színhelye volt ezen a napon. Itt, a Ludovika Akadémia főhomlokzata előtt folyt le a tisztavatás hagyományos szertartása.

A főünnepséget megelőzően, már a kora reggeli órákban megtörtént a többi, szokásos bevezető ünnepség. 7^h 30^l-kor az akadémia dísztermében felolvasták a felavatásra kerülő aks-ok előtt a hadnagyi kinevezésükről és csapattest-beosztásukról szóló kormányzói kéziratot. A fiatal hadnagyok sugárzó arccal léptek el egyenként az Akadémia parancsnoka előtt, aki kemény kézszorítással adta át nekik az akadémia elvégzéséről szóló oklevelet és a Ludovikás gyűrűt.

Ezt követően 8^h 30^l-kor az akadémia róm. kat. kápolnájában és prot. imaházában ünnepélyes istentiszteletet tartottak dr. Hász István püspök, illetve vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor esperes. A szentmise

alatt az akadémikusi ének- és zenekar zenészmisét adott elő. Két hadnagy és két akadémikus ministrált az ünnepélyes szentmisén, kifejezésre juttatva ezzel is a vallásos nevelés uralkodó szempontjait és a hagyományok átkapcsolódását.

Az istentisztelet után a tanári szobában átadták az alapítványok kamatait a 3 kitüntetett akadémikusnak.

Fél 11 órakor kezdődött az akadémia előtti ténren, a Névtelen hősök szobránál a tulajdonképeni hadnagyavatás.

Festői kép tárul a meghívottak szeme elé: a kivonult ludovikás alakulatok: a gyalog zászlóalj, a huszárszakasz és a tüzérsztály pompás felállításban. Az akadémia tisztkara és a felavatásra kerülő hadnagyok, utóbbiak számszerint 104-en, az alakulatok balszárnyán állanak. Tőlük jobbra és balra emelvények vannak a meghívott előkelőségek számára. Az egyes fegyvernemek szemléltői, a honvédelmi minisztérium nevelésügyi osztályának vezetője s a róm. kat. és prot. tábort püspökök tűnnek ki színpompás díszruhájukkal a nagyszámú katonai és polgári előkelőségek soraiból.

Pontosan fél 11-kor kürtszó csattan. Megérkezik a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője: *vitéz Kistoronyi Denk Gusztáv lovassági tábornok, a honvédség főparancsnokának helyettese.* A Himnusz megrázó akkordjainak hangjai mellett halad el a kivonult alakulatok előtt.

A fogadás után az ifjú hadnagyok a középső emelvény elé lépnek. Idehozzák az akadémia zászlóját is. Vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes, a Ludovika Akadémia parancsnoka mondja el fanatikus magyar hittel telített, magasszárnyalású búcsúbeszédét.

„Legfelsőbb Hadurunk hívó szavára e szokatlan napon tárul ki az ősi akadémia kapuja és bocsát szárnyra benneteket. A Hazának szüksége van reátok, menjete! Menjete! Menjete! és vigyétek magatokkal a

magyarok Istenébe vetett mélységes hitet, vigyétek magatokkal a magyar katona törhetetlen harcos akaratát és vigyétek magatokkal a katonatudományok gazdagságát, melyet itt kaptatok! Időelőtti avatások gyorsított kiképzést követelt. Mi mégis nyugodt lélekkel bocsátunk útnak benneteket, mert tudjuk, hogy amit kiképzésben a szokottnál kevesebbet, gyorsítva, összefoglalva kaptatok, azt lelkesedétek és elhivatottságotok pótolni fogja. Ebben biztos vagyok. Az elmúlt hónapokat gránitba véste a magyar történelem. Most pedig a nagy magyar összefogás, az újjáépítés korszakát éljük. Az eddig elért sikerek nekünk kábítsanak el benneteket, de serkentsenek és buzdítsanak a további küzdelemre. Tisztek, vezetők, vezetők, tetteiteket magyar szívetek és a hideg ész irányítsa, de honvéd hagyományainkhoz híven, fergegként csapjatok rá arra, aki bántja a magyart. Kemény és nehéz feladat áll előttetek, utatok a göröngyös magyar út. De mögöttetek a magyar katona, az egész magyar nemzet menetel; dübörgő lépteik, harcos erényeik sokszorozza meg erőtetek és kovácsolja lelketeket acéllá. Vigyétek, vezessétek és szeressétek a magyar katonát. Emeljétek magatokhoz, becsüljétek és példaadóan bizonyítsátok be, hogy méltók vagytok vezetésükre. Az eskü, melyet most lementek, erkölcsi korlátokat állít, de egyben erkölcsi magaslattal is biztosít számotok. Erről a magaslatról ne szálljatok le soha! Ragaszkodjatok hozzá szent tűzzel és lelkesedéssel! Adott eskütök szelleme vezessen benneteket azon az úton, amelynek vezérgondolatát most útravalóul, búcsúzóul és utolsó parancsként bizom rátok. Azok között legyetek, akik felvirágozva, vagy ha a sors úgy akarja, véres csaták után elsőnek ölelitek magatokhoz még mindig rabságban levő magyar véreinket! Ehhez vezéreljen benneteket a magyarok Istene!

A minden jelenlévőt magávalragadó beszéd után felhangzik az eskü a zászló előtt. Harsány hangon, katonásan mondják az eskü főnséges szavait a fiatal hadnagyok. Ezután Papp Ferenc, a rangidős hadnagy búcsúzott el nemesveretű beszédében az ősi Alma Matertől és annak tisztikarától, köszönetet mondva 3 év hivatásranevelő, áldozatkész munkájáért.

„Bajtársak! — mondotta — mi a magyar tavasz és Nagy-Magyarország katonái, a szebb jövőbe vetett törhetetlen hittel, a magyar katona győzni-akarásával, a rohamra induló honvéd elszántságával rántsunk kardot és egy szívvel, egy lélekkel fogadjuk: „A hazáért mindhalálig!”

A beszéd végén felhangzik az ifjú hadnagyok ajkán is a ludovikás jelmondat: A hazáért mindhalálig! A kirántott kardok pengéjének csengése felerősítve viszi szerte a szél szárnyán ezt a külön, szent esküvést, amely éppúgy kötelez minden felavatott hadnagyot élethivatása teljes betöltésére, mint a másik nagy honvédeskü.

A m. kir. honvédség főparancsnokának helyettese mint a Legfelsőbb Hadúr képviselője intézett ezután szöveget az immár felavatott új hadnagyokhoz. Minden szava mély nyomokat hagyott a lelkesedéstől telített ifjú szívekben.

A gyönyörű és minden ízében magyar ünnepeket pompás díszmenet zárta be. A Ludovikás induló ütemeire vonultak el egymás után a kivonult alakulatok a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője, a megjelent katonai előkelőségek, az Akadémia tisztikara és az új hadnagyok előtt.

A nagyszerű díszmenettel véget is ért a lélekemelő ünnepség.

A megjelentek valamennyien büszke önbizalommal hagyták el az ünnepély színhelyét, hiszen nagy Zrínyink jelmondatát érezhették megvalósulva, testet öltve: „Ne bántsd a magyart!”

Dr. M. K.

II.

1939. augusztus 20.

Szent István napján avatta fel a Ludovika Akadémia ezidén másodszor legidősebb évfolyamát.

Az ünnepélyes eskütétel — a tisztavatás legszébb szertartása — a Ludovika Akadémia parkjában a nagy nyilvánosság előtt folyt le.

Ezt megelőzően már a reggeli órákban zajlott le a többi szokásos bevezető ünnepség. 7 óra 30 perckor a díszteremben az akadémia parancsnoka felolvasta a felavatásra kerülők előtt a kormányzói kéziratot, amely hadnagyi kinevezésükről és csapattest-beosztásukról szól. Egyben átadta nekik az akadémia elvégzéséről szóló oklevelet és a Ludovikás gyűrűt.

Ezt követően az akadémia róm. kat. kápolnájában és prot. imaházában ünnepélyes istentiszteleteket tartottak. A szentmisén az akadémikus énekhar működtött közre.

10 óra 30 perckor kezdődött az akadémia parkjának immár hagyományos nagyréjtjén, az ünnepélyes eskütétel.

A kivonult ludovikás alakulatok, a gyalog zászlóalj, a lovas szakasz és tüzérsztyály jobb szárnyán álltak fel az akadémia tisztikara és a felavatásra kerülő hadnagyok.

Pontosan fél 11-kor érkezett meg a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője: vitéz Sónyi Hugó gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka. Fölharsant nemzeti imádságunk: a Himnusz és Ő nagyméltósága elvonult az alakulatok előtt.

A fogadás után vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes, a Ludovika Akadémia parancsnoka búcsúztatja a kilépő hadnagyokat:

„Fiatal Bajtársaim! Aki parancsnokotok és apátok voltam az ősi sásfészekben, most kitarom a kaput előttetek, hogy azután már csak bajtársatok és testvéretek legyetek.

Az apa szigorú, de igazságos szeretetével, az anya odaadó rajongásával neveltünk benneteket. Felneveltetek, tudásban, testben és lélekben, hitben és fegyvernemetek iránti fanatikus szeretetben megerősítettetek és megértetek arra, hogy most már karddal a kézben megálljatok helyeteket bárhol, ahová a sors vezet. De tudnotok kell azt is, hogy Ti nemcsak katonai vezetők, hanem nevelők, nemzetnevelők is lesztek, mely nevelési munkátok minden tévedéstől

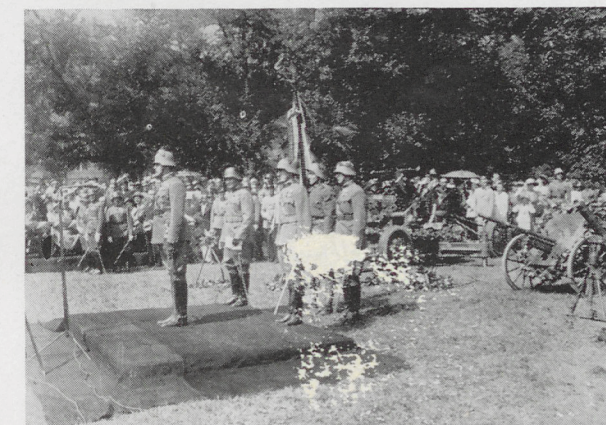
Hadnagyatás. (1939. jan. 15. és aug. 20.)

Vitéz Kistoronyi DENK GUSZTÁV ltbk., a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője beszél a januári avatáson.

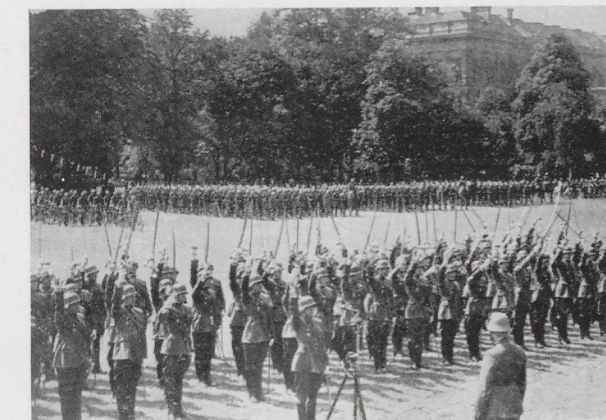
Az akadémiaparancsnok beszél: 1939. jan. 15.

Az akadémiaparancsnok beszél: 1939. aug. 20.

Eskü. 1939. jan. 15.

Kardrántás. 1939. aug. 20.

Külföldi katonai attasék a hadnagyatáson, a díszemlény előtt. 1939. jan. 15.

Vitéz SÓNYI HUGÓ gytbk., a m. kir. honvédség főparancsnoka, a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője a díszemlényen. 1939. aug. 20.

és botlástól mentesen csak a legszilárdabb erkölcsi alapokon épülhet fel.

Az eskü, amelyet most letesztek, súlyos köteleseégeket ró Rátok. Az esküvel szent hitet és szent fogadalmat tesztek Legfelsőbb Hadurunk és a magyar haza mellett. Jegyesei lesztek ennek a drága magyar ősi földnek, melynek megőrzése és felvirágoztatása mindenkor szent tisztetek legyen. Az eskü nem teher, felemel, vezetővé tesz, erkölcsi magaslattal, erkölcsi tökéletet biztosít. Éljetek ezzel az esküvel és azt ne ingassa meg soha senki és semmi.

Az út, melyen jártok, egyenes legyen, de a sziklás és rögös ösvény ne riasszon vissza benneteket, ha az felfelé vezet!

Az akadémia az idén már másodszor ölt ünnepi díszet a hadnagyavatásra. Fiatal bajtársaitok, akik január 15-én kerültek ki a magyar élet eleven sodrába, már szívvel és lélekkel dolgoznak a csapatnál, sőt harcoltak a hazáért és közülük már 3 hadnagynak a Legfelsőbb Hadúr hadiékítményes kitüntetését díszíti a mellét.

Ti már a megnagyobbodott Magyarország katonái lesztek, ami azt jelenti, hogy megnagyobbodtak azok a feladatok is, amelyek reátok várnak. De én bízom Benneték, Ti pedig érezzétek mindenkor az ősi Alma Mater biztató szeretetét!

Tudom, hogy még élénken él emlékezetetekben az az örökéletű élmény, amikor az újra magyarrá lett Kassa főutcáján a Legfelsőbb Hadúr után meneteltek. Most a búcsú percében azt a kötelességet akarom mélyen a szívetekbe vésni, hogy vannak még ezeréves magyar utak, melyeken Neketek még menetelnetek kell. Ehhez segítsen Benneteket tanításunk, nevelésünk, tudástok, magyar akarástok és a Magyarok Istene!

Ezután felhangzik az eskü a zászló előtt. A fiatal hadnagyk harsány, katonás hangon mondják az eskü fönséges szavait. Majd ifj. Gömbös Gyula hadnagy búcsúzik az ősi Alma Matertől és annak tisztikarától, köszönetet mondva a nevelés és kiképzés áldozatos munkájáért.

Az I. évf. aks.-ainak eskütétele 1939. december 6.

„Nagyméltóságú Gyalogsági Tábormok Úr!
Ez a nap, melyen az ódon falakat elhagyjuk, számunkra az igaz hála és a szent fogadalom napja.

Köszönjük a nemzetnek, hogy éppen nekünk szánta a legszebb és legmagyarabb hivatást, a magyar katona hivatását. Köszönjük, hogy a mi vállainkra helyezte azt a nagy felelősséget, melyet ezer éven át minden magyar katona hordozott.

Köszönjük előljáróinknak azt a fanatikus magyar szellemet, melyben neveltek, a büszke, dacos, magyar öntudatot, melyet belénkcsépegtettek, a megalkuvást nem ismerő gondolkozást, melyre tanítottak.

Meg akarunk és meg is fogunk felelni ennek a bizalomnak és várakozásnak.

Tudjuk, hogy mire vállalkozunk, mikor magyar tiszttekké leszünk. Feladatunk ezt a magyar népet, mely kezünk alá kerül, ismét Arpád büszke, hódító és harcra kész népevé tenni, a benne szunnyadó hatalmas erőket maradéktalanul a magyar történelem szolgálatába állítani, szent hivatásunkat az utolsó lehelletig, az utolsó csepp vérig betölteni. Számot vetettünk önmagunkkal. Életünk ezután már nem az egyszerű, kényelmes, gondnélküli mindennapiság jegyében fog folyni, hanem kemény, állandó küzdelemmel, önfeláldozással és ha kell, teljes lemondással fog járni. Be fogjuk bizonyítani, hogy nemcsak hősiességekkel, hanem hősiességgel is tudunk élni.

Bajtársak! Mindnyájunk szívében ezek az érzések lobognak, lelkiünk egyetlen szent fogadalomban egyesül, ezért ősi szokás szerint rántsunk kardot, célpontot három szóba tömörítve kiáltunk egy szívvel, egy lélekkel: „A hazáért mindhalálig!”

A m. kir. honvédség főparancsnoka beszélt ezután a felavatott hadnagykhoz. Mélyszéges hittel teli buzdítás volt a fogékony ifjú szívek számára minden szava.

A lélekemelő ünnepség nagyszerű díszmenettel ért véget. A honvédség újabb erőttől és lelkesedéstől duzzadó fiatal tiszttekkel lett gazdagabb.

Villányi Endre szds.

A Ludovika Akadémiát 1888-ban végzetek 50 éves találkozója. 1938. november 6.

LUDOVIKÁS TALÁLKOZÓK.

1938. NOVEMBER 6. — 1939. JANUÁR 22.

Hagyományos szokás szerint e mozgalmas évben is kitért az Alma Mater Ludovika feldíszített kapuját, hogy keblére ölelje hosszú, küzdelmes évek után újra belépő régi fiait.

1938. november 6-án az 1888-ban avatott ludovikások gyűltek össze 50 éves találkozóra, november 26-án az 1893-ban végzetek, 1939. január 22-én pedig az 1908., 1913., 1918. és 1928. években felavatottak tartották meg 30., 25., 20., illetve 10. éves találkozójukat.

Az ünneplőket mindhárom alkalommal nagyobb küldöttség fogadta az akadémián, az 50 éves találkozóra összegyűltek ezenkívül vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc akadémiaiparancsnok magasszárnyalású beszédében üdvözölte. A felavatási csoportképek megtekintése után 10 h-kor ünnepi istentiszteleten vettek részt a találkozó évfolyamok a róm. kat. kápolnában, illetve a prot. imateremben. Az akadémia lelkeszei az emlékezés lélekformáló hangján beszéltek a találkozóknak rejlő erőforrásokról s a Mindenható áldását kérték az ünneplők további életére.

Az istentisztelet után a jubiláló évfolyamok rövid beszéd kíséretében megkoszorúzták az akadémia emlékműveit. A hősök folyosóján az 1908-as évfolyam nevében Bajnóczy József tbk., az el-

lenforradalmi emlékoszlopnál az 1913-as évfolyam nevében vitéz Szombathy Pál alez., a Ludovika-szobornál az 1918-as évfolyam nevében Fábian Lajos vk. őrgy., a világháborúban elesett tiszték emlékművénél Pesthy Endre vk. szds. beszéltek.

Az összegyűlt bajtársak ezután végigjárták az akadémiát, megtekintették a múzeumot, az irredenta folyosót, az egyes tantermeket, hálókörleteket s felújították boldog ifjúkoruknak vissza-visszajáró emlékeit.

13 h-kor különböző éttermekben ünnepi ebédet vettek részt és meghitt hangulatban maradtak együtt a késő délutáni órákig.

Az 1888. augusztus 18-án felavatott és az 50 éves találkozóon megjelent ludovikások névsora:

Gerenday Tivadar tbk., a jubiláló volt tanára. Bartha Lajos ny. altbgy., Eder Rezső ny. ezds., Hainiss Győző ny. altbgy., Januschek Gyula ny. tbk., Felsőkubinyi Kubinyi György, cs. és kir. kamarás, ny. koronaőre, Lukáts Kálmán ny. őrgy., vitéz Németh (Deisler) Károly ny. tbk., Pataky Lajos ny. ezds., vitéz Rábay (Ruff) Ferenc ny. tbk., vitéz Sárkány Jenő ny. altbgy., vitéz nemes Szentgyörgyi Lajos ny. altbgy., Alsólelőci Tarnóczy Tivadar ny. vezérhadbiztos.

Képek az akadémia életéből.

Az 1928-as évf. 10 éves találkozója.
1939. jan. 22.

Pesthy Endre vk. szds. beszél a hősi halált. tisztek emlékműve előtt.

Eiőkelőségek a Ludovikás táncstélyen. 1939. febr. 11.

Nyitó párok csoportja a Ludovikás táncstélyen.

Az aks-i énekkar és szimf. zenekar. 1939. márc. 15.

A márc. 15-i ünnepély közönsége.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök a Ludovika Akadémián.
1939. febr. 8.

A Bíboros Hercegsprimás Úr Ő eminenciájának fogadása.
1939. május 31.

A Ludovika Akadémia s az alantos tisztí tanfolyam ének- és zenekara a margitszigeti szabadtéri játékokon. (Középen Oláh Gusztáv, a m. kir. Operabáz főrendezője, dr. Mathia Károly főtáncár és Jánoskúti Sándor főhadnagy.) 1939 június 7.

ÜNNEPSÉGEINK. I. AKADÉMIAI ÜNNEPSÉGEK.

1938. október 6. Az aradi, vértanúhalált szenvedett hős tábornokokról a tanévkezdet miatt katonás egyszerűséggel emlékeztünk meg. Az ünnepélyes gyász-istentisztelet után a vívóteremben egybegyűlt aks-i alakulatok előtt *vitéz Major Jenő* vk. ezds., a Leventekör tanárelnöke ismertette a nap jelentőségét. Megemlékezett a „tizenhármak” hősi önfeláldozásáról, a katonaszerződés szolgálatában eltöltött életükről és tragikus halálukról. A mély gondolatokban bővelkedő, nagyhatású beszéd után az egybegyűltek elmondották a Magyar Hírszekegyet.

1938. december 6. Legfelsőbb Hadurunk név-ünnepének megünneplése 9 órakor ünnepélyes istentisztelettel kezdődött. Az aks-i énekkar a román. kat. istentiszteleten négyszólamú karénekekkel szerepelt. 10^h 30^l-kor az aks-i és a legénységi alakulatok kivonultak a nagyrétre. Itt történt meg az I. évf. akadémikusainak ünnepélyes eskütétele. Az akadémia parancsnok úr lelkes, katonás beszéde után felzúgott a honvédek 211 fiatal akadémikus ajkán s ezzel ők is valóságos tagjai lettek honvédségünknek. Az eskütétel után a kivonult alakulatok díszmenetben vonultak el az akadémia parancsnok úr előtt.

13^h-kor az akadémikusok éttermekben az egész tisztikar részvételével díszbéd volt. A díszbédnél *vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc* akadémia parancsnok úr köszöntötte fel a Kormányzó Úr Ő Főméltóságát, míg a legénységi különítmények ebédjén a különítményparancsnokok mondtak felköszöntőt.

1939. március 15. A magyar szabadság hajnalhasadásának 91. évfordulóját ünnepeltük ezen a napon. A felszabadulás vágyának feszítő ereje, — ennek az ünnepnek igazi, belső tartalma — még sohasem vette ennyire hatalmába a lelkeket, mint ez évben. Nem csoda, hiszen ezt a koratavaszi napot megelőző zimankós, hóviharos éjtszaka kaptuk az első híreket honvédségünk Kárpátalján történő bravúros előnyomulásáról. Soha még ilyen mámoros lelkesedéssel nem ünnepeltük március 15-ét. Úgy

éreztek mindnyájan, hogy új tartalmat, új értelmet, új színt kapott ez a patinás márciusi ünnep.

A vívóteremben rendezett műsor élén az aks-i énekkar az alantostisztí tanfolyam énekkarával kiegészítve elénekelt *Vörösmarty—Egressy* Szózatát az aks-i szimfonikus zenekar kíséretével. Ezután *Szönyi Miklós* III. évf. aks mondta el lelkes hangon igazi katonalélekből fakadó gondolatait az ünnepi beszéd keretében. A nagyhatású beszéd elhangzása után ismét az énekkar szerepelt. Az aks-i szimfonikus zenekar kísérete mellett *Kacsob Pongrác* Huszártoborzóját adta elő a János vitéz című daljátékból. Ezt követően *Lám Béla* III. évf. aks szavalta el mély átérzéssel *Sajó Sándor* Bosszú című költeményét, majd az aks-i szimfonikus zenekar *Berlioz* fulmináns hatású *Rákóczi-indulójával* fejezte be a nagyszerű ünnepélyt.

Az ének- és zenekart *Dr. Mathia Károly* főtanár tanította be és vezényelte.

Szönyi Miklós aks. ünnepi beszédét egész terjedelemben alább közöljük:

A magyar nemzet a szabadság népe. Ott feszült ez az érzés minden kor mélyén és kitört, valahányszor csak elnyomás nehezedett rá. Hiába hitték halottnak, hiába akarták eltemetni *Rákóczi*, a legendás hős legendás küzdelme után. Hiába! A nemzet élni akart. Élni akart, mert kereste az életet, kereste a politika, a diplomácia útvesztőjében, érezte, hogy hiányzik a levegője, hiányzik a szabadsága, hiányzik a magyarsága.

És aki fölírta a köztudatot, aki belekiáltotta a dermedt csöndbe: *Magyar, neked magyarnak kell lenned!* — az, mint egykor *Zrínyi*, most *Bessenyei* is — katona volt. S a nemzet szívében ettől kezdve mélyebben, tudatosabban izzott a parázs, bontakozott a jövő. — S míg a politikai élet kereste a formákat, a lehetőségeket, amíg mérlegelt, addig a nemzet rájött a maga ősi, egyetlen igazságára: kard kell a kezekbe — és katona lett minden magyar.

Nem nemzetközi áramlat volt ez, nem csupán külső, nyugatról jövő hatás hozta létre: a nemzet élő testéből fakadt. A miénk hát márc. 15-e, a miénk, magyaroké, elsősorban pedig miénk, katonáké.

„Most egy a lélek, egy a szív, a kar,
Mikor győznél, ha most sem, óh magyar!
Egy ember a haza, s az halni kész.”

Petőfi szavai ezek, és lehet-e másé, mint katonáké az az ünnep, mikor az egész nemzet kardot ragad, feláldoz mindent az eszményi célért: a hazáért? Mikor egyetlen gondolattá forr össze az egész nemzet, egy elhatározássá, amelyből egyetlen akarás fakad és egy tetre lendül minden kar!

A gondolat erejét, a tett nagyságát a hozott végtelen áldozatokkal mérhetjük fel. Ezért nem tudták megölni ezt a gondolatot Világosnál, azért nem irhatták ki az elnyomás eszközeivel, és ezért nem taglózhatták le Trianonban sem. Ezért nem hal meg soha ez az ősi magyar gondolat, amíg csak egyetlen igaz magyar lesz, amíg annak is ki nem tépték a szívét, hogy több vért ne onthasson érte. Mert csodálatos ereje van a vérnek. Nemcsak azért hull, hogy a jövőjét megmentse, de hullania kell, hogy őseit, azoknak kihullott véréért meg ne tagadja, meg ne tiporja, azokhoz méltatlan ne legyen.

Miért ünnepelek hát március 15-ét?

Csak hagyományból, csak azért, hogy a mult emlékeit ápoljuk, hogy annak szépségeit megcsodáljuk? Vagy kegyeletes cselekedet ez a mai? Nem, bajtársak, nekünk március 15-e ma is élő valóság, ebből merítünk erőt, hiszen nekünk is márciusi ifjaknak kell lennünk. A nemzet erejét, a nemzet jövőjét, a mi jövőnket ünnepelek hát benne.

Idealizmus volt március 15-ében és nekünk idealistáknak kell lennünk. Az ő eszményük a haza volt, a miénk is az kell, hogy legyen. Nem fellegekben-járás, nem légvárépítés a mi idealizmusunk, mi a göröngyös földön járunk, de a szemünk az égbe fúródik, összeforr a csillagokkal, a fölénk boruló magyar élet égboltjával. És az ott ragyogó csillagok mind katonalelkek voltak ideleinn. A magyar katonavilágból szökkentek oda. Ezeket a csillagokat kell hát meglátnunk, ezek világítsanak, ezek vezessenek!

Volt a magyar életnek még egy forradalma: 1918 őszén. Csakhogy ott nem a magyar szabadság gondolata lobbant lángra, ott a mi erényeinket kigúnyolhatták, megcsúfolhatták, keresztre feszíthették, de megölni ott sem tudták. Ha a katonagondolat elbukott, elbukott a nemzet is. Am a gondolat talpraszökkent, lerázta az idegen mázt, hiszen nem önmagáért volt. A katonagondolat nem öncél, nemcsak a miénk, katonáké: minden magyar testvérünké, az egész nemzeté. S az kell, hogy legyen ma is!

És ebből a forradalomból, ebből a nem magyar megmozdulásból nem szökkentek csillagok az égbe, csak sötét, mérges, fojtó párák.

És miért ünnepelek még?

1848 március 15-e a magyar szabadság gondolatának hordozója. És nem kell-e ma is mindenkinek a szabadság? De igen. És mi mégis a legtöbben

rabok vagyunk. Önmagunk önző érdekeinek a rabjai. Szabadságért harcoljunk hát mi is, elsősorban önmagunkét vívjuk ki, hogy aztán akadálytalanul beállhassunk a nagy munkába.

Gróf Tisza István mutatja meg erre az utat: „Az egyént csak az emelheti föl, ha magasabb céloknak alárendeli magát, csak az teheti szabadá, ha hivatásába szegődik” — mondja.

És akkor, — akkor sokan fölébredünk a kábulatból, a tudattalan, közönyös életből, akkor sokan rájönnek, hogy a napi, ránkényszerített, köteles munka milyen végtelenül kevés ahhoz, hogy hivatásunkat betöltsük. Akkor a mi egyszerű, sokszor rideg életünk, ami másnak lehet vad, lehet idegen, nekünk fönséges lesz!

Katonanemzet vagyunk, katonák, a magyar nemzet sorsának a letéteményesei! Mi vagyunk ezek, mi vagyunk hát felelősek életéért, boldogságáért, erejéért, felelősek a nemzet jövőjéért. S ez nemcsak büszkeség nekünk, hanem iszonyú felelőség is, nem elpuikkanó, semmibevesző, szertefoszló szó, hanem a legszebb, de leg súlyosabb kötelesség is.

Ez a gondolat ad a mi életünknek értelmet és ez a gondolat élte a nemzetet is. Ott lappang ez a márciusi gondolat ma is minden magyar ember szívében, a mi feladatunk az, hogy akiben elaludt, abban fölébresszük, akiben pedig él, abban kivirágozzuk. Kivirágozzuk, hogy ne csak egy-két gyümölcs legyen a termésünk, hanem egyetlen diadalmas virágborulás legyen a mi márciusunk. Akkor ez a nap nemcsak a mi ünnepünk, katonák ünnepe lesz, hanem, mint régen, az egész magyar nemzeté, hiszen minden magyar ember katona lesz.

Teremtsünk hát új magyar március, ahol nincs üres szó, hanem egyetlen szent fogadalom, egyetlen akarat: az önfeláldozó munka, a tett!

1939. május 14. Három új szobrot avatott ezen a napon a Ludovika Akadémia. A gyalogság, lovasság és tüzérség védőszentjeinek, eszményképeinek, Szent Lászlónak, Szent Györgynek és Szent Borbálának szobrait.

A két előbbi szobor alkotóművésze Oláh Sándor, erdélyi származású, fiatal őstehetség, míg Szent Borbála szobrát Dabóczy Mihály szobrászművész mintázta. A Borbála-szobor egyébként egészen újszerű kivitelű. Könnyű, fehér fémből való. Petneházy Antal ny. államtitkár úr, a Ludovika Akadémia egykori növendéke adományozta az akadémiának.

A szoborleplezési ünnepséget 9^h-kor ünnepélyes istentisztelettel kezdték be. A róm. kat. istentiszteleten az aks-i ének- és zenekar zenés misét adott elő. 11^h-kor díszkivonulás volt a nagyréten. A fogadás után vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezds., a Ludovika Akadémia parancsnoka ünnepi beszédet mondott, majd az egyes fegyvernemek kiképzés-vezetői: Szemenyey László alez., a gyalogsági kiképzés vezetője, Depold Miklós ezds. lovas kiképzés-vezető és vitéz Szarka István alez. tüzér kiképzés-vezető rövid beszéd kíséretében leplezték saját fegyvernemük eszményképeinek szobrát.

A szép ünnepséget díszmenet fejezte be.

1939. május 21. A világháborúban elesett hősök emléknapján 9^h-kor az akadémia előtti téren el-

helyezett Névtelen hősök emlékművét 4 tisztből, alosztályonként 2—2 aks-ból és 10 zls-ből álló küldöttség koszorúzza meg.

Ünnepélyes istentisztelet után az akadémia parkjában, a világháború hősi halált halt magyar tisztjeinek emlékműve előtt, hódolt a Ludovika Akadémia. Fogadás után Nadányi Károly III. évf. aks. mondott emlékbeszédet:

Ma is, mint minden esztendőben összegyűltünk, — mondotta — hogy kegyelettel adózzunk a világháború hősi halottainak, akik Istentől kapott legdrágább kincsüket, életüket áldozták fel a haza oltárán. Négy és fél éven keresztül patakokban ömlött a drága magyar vér és mégis feldarabolták kíméletlen kezek Trianonban Szent István birodalmát. Ellenségeink azt gondolták, hogy a létfeltételtől megfosztott Magyarországot egyszersmindenkorra törölni tudják a szabad nemzetek sorából. — Tévedtek! — Nem vették számításba a hatszázezer magyar hősi halottnak kiomló vérért, amely csodálatos és titokzatos erejével új életet fakasztott a Duna—Tisza mentén. Nem tűntünk el a független nemzetek sorából; nem sikerült bennünket eltiporni! Az a nép, amely annyi áldozatkészséget tud felmutatni, mint a magyar, hatalmas erőt képvisel és ez az erő előbb-utóbb diadalt arat.

Bennünket, magyarokat sohasem jellemzett a kufár, simulékony egyéniség; nem is ennek köszönhetjük dicsőséges történelmünket, hanem a vasnak és a vérnek, amely mindig éltető elemünk volt!

Nekünk, jövődöbéli tiszteknek, akik a gépek korszakában ismertük meg az életet, különösen fontos, hogy be ne hódoljunk az anyagias eszmék bomlasztó hatásának. Nekünk nem a könnyelmű és felületese élet, hanem a fegyver és a törhetetlen hit kell, hogy fennen hirdethessük: vannak még szent eszmék ezen a földön és ezek között a legelső, a legszentebb: a Haza.

Ezért a hazáért adták oda életüket a világháború hősi halottai és ezért a hazáért mi is készek vagyunk életünket áldozni.

Ezzel a fogadalommal emelkedett gondolattal helyezem el a Ludovika Akadémia koszorúját a világháborúban elesett hősi magyar tisztek emléksobrának talpzatára.

A beszéd elhangzása után Nadányi aks. elhelyezte a Ludovika Akadémia koszorúját az emlékművön.

1939. június 7. A Főméltóságú Asszony nyomorvnhító mozgalma javára a magyar főnemesség felejtethetetlenül szép és a történelmi mult minden pompáit élénkvarázsoló estét rendezett ezen a napon a Margitszigeten.

A szabadtéri színpadon bemutatott fényes műsor egyik számaként az aks-i szimfónikus zenekar és az alantostiszti tanfolyam énekkara, valamint lovas-tisztjelöltjei Rákóczi-korabeli táboriüzenet, majd lovasrohamot mutattak be az előkelő közönség előtt. Az előadáson megjelent a Kormányzó Úr Ö Főméltósága is a Főméltóságú Asszonnyal. Kívül a főrangú világ s a maevar társadalom színe-ja. külföldi előkelőségek: Frick német birodalmi belügyminiszter, katonai attasék stb. nézték végig jóleső örömmel a Ludovika Akadémia minden ízében sikerült bemutatóját.

mel a Ludovika Akadémia minden ízében sikerült bemutatóját.

A táboriüzenet zenei anyagát Dr. Mathia Károly főtábornár állította össze, hangszerelte és tanította be, míg a lovasrohamot Jánoskúti Sándor főhadnagy készítette elő. Az egész jelenet színpadi beállítására Oláh Gusztáv-nak, a m. kir. Operaház zseniális főrendezőjének mesteri kezét dicsérette.

A zenekari szvitben előforduló hegedűszóló Rácz István II. évf. aks. a tárogatószólót pedig Deli Benő II. évf. aks. játszotta.

1939. június 18. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága születésnapját a Ludovika Akadémia 10^h-kor kezdődő hálaadó istentisztelettel és 13^h-kor kezdődő díszbédél ünnepelte meg. Mind a tiszti, mind az altiszti és legénységi díszbédélben felköszöntő hangzott el a Legfelsőbb Hadúr.

1939. június 25. Húsz évvel ezelőtt, 1919. június 24-én sorsdöntő események színhelye volt a Ludovika Akadémia. Ezen a napon, — amely most már a Ludovika Akadémia intézetnapja — délután 3 órától másnap, június 25-én reggel 6 óráig állta a harcot a kommunista terrorral szemben 29 tiszt, 257 akadémikus, sok derék altiszt és jóérzésű magyar polgár az akadémia épületében.

Ezért volt az ellenforradalom 20 éves fordulója alkalmából rendezett országos ünnepség színhelye ezidén a Ludovika Akadémia tavaszi színeiben pompázó parkja.

Zászlódíszbe öltözötten várta az Alma Mater ez emlékeztető napon Legfelsőbb Hadurát. 8^h-kor ünnepélyes istentisztelet volt az akadémia kápolnájában, illetőleg imatermében. Már 10^h előtt elfoglalták helyüket a díszemlőn a m. kir. kormány tagjai, a honvédség legmagasabb előjárói, külföldi követségek képviselői, Guido Romanelli olasz kir. ezredes, meghatalmazott miniszter stb. Az ország színe-ja várt a nagy szabadító megérkezésére, aki a vörös pokolból mentette ki a magyarságot 20 évvel ezelőtt a nemzeti hadsereg megteremtésével.

Pontosan 10^h-kor harsány kürtészó jelzi a Főméltóságú Kormányzó Úr érkezését. Először a főépület hátsó homlokzatánál felállított ellenforradalmi emlékoszlophoz siet, némán tiszteleg az emlékmű előtt, majd koszorúját elhelyezve, a nagyrétre megy kíséretével és ott fogadja vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezds. akadémia parancsnok jelentkezését, aki a kivonult ludovikás alakulatok élén azok létszámát jelenti a Legfelsőbb Hadúr. A Himnusz hangjai mellett halad végig ezután a Kormányzó Úr az arcvonal előtt.

Csakhamar kezdetét veszi az ünnepség. Udóczy-Zadravecz István ny. tábori püspök mondja el először nagyhatású, lélekbemarkoló ünnepi beszédét. A beszéd végeztével lelkesen ünnepelte az egybegyűlt előkelő közönség a Kormányzó Úr Ö Főméltóságát és Romanelli olasz kir. ezredes, a ludovikások 20 év előtti megmentőjét. Ezután vitéz Zákányi Győző tábornok ismertette részletesen az 1919-i ellenforradalmi eseményeket.

A Szózat elhangzása után a ludovikás alakulatok pompás díszmenete zárta be a felejthetetlen ünnepséget.

II. FEGYVERNEMI ÜNNEPSÉGEK.

SZENT LÁSZLÓ-ÜNNEPÉLY.

(1939).

A Ludovika Akadémia gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusai és zászlósai 1939. évi június hó 27-én 21 h-kor tábornok keretében az akadémia nagyréjtjén ünnepelték meg a magyar gyalogság eszményképének és védszentjének, Szent László királynak névünnepét. A testvérfegyvernemek tisztikarát, tisztjelöltjeit, aks-ait, altisztjeit és egyéb legénységét szeretettel hívta meg a gyalogság erre az alkalomra.

Az ünnepélyt 19 h 30 I-es kezdettel bajtársi vacsora előzte meg, melyen vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vezérkari ezredes, akadémiaparancsnok úr is felszólalt és méltatta a nap és a gyalogsági szellem jelentőségét.

Az ünnepély műsora és lefolyása az alábbi volt:

1. Magyar történelmi jelenetek kis tábornokkerettel. A jeleneteket írta és a kíséző szöveget mint krónikás elmondta: Szőnyi Miklós III. évfolyambeli akadémikus.

2. Főgyalogavatus.

Vitéz Somogyvári Gyula (Gyula diák) külön erre az alkalomra írt verses költői művének felhasználásával igen jól sikerült lélekemelő számmal gazdagodott az ünnepély műsora. Berkő Endre III. évfolyambeli akadémikus mint öregregős meglepő ala-

kításban játszotta el szerepét a főgyalogavatusban, amelyen Radnay László III. évfolyambeli aks-t, a gyalogsági kiképzésben részesült aks-ok legfelsőbb évfolyamának rangelsőjét avattuk 1939. évi főgyaloggá.

3. Vitéz Rózsás József őrnagy Honvédroham című költeményének szavalókórusban való előadása következett ezután a sorrendben. Bojársky Attila I. évfolyambeli akadémikus mint karvezető fáradságot nem ismerő, kitartó és alapos munkája s az akadémikusok, valamint a zászlósok nagy szorgalma révén a szavalókórus munkáját a legszebb siker koronázta.

4. Végül az aks-i és zászlósi énekkar Dr. Mathia Károly főtanár Szent László-himnuszát adta elő. A himnuszt évkönyvünk jelen számában közöljük. A tábornok a Szent László-szobor megkoszorúzásával ért véget.

A szép és felemelő ünnepély alkalmas volt arra, hogy belőle — nagy erkölcsi jelentősége mellett — helyes tanulságokat szűrjünk le a jövő Szent László-ünnepélyeinek megrendezésére és ezzel kapcsolatban a gyalogsági szellem elmélyítésére.

Básthy Nándor szds.

SIMONYI-EMLÉKVERSENY.

(1939).

„Mi tette képessé Simonyit oly nagy győzelmek kivívására, miért kísérte útját mindig a hadiszerencse? — tette fel a kérdést Gömbös Gyula aks. a hagyományos Simonyi-díszében. — „Mert hitt! Hitt önmagában és önmagán keresztül fajtájában. Hitt a magyarság legyőzhetetlenségében, isteni küldetésében...“

Öseinkbe vetett hitünk, hagyományaink híven való ápolása és megőrzése kell, hogy a mai nehéz időkben is elég erőt adjon harcaink diadalmas megarcolásához.

Az akadémikus huszárszázad, mint eddig minden esztendőben, ez évben is a „Simonyi-emlékverseny“ keretében ünnepelte meg fegyvernemének dícső multját, megemlékezvén a lovasság egyik legkimagaslóbb alakjáról, Simonyi ezredesről, aki rendíthetetlen bátorságával, igazi, magyar virtustól áthatott lovasszellemevel mutatta meg nekünk azt az utat, melyen szent célunk eléréséhez, Nagy-Magyarország feltámasztása érdekében haladnunk kell.

Ragyogó napsütésben, erdőn-mezőn keresztül vezető festői útvonalon lovagolták végig harmadéveink a „Simonyi-emlékversenyt“. A nehéz terep, kemény akadályok ellenére nagy lelkesedéssel, ügyes vezetéssel vitték célba a gondosan előkészített lovakat, még a tekintélyesen megduzzadt Séd folyó sem

okozott nagyobb nehézséget a bátor lovasoknak. A célba vitéz Solymossy Márton aks. Huba nevű lován érkezett be a legjobb eredménnyel. Második Gömbös Gyula aks. lett Istók II-n holtversenyben vitéz Kenyeres János aks-sal, ki Kürtösin futott be.

Ez a verseny élő példája volt a törhetetlen győzniakarásnak, mely nem ismer leküzdhetetlen akadályokat, legyőzhetetlen ellenfeleket. Az igazi lovasszellelem újabb bizonyítékát adták fiatal akadémikusaink, akik ezzel méltóvá váltak arra, hogy huszárok lehessenek, huszártisztekké avassák őket.

Június 27-én folyt le a „Simonyi-díszében“, melyen a Ludovika Akadémia parancsnoka, vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes úr is megjelent. Az akadémiaparancsnok úr az ebéd folyamán elsőnek a Kormányzó Úr Ó Főméltóságára ültette poharát, majd a rangban legidősebb akadémikus, Gömbös Gyula aks. mondta el Simonyi-emlékbeszédét, melyre az Ezredes Úr meleg szavakkal válaszolt.

Tekintsünk vissza a multba mi is a serlegbeszéd befejező szavai szerint, hogy mint 100 évvel ezelőtt Simonyi a Rohne-n át huszárait, mi is magunkkal ragadhassuk az egész magyarságot, fajtánk isteni küldetésében való törhetetlen hittel, az újabb nagy és fényes magyar ezredév megteremtéséhez szükséges kemény, fanatikus, magyar akarattal!

Karátson Lajos aks.

BORBÁLA ÜNNEPÉLY

(1938).

Az 1939. január 15-i rendkívüli tisztavetés miatt az aks. tüzérszertály 1938. novemberében Hajmáskéren éleslövészetben vett részt s ezért az 1938. évi Borbála-ünnep alkalmával a hagyományos tüzérszellemben, de kissé egyszerűbb és szerényebb formában ünnepelte védszentjének, Szent Borbálának emlékét.

1938. december 3-án, a koraesti órákban az ütegekörletekben „rettegve“ gyülekeztek a felavatásra kerülő I. évfolyam tüzéradémikusai, hogy az októberi újonckiképzés és a novemberi lögyakorlat alatt elkövetett hibákért és vétkekért „vezekelve“ és igazságos „jutalmukat“ elnyerve, már mint felavatott tüzérek vehessenek részt a Borbála-vacsorán. A felavatásra kerülő I. éves aks-okat a tornaterem ügyesen és hatásosan díszített színpadán várta a bírói testület, körülvéve a pribékek seregével. Az akadémia parancsnokának, vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredesnek, valamint az akadémia tiszt- és tanári karának jelenlétében a Borbála-tekercs felolvasásával kezdődött meg a tüzérvetés. Az I. éves aks-ok felavatásával együtt történt a tiszt- és tanári kar egyes tagjainak tiszteletbeli főtüzérré, illetőleg tizedessé való felavatása.

A Borbála-tekercs utolsó sorai még ott csengtek a fülünkben, amikor az ízlésesen és karrikatúrákkal ötletesen feldíszített vívóteremben csapaverték a söröshordókat, hogy az avatás izgalmaival levezetve, jó étvágygal ülhessen a vendégsereg s az aks. tüzérszertály a Borbála-vacsorához.

A vacsora alatt az akadémia parancsnoka a Legfelsőbb Hadúr egészségére ültette poharát, majd az aks. tüzérszertály parancsnoka, vitéz Szarka István alezredes emelkedett szólásra és az akadémikusoknak a hagyományos tüzérszellemről, a bajtársiasságról és a testvérfegyvernemekkel való együttműködésről tartott hatásos beszédet.

„Féltő gonddal ápoljuk — mondta többek között — Szent Borbála hagyományainak kultuszát és féltő gonddal oltjuk belétek, fiatalokba, a jövőndő magyar tüzéremzedékebe azt a hagyományos, családias, igazi magyar tüzérszellemet és megértő bajtársiasságot, amely általánosan tisztelt, mondhatnám: irigyelt értéke fegyvernemünknek.

Ne felejtsetek el tehát soha, hogy magyar tüzérek lenni: küldetés, örök magyar parancs!“

Beszéde végén átnyújtotta a Borbála-kardot vitéz Náday Zoltán IV. évfolyambeli aks-nak, aki mint rangidős tüzér aks. a Borbála-serleggel a kezében fogadalmat tett a többi tüzér aks-ok nevében is, hogy legjobb tudásuk szerint igyekeznek kiváló tüzértiszteket lenni, a Ludovikán magukbaszívott tüzérszellemet szerint fognak élni és ezt a szellemet a megnagyobbodott Magyarország minden részébe elviszik és terjesztik.

A serlegbeszéd befejeztével a lögyakorlatok alatt megtartott I. és II. osztályú irányzóversenydíjak oklevelei és értékes tiszteletdíjai kerültek kiosztásra, majd a Borbála-tekercsben szereplő tüzértiszteket jutalmazták meg a IV. éves aks-ok szellemesen tréfás ajándéktárgyakkal.

Vacsora alatt és után a m. kir. „Mária Terézia“ 1. honvéd gyalogezred vonósrészele szórakoztatta az egybegyűlteket, s a vacsora végén rövid jelenetek, tréfás énekszámok, rádióhírek a tüzérszertály életéből és rögtönzött számok tették élvezetessé és változatossá a Borbála-vacsorát, amely igen jó hangulatban az éjfél utáni órákban ért véget.

A vacsorát követő napon, december 4-én az aks. tüzérszertály a testvérfegyvernemek küldöttségeivel vallásfelekezetek szerint istentiszteletben vett részt.

Barankai Barankay József fhdgy.

A Ludovika Akadémia díszindulója

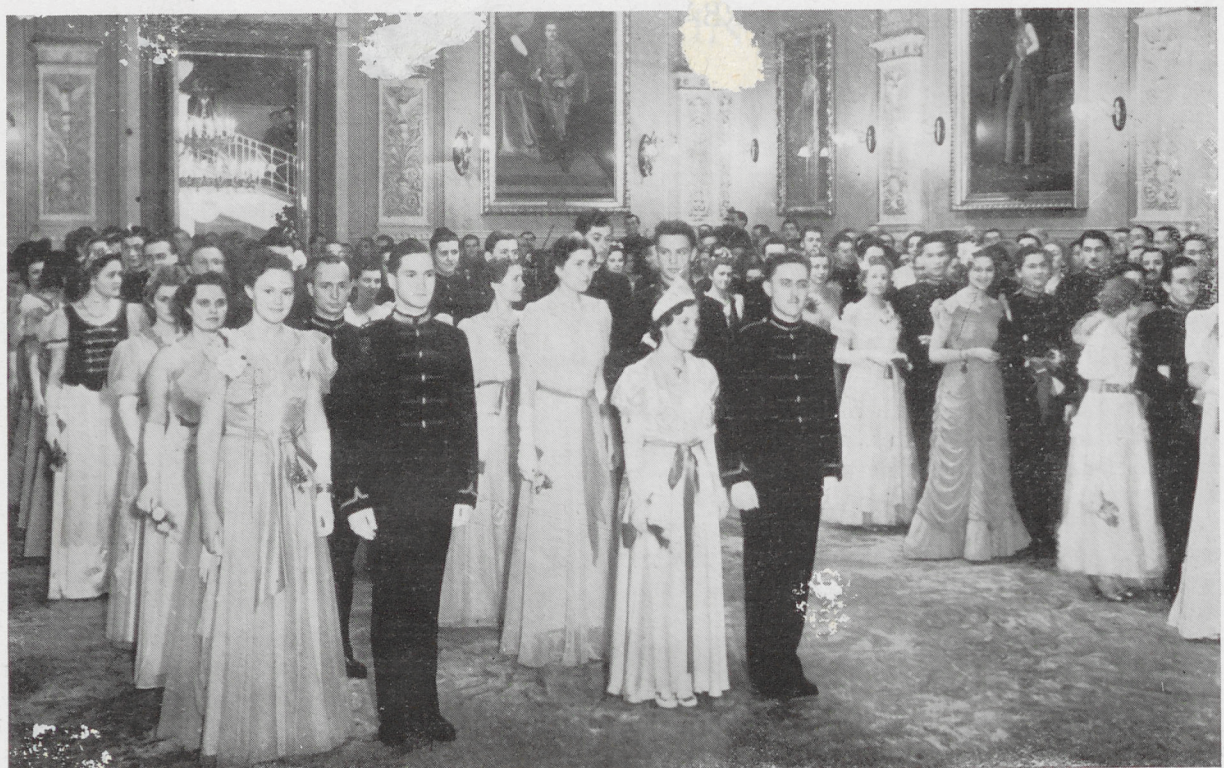
Szövegét Koncz Ferenc és Vályi Nagy Géza, zenéjét Dezséri Bachó István írta.

Hajrá vitézek, fegyverbe merészek,
Hív a föld, az ősi szent határ!
Hajrá vitézek, az élre vezérek,
Zeng a kürt, a szívünk dobban s harcra vár.

Táborba hív Hadúr szava,
Isten s hazánkért életünket adjuk oda.
Táborba hív Hadúr szava,
Értünk kiált a Lomnic és a Hargita.

Trio:

Előre, előre, nem hátrál a magyar,
Bajtársak, vitézek, miénk lesz a diadal!
Előre, előre, keményen karba kart,
Szent csodát tesz majd a fényes, ősi kard.

A Ludovikás táncestély nyitópárjainak bevonulása.
1939. február 11.

LUDOVIKÁS TÁNCESTÉLY.

1939 február 11-én rendezte meg a Ludovika Akadémia a fiatalság körében mindig nehezen várt híres táncestélyét.

Talán még sohasem üdvözöltek az ünnepi díszterem falak akkora tömeget az elmúlt évek ludovikás táncestélyei alkalmával, mint ez évben.

A dísztermen kívül a tanáriszobát, 2 tantermet és a földszinten 2 aks-i éttermet rendeztek át táncteremmé a Leventekör képzőművészeti szakosztályának ügyeskezü akadémiкусai Olcsvay Géza iparművész, vezetőtanár irányítása mellett. Az ötletes és időszerű karrikatúrák, valamint a figurális díszítő motívumok általános tetszést arattak. Az első emeleten több étteremmé átalakított tanterem várta a meghívott vendégsereget, úgyszólván minden használható helyiség új szerepet kapott, de még így is alig tudta a tisztekből és akadémiкусokból álló hatalmas rendezőgárda a meghívottak nagy tömegét elhelyezni és tánclehetőségükről gondoskodni.

A délszaki növényekkel valóságos pálmaligettké varázsolt folyosókon szinte állandóan hullámozott egyik táncteremből a másikba a pompás estélyi ruhákba öltözött fiatalság.

Nagyszámú előkelőség, magas előjárók és ven-

dégek egész sora emelte az idei ludovikás táncestély fényét megjelenésével. A megjelent előkelőségek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Vitéz Sónyi Hugó gytbk., a m. kir. honvédség főparancsnoka, vitéz Pávai Vajna Győző tbk. tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő, vitéz Zách Emil altbgy., katonai főcsoportfőnök, vitéz Jány Gusztáv altbgy., az I. honvéd hadtest parancsnoka, vitéz Siposs Árpád ny. gytbk., vitéz nemes Marschalkó Kornél ny. altbgy., vitéz Náday István tbk., Horváth László tbk., vitéz Major Jenő vk. ezds., a H. M. 8. osztályának vezetője, vitéz Náray Antal vk. ezds., a H. M. 9. osztályának vezetője, Taby László ny. államtitkár, stb., stb.

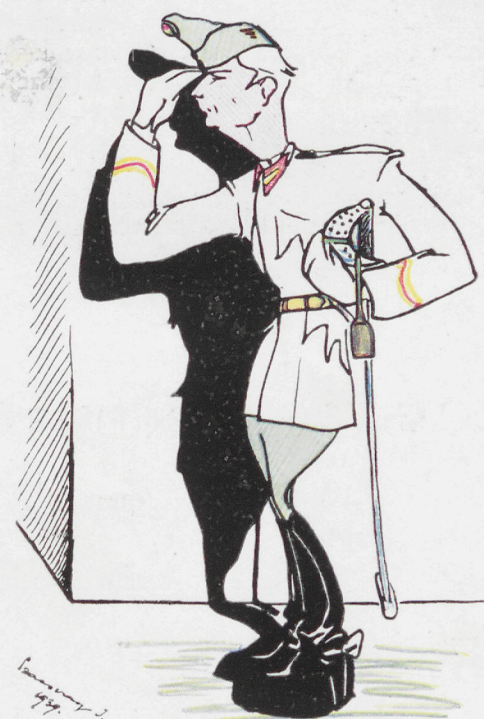
A táncestély a nyitópároknak a díszteremben történt ünnepélyes felvonulásával 21 h 15 I-kor kezdődött és nagyszerű hangulatban, egészen másnap reggel 6 óráig tartott.

25 gyönyörű fiatal lány, ugyanannyi akadémiкус táncolta a megnyitó csárdást, az élen Kisbar-naki Farkas Évával és Szőnyi Miklós akadémiкусossal.

A káprázatosan szép báli éjszaka emlékeit sok fiatal szív vitte magával és raktározta el lelke leg-mélyén, legszebb élményei közé.

„Berakás.”

„Szembusz, kéblek alássan!”

„Szeretnék még egyszer húszéves lenni!”

SZACSVAY IMRE aks. karrikatúrái.

BESZÁMOLÓ

A LEVENTEKÖR 1938-39. TANÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL.

I. A LEVENTEKÖR SZERVEZETE.

A Leventekör ebben az esztendőben az előző tanévben lerögzített alapokon alakult meg és az előző évhez viszonyítva tetemesen megnövekedett létszámmal kezdte meg működését 1938 október 12-én heti kb. 2 óra foglalkozási idővel.

Az elnökség a tanév elején a következőképp alakult meg: Tanárelnök: *vitéz Major Jenő* vk. ezredes, tanárútitkár: *Raffay Elemér* szds. 1938. évi december hó 1-én a tanárelnöki teendőket *Seregdy Sándor* alvezredes vette át.

A megnövekedett létszám az előző évi szervezet bővítését tette szükségessé s így a munkacsoportok száma két újabb csoporttal bővült, nevezetesen az

ipari csoporttal, melynek foglalkozási ága a nyomda, könyvkötészet, asztalos, lakatos munkák, stb. gyakorlati megismerése volt, továbbá a

gazdasági csoporttal, melynek hivatása a konyha-, gyümölcs- és virágkertészettel, a gazdaság körüli egyéb munkálatokkal való foglalkozás volt.

A kör szervezete azonban nem maradt állandó. Különböző körülmények — mint a taglétszámnak az előző évhez képest történt tetemes megnövekedése, a IV. évfolyamnak január 15-én bekövetkezett felavatása stb. — szükségszerűen szervezési változásokat követeltek meg, amelyek a H. M. erre vonatkozó rendeletében foglaltak alapján ez év február elején kerültek megvalósulásra.

A Leventekör az aks-ok önkéntes jelentkezése alapján ez év február 8-án a következő csoportokkal alakult újjá:

a) irodalmi csoport	42 aks-sal
b) német nyelvgyakorló csoport	28 „
c) francia nyelvgyakorló csoport	24 „
d) angol nyelvgyakorló csoport	9 „
e) képzőművészeti csoport	20 „
f) fényképész-csoport	12 „
g) nemzetvédelmi csoport	110 „
h) Ének- és zenecsoport	143 „

A Leventekör szakcsoportjaiba nem jelentkezett aks-ok számára az „Általános tudományos csoport” került felállításra, amely 194 fővel alakult meg.

A különböző csoportok száma csökkent ugyan, de változatlanul fennállott a vezetésnek az a törekvése, hogy kiki a képességeinek és hajlamainak leginkább megfelelő ágban fejthesse ki munkáját, gyarapíthassa ismereteit, illetőleg fejleszthesse ügyességét. A kör ének- és zenekara nem a leventeköri foglalkozás ideje alatt tartotta gyakorló próbáit, így lehetővé vált, hogy e csoport tagjai más csoportok foglalkozásán is részt vehettek. A zene- és énekkar az akadémián belül rendezett hazafias ünnepélyek műsorában, a művészeti csoport pedig a fűcsoport

táncestélye helyiségeinek díszítő munkálataiban vett részt.

A kör évi tevékenységét pályázatok kiírásával fejezte be.

II. A CSOPORTOK MŰKÖDÉSE.

1. Irodalmi csoport

Vezetőtanárr: *vitéz Rózsás József* őrgy., kit súlyos betegségének tartama alatt *vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor* esperes helyettesített. Csoportvezető aks. *Muraközy László* aks.

A csoport általános irodalomtörténeti és esztétikai kérdések tárgyalásán kívül rendszeres hetenkénti beszámolót tartott az irodalmi eseményekről (könyv, film, színdarab), továbbá a benyújtott műveket bírálták. Különös gondot fordítottak a magyar katonaszemély kidomborítására, valamint az előadókészség növelésére.

Elhangzott: 16 szabad előadás, 15 felolvasás (novella, értekezés és vers) 9 szavaltat, 15 film-, színi- és sajtókritika, 47 bírálat és hozzászólás.

2. Képző- és iparművészeti csoport.

a) Képzőművészeti alcsoport.

Vezetőtanárr: *Szentneményi Béla* szds.

A foglalkozás főiránya természet utáni rajz volt, 5 fő mintázással foglalkozott. Elkészült 11 színes ceruza- és szénrajz, 20 tervezés, 3 szobor és dombormű.

Különösen kitűnt *Virágh Emil* III. évf. aks. szobormunkájával és *Gerő Attila* III. évf. aks. faragványával.

b) Iparművészeti alcsoport.

Vezetőtanárr: *Olcsvay Géza* iparművész, tart. hadnagy.

A csoport fa-, bőr- és linoleum-munkák elkészítésével foglalkozott. Elkészült 38 bőrmunka, 18 famunka és 2 linoleummetszet.

3. Nyelvgyakorló csoport.

Vezetőtanárr: *Dezséri Bachó László* alez.

A nyelvgyakorló csoport munkájának célja elsősorban a társalgási nyelv, valamint a katonai szaknyelv művelése és gyakorlása volt.

a) Német alcsoport.

Vezetőtanárr: *Horváth Bálint* alez.

Az alcsoport foglalkozása keretében a vezetőtanár 2 előadásán kívül előadást tartottak: *vitéz Kenyeres János* III. aks. Jugoszláviáról és *Borbereki Horst* III. aks. a Leventeintézmény jelentőségéről.

Ezenkívül a csoport összes tagjai kisebb és rövidebb időtartamú előadásokat tartottak. A tantermi munkát kiegészítette még 2 németnyelvű film megtekintése, az akadémia történelmi emlékeinek megbeszélése (a parkban, a múzeumban, az akadémián folyosón, stb.).

b) *Francia alsocsoport.*

Vezetőtanár: *Krasznay Jenő* alez.

A foglalkozás célja az élő nyelv gyakorlása volt. A csoport több francia színdarabot és nagyobb, katonai tárgyú tanulmányt dolgozott át s ezek tárgyalásánál a súly a társalgási nyelv folyékonyának és szabatoságának tökéletesítésén volt. A helyes francia kiejtés elsajátítása céljából a csoport több francianyelvű hangos filmet tekintett meg.

c) *Angol csoport.*

Vezetőtanár: *Raffay Elemér* szds.

A foglalkozás célja a folyékony angol beszéd gyakorlása volt. E cél elérésére a csoport főleg angol újságok cikkeinek és angol könyvek tartalmának megbeszélésével foglalkozott, valamint az aks-ok kisebb önálló angolnyelvű előadásokat tartottak.

4. *Fényképész csoport.*

Vezetőtanár: *vitéz Darvas István* alez.

A csoport munkája elsősorban a gyakorlati fényképezésre, valamint a felvételek technikai kidolgozásának gyakorlására irányult. A csoport ezenkívül 15 megbeszélést tartott. (A katonai fényképezés problémái. A légi fényképezés és annak kiértékelése a felderítés és a légi térképezés szempontjából.)

5. *Nemzetvédelmi csoport.*

Vezetőtanár: *vitéz Vincze Lajos* vk. alez.

Célkitűzése: Elméleti továbbképzés útján az ifjúsági nevelői képzés megadása, hogy ez által a fiatal tiszt a magyar ifjúság katonás nevelésében is teljes biztonsággal résztvehessen.

Mint hogy a csoport aks-ai az ifjúsági nevelő számára szükséges gyakorlati ismeretekkel kiképzésük folytán már amúgy is rendelkeztek, a továbbképzés csupán elméleti vonatkozású volt. A cserkész és levante ismeretanyag, valamint az ifjúság pedagógiájának alapvető előadások során kerültek ismertetésre.

Ezt a munkát a főcsoportparancsnok úr ez év február 8-án ünnepélyes keretek között nyitotta meg, mely alkalommal Magyarország tb. főcserkésze, gróf Teleki Pál miniszterelnök, Papp Antal ny. államtitkár, a Magyar Cserkészszövetség elnöke és dr. Sík Sándor egyetemi tanár rövid előadások keretében ismertették a magyar ifjúsági erkölcs- és jellemnevelés módszereit és célkitűzéseit.

A további munka során kiváló pedagógusok előadásorozat keretében ismertették ennek a pedagógiai rendszernek az anyagát.

Az elméleti munka május 22-én ért véget.

A programot az ifjúsági munka intézményeinek megtekintése egészítette ki.

6. *Ének- és zenecsoport.*

Vezetőtanár: *Dr. Mathia Károly* főtanár.

A csoport 41 tagú szimfónikus zenekart, valamint 102 tagú négyzólamú férfikart szervezett. Mind a zenekar, mind az énekkar heti 1 órában gyakorolt. A kevés gyakorlási idő ellenére igen szép sikerrel szerepelt a március 15-i ünnepélyen, a június 7-i margitszigeti szabadtéri előadáson, ezenkívül a Legfelsőbb Hadúr névünnepe, december 6-án, a január 15-i hadnagyatavás alkalmával s a május hó 14-i szoboravatás alkalmával tartott ünnepélyes istentiszteleteken.

A zene- és énekkar fenti szerepléséért minden egyes alkalommal főcsoportparancsnoki dícséretben részesült.

A vezetőtanárnak *Hóhr Rezső* III. évf. aks. volt segítségére az irányító munkában, míg az ének-kari munkában *Berkő Endre* III. évf. aks., a zenekari munkában *Kiss Géza* III. évf. aks., a zenekar hangversenymestere támogatta.

Az aks-i szimfónikus zenekar teljes névsora:

Kiss Géza III. B., Megyaszy István III. B., Moldoványi Ákos III. C., Sass László III. C., vitéz Deák János II. B. és Esztergályi Dénes I. B.: *1. hegedű;*

vitéz Fóris Miklós III. B., Rác István II. A., Halmos Odön II. B., Szepesvári Béla II. C., Majsay Zénó II. D., vitéz Magyar Lajos I. F.: *2. hegedű;*

Lövész András III. A., Salacz Iván III. B., Pataky Ferenc Tanf. A., Hollósi Ervin Tanf. C.: *gordonka;*

Pankotay Ferenc I. A., Kovács Tibor I. B., Deák Gyula I. F.: *nagybőgő;*

Loehr Olivér I. F.: *fuvola;*

Sal Norbert I. B., Ráskay Pál I. Tü. A., Szacs-vay Imre I. Tü. B.: *klarinet;*

Deli Benő II. B.: *tárogató;*

Szabó János I. A.: *oboa;*

Szentkirályi Miklós I. C.: *fagott;*

Sigmond Olivér II. B., Bánhid János II. Tü. A. és vitéz Major István I. Tü. B.: *vadászkiürt;*

Sáray Bertalan I. A. és Hernády Ferenc I. A.: *piston;*

Csathó Egon II. A. és Zsigmond Ákos I. C.: *F-trombita;*

Dávid Miklós III. B. és Csiky Imre II. C.: *tenor-puzón;*

Csiky Rezső II. A.: *basszus-puzón;*

vitéz Jankovich Ferenc I. Tü. A.: *kisdob;*

Korponay Dezső II. D.: *nagydob és cintányér;*

Thold Miklós II. A.: *üstdob;*

Szalay-Doppler Arisztid I. A.: *harangjáték;*

Hóhr Rezső III. Tü. A.: *zongora.*

III. A PÁLYÁZATOK EREDMÉNYE.

A kör az alábbi pályázatokat írta ki:

1. A *Leventekör* pályázat.

„Kárpátalja visszacsatolása és gazdasági jelentősége“.

E pályátétel egyszersmind a nyelvi csoportok pályatételé is, amely német, francia, angol és olasz nyelven is kidolgozható.

Beérkezett összesen 6 pályamű, 4 magyar nyelven, 1 német és 1 francia nyelven.

2. *Irodalmi csoport:*

a) *Költeménypályázat.* (Hazafias vagy katonai tárgyú költemények.)

Beérkezett 6 pályázat 17 költeménnyel.

b) *Kis elbeszélés-pályázat:* tárgya a katonalétekről.

Beérkezett 11 pályázat.

c) *Tetszér szerint megválasztott tárgyú értekezés az irodalom és a honvédelem kapcsolatának kidomborítására.*

Beérkezett 2 pályázat.

d) „Párhuzam Kapisztrán szent János és Hunyadi János között“.

E pályátételt egy magát megnevezni nem akaró adományozó tűzte ki.

Beérkezett 1 pályázat.

3. *Képzőművészeti csoport:*

a) *Szabadon választott képzőművészeti téma, mely lehetőleg a katonalétekről keretén belül mozogjon.* Kivitele: ceruza-, szén-, vagy tusrajz, vízfestmény vagy olajfestmény.

Beérkezett 3 pályázat.

b) *Általános művészi színvonalú bármilyen tárgy: linoleummetszet, bőrmunka, vagy fafaragás.* Beérkezett 11 pályázat 21 tárggyal.

4. *Fényképész csoport:*

Tetszetős beállítású, sokszorosításra alkalmas fénykép az akadémia épületének homlokzatáról, kerti főoldaláról, az épület valamely belső részéről (főlépcsőház, főkapunál lévő csarnok, stb.), vagy parkjáról.

Beérkezett 5 pályázat 30 fényképpel.

5. *Nemzetvédelmi csoport:*

„Honvédelem és cserkészlet“.

Beérkezett 2 pályázat.

6. *Ének- és zenecsoport:*

„A magyar opera rövid fejlődéstörténete“.

Beérkezett 2 pályázat.

Beérkezett összesen 49 pályázat, ebből a bíráló bizottságok érdemesnek találtak *jutalomra:* 16 pályamunkát, *dícséretre:* 33 pályamunkát, *félreteendő volt:* 17 pályamunka.

Ezek az alosztályok között a következőképpen oszlottak meg:

1. szd. 5 jutalom, 14 dícséret, 2 félreteendő,
2. szd. 6 jutalom, 13 dícséret, 6 félreteendő,
3. szd. 1 jutalom, 2 dícséret, 2 félreteendő,
4. szd. — jutalom, 1 dícséret, 1 félreteendő,
1. üteg — jutalom, 1 dícséret, — félreteendő,
2. üteg 2 jutalom, 1 dícséret, 1 félreteendő.

Az alosztályok által elért eredményt az alosztályok létszámához viszonyítva, a következő sorrend alakult ki:

- I. 2. szd.,
- II. 1. szd.,
- III. 2. üteg,
- IV. Hu. szd.,
- V. 3. szd.,
- VI. 1. üteg.

Ennek alapján a vándordíjat a 2. szd. nyerte el.

Jutalmak:

A Katonai Szemle aranyplakettjét: Szőnyi Miklós III. E. oszt.;

a Katonai Szemle ezüstplakettjét: vitéz Fóris Miklós III. B. oszt. és *vitéz Násfay Gábor* III. A. oszt. akadémikusok nyerték.

Könyvjutalomban a következő aks.-ok részesültek:

1. Gerő Attila III. A.,
2. Muraközy László III. A.,
3. vitéz Násfay Gábor III. A.,
4. Virágh Emil III. A.,
5. vitéz Fóris Miklós III. B.,
6. Szőnyi Miklós III. E.,
7. Suhay Imre II. C.,
8. vitéz Bánáthy Béla II. D.,
9. nemes Csáthy Dénes II. Tü. B.,
10. Polgár György zls.,
11. Tóth Lajos zls.

IV. **DÍSZ- ÉS ÖRÖKÖS TAGSÁGOK.**

A Leventekör választmányának egyhangú határozata alapján dísztagjává választotta

vitéz Major Jenő vk. ezredest, a Leventekör volt tanárelnökét.

A tanári választmány javaslata alapján örökös-tagok lettek a következők:

a) az 1939 január 15-én felavatott hadnagyközül:

Irodalmi csoport: *Kovács Andor* hdgy.

Képzőművészeti csoport: *Attalai Winfried, Nagy Imre, Tornócsy Ödön* hdgy-ok.

Fényképész-csoport: *vitéz Jákfai Gömbös Ernő* hdgy.

Ének- és zenecsoport: *Csiby Kálmán, Szirányi Tibor, Varjasi Károly* hdgy-ok.

Gyors- és gépirócsoport: *Csikós József, Galamb István, Koronay József, Szőke Pál* hdgy-ok.

Iparművészeti csoport: *Rombányi Ferenc, Lublóváry György, Sass Ervin* hdgy-ok.

b) Az augusztus 20-án felavatott hadnagyközül:

Irodalmi csoport: *Kakas József* III. B., *Kassay Krantz Tibor* III. Tü., *Szönyi Miklós* III. E.
Tudományos csoport: *Jákfai Gömbös Gyula* III. E.

Nemzetvédelmi csoport: *Halász Miklós* III. A.
Fényképész-csoport: *vitéz Fóris Miklós* III. B., *László Lipót* III. B., *Brambring Vilmos* III. Tü.
Francia csoport: *gr. Bolza Antal* III. B.
Képzőművészeti csoport: *Virágh Emil* III. A., *vitéz Paxy Károly* III. A., *Gerő Attila* III. A.

Ének- és zenecsoport: *Lövész András* III. A., *Dávid Miklós* III. B., *Kiss Géza* III. B., *Salacz Iván* III. B., *Berkő Endre* III. E., *Hóbr Rezső* III. Tü.

A Leventekörben kifejtett szorgalmas és eredményes munkásságukért dícséretben részesültek:

A) *Főcsoportparancsnoki dícséretben:*

Az 1. szd-tól. *Gerő Attila*, *György Béla*, *Kakas József*, *Muraközy László*, *vitéz Násfay Gábor*, *vitéz Váry Sándor*, *Halász Miklós* III. évfolyambeli; *vitéz Bánáthy Béla*, *Rácz István* II. évfolyambeli; *vitéz Szabó János* I. évfolyambeli aks-ok.

A 2. szd-tól. *Andreánszky Gábor*, *vitéz Arady Erich*, *Csapkay Sándor*, *vitéz Fóris Miklós*, *László Lipót*, *Megyaszy István*, *Tassi-Becz Károly*, *Szönyi Miklós* III. évfolyambeli; *Deli Benő*, *vitéz Szabó Zoltán* II. évfolyambeli; *Zajka Gyula* I. évfolyambeli aks-ok.

A 3. szd-tól. *Moldoványi Ákos*, *Péri Tibor*, *Sass László* III. évfolyambeli aks-ok.

Hu. szd-tól. *gr. Bolza Antal*, *Jákfai Gömbös Gyula*, *vitéz Solymossy Márton* III. évfolyambeli aks-ok.

B) *Leventekör-tanárelnöki dícséretben részesültek:*

Az 1. szd-tól. *Tarcsay Béla*, *Zimonyi Odön* III. évfolyambeli; *Csathó Egon*, *Csiky Rezső*, *Kömlödy István*, *Korponay Dezső*, *Koós Imre*, *Majsay Zénó*, *Meskó Imre*, *Thold Miklós* II. évfolyambeli; *Böszörményi Árpád*, *Hernády Ferenc*, *Kecskési Tivadar*, *Pankotay Ferenc*, *Sáray Bertalan*, *Sávody János*, *Stocker József*, *Tarczay Ervin* I. évfolyambeli aks-ok.

A 2. szd-tól. *Csaba Lajos*, *Nagy Béla* III. évfolyambeli; *vitéz Deák János*, *Dorsan Alfonz*, *Sigmond Olivér*, *Sőnyey László* II. évfolyambeli; *Baján László*, *Basó József*, *Esztergályi Dénes*, *Kovács Tibor*, *Lippenszky István*, *Lukács Lóránd*, *Tóth Sándor* I. évfolyambeli aks-ok.

A 3. szd-tól. *Csíky Imre*, *vitéz Fluck Gusztáv*, *Kiss Béla*, *Palásthy László*, *Szepesváry Béla*, *Tóth László* II. évfolyambeli; *Ferenchalmy Béla*, *Deák Gyula*, *Füzesséry György*, *vitéz Gallasy Béla*, *Magyar Lajos*, *Láng Tibor*, *Szentkirályi Miklós*, *Zsigmond Ákos* I. évfolyambeli aks-ok.

Az 1. ütegtől. *Bánhidny János*, *Perey Miklós* II. évfolyambeli; *vitéz Jankovich Ferenc*, *Kőszeghy Barnabás*, *Perlaky László* és *Ráskay Pál* I. évfolyambeli aks-ok.

A 2. ütegtől. *vitéz Major István*, *Szacsvay Imre*, *Deczky Jenő* I. évfolyambeli aks-ok.

V. A LEVENTEKÖR TANÁRELNÖKÉNEK ZÁRÓBESZÉDE

a Leventekör 1939 június 28-i évváró közgyűlésén.

*Mélyen tisztelt Uraim!
Ifjú Bajtársak!*

Az imént elhangzott beszámoló a Leventekör ezévi munkájáról adott tájékoztatást.

Ezt a munkát minden résztvevője önként vállalta azzal a céllal, hogy hajlamait, képességét és ügyességét tovább fejlessze, kiművelje, hogy ismereteit és képességét elsősorban hivatása javára használja fel. Így egykor alárendeltjeinek nagyobb látókörrel rendelkező s valójában nevelni tudó előjárója lehet, a szorosan vett katonai ismereteken kívüli tárgykörökben is otthonosan mozog és tudását, valamint képességeit alárendeltjeinek nevelésénél is felhasználhatja.

Önzetlen munkájával így a reábizott legénységéből jobb katonát és magyarabb magyart nevelhet.

Az elmúlt esztendőre visszatekintve, nyugodt lelkiismerettel állapíthatjuk meg, hogy e kitzűzött cél elérésére minden lehetőt elkövetünk.

Ezt bizonyítják a beérkezett pályamunkák is. A pályázók tudatában voltak annak, hogy nem részesülhetnek anyagi értéket jelentő jutalmazásban. Ez az igazi katonás felfogás, amely a maradandó erkölcsi értékeket keresi elsősorban és nem a múlt anyagiakat.

Most, amidőn ezévi munkásságunkat befejezzük, alázatos és hálás köszönetet mondok elsősorban a Főcsoportparancsnok Úr Ő méltóságának, aki ehhez a munkához a lehetőséget megadta.

Hálás köszönetet mondok továbbá mindazoknak, akik a Leventekör munkáját elősegítették és támogatták. Itt elsősorban *vitéz Major Jenő* vk. ezredes úr Ő méltóságát említem, aki magasabb beosztást nyerve, távozott el Akadémiánkból és a Leventekör éléről, valamint a csoportvezető tiszt urakat, akik nagymérvű egyéb elfoglaltságuk mellett önzetlen és céltudatos munkájukkal eredményeink elérését lehetővé tették s a jövő fejlődés útját biztosították.

Hálás köszönetet mondok *vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor* esperes úrnak és egy magát megnevezni nem akaró nemes adományozónak, akik könyvadományukkal a jutalmak számát szaporították.

Végül köszönetet mondok az akadémikusoknak, akik önzetlen tevékenységükkel a Leventekör életét a felmerült nehézségek mellett is lüktetővé és tartalmasá tették. Azok, akik a jövő esztendőben is itt maradnak, tartsák meg továbbra is ezt a munkakedvet!

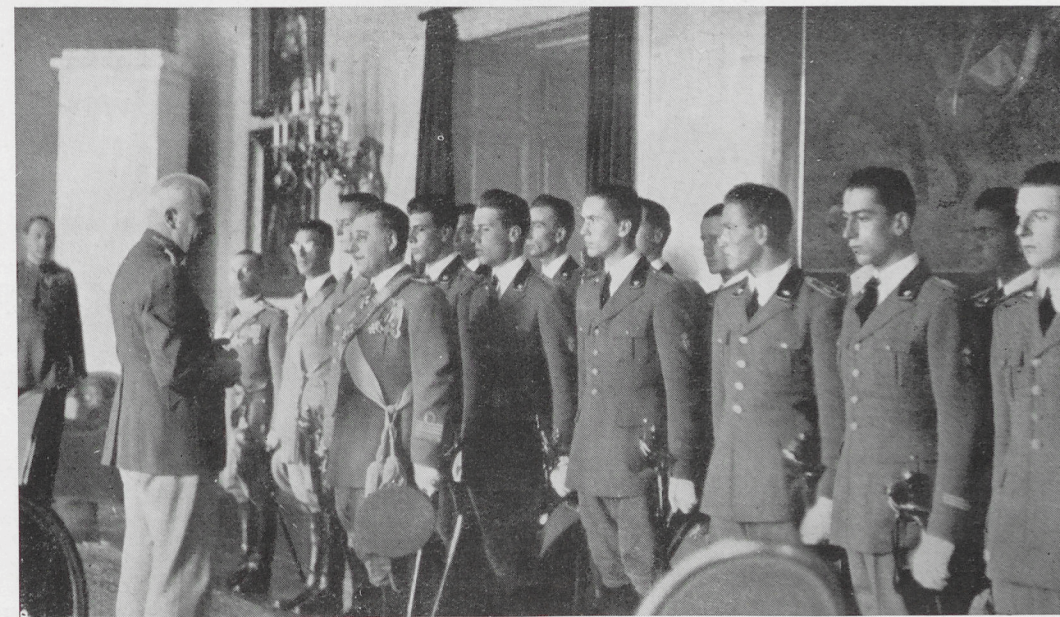
A kilépő III. évf.-beli aks-ok pedig vigyék magukkal Leventekörünk emlékét, szeressék és őrizzék meg azt a szellemet, amelyet itt a körben ápolunk: a csöndes, önzetlen, odaadó és a közös cél elérésére irányuló munka szeretetét!

Ez a szellem vezessen bennünket tovább a fel-támadás felé vezető úton!

Seregdy Sándor alezredes,
a Leventekör tanárelnöke.

Olasz katonai akadémikusok a Ludovika Akadémián.

1939. aug. 28—szept. 7.

*Az olasz akadémikusok tisztelgő látogatása a honvédelmi miniszter úrnál.
(Az előtérben ARNALDO GARIGIOLI ezds., olasz katonai attasé.)*

A Gellérthegyen.

Az Országzászló előtt.

Gyöngyösön.

Bücsúvacsora.

TEST-EDZÉS

BESZÁMOLÓ A „LASE” 1938–39. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL.

Az elmúlt év nagy változásokat hozott hazánk történetében. Ezek a változások területi megnagyob-
bításunkat jelentették a magyar Felvidék és Kárpát-
alja egy részének visszacsatolásával. Magyar lelkünk
minden rezgésével és akarataunk minden szikrájával
reméljük és akarjuk, hogy ez a folyamat ne álljon
meg addig, míg régi magyar határaink és tetsvéreink
mindnyájan nem térnek vissza a szentistváni Nagy-
Magyarországba.

Gondoljunk arra, hogy testi és lelki energiaink
kat rövidesen Erdélyért és Bácskáért kell sorompóba
állítanunk.

A magyar megújulás különleges viszonyokat
követelt Alma Materünktől is. Fokozott munka, na-
gyobb ön- és összefegyelem, gyorsított kiképzés és a
soronkívüli avatás változtatták meg Ludovikánk
életét.

Ez a program természetesen az akadémia
sportjában és testedzésében is éreztette hatását.

Miniszteri rendeletre a négy év óta meglévő fő-
csoportok közötti versenyek megszűntek és a tanév
testnevelési eredményét már csak a külön-külön meg-
rendezett házbajnokságokon mutattuk meg.

Az akadémikusok nagy küzdőkédvére jellemző,
hogy még ilyen körülmények között is szép számmal
indultak a versenyeken.

Atlétikában 76, mezei futásban 62, úszásban 29,
kardvívásban 43, szertornában 42, öttusában 12,
teniszben 36, céllövészletben 54, és kézilabdában 52
induló volt.

Külön ki kell emelnem a testi teljesítmények
közül a Jutason megrendezett felszereléses járőrver-
senyt, mely 30 C melegben kb. 13 km-es távon nyert
lebonyolítást.

A versenyt a 3. aks. szd. járőre (1 pk. 12 aks)
nyerte nagyszerű idő alatt, pompás erőnlétben ér-
kezve a célba. Ideje: 1 ó. 23 p. 20 mp.

2. lett a 2. aks szd. járőre, mely a bajtársiasság
ragyogó példáját mutatva, egyik eszméletét vesztett
bajtársát közel 3 km-en át hátton hozta be a célba.
Ideje: 1 ó. 30 p. 02 mp.

3. lett az 1. aks szd. járőre; kifogástalan erőnlét
és összetartottság jegyében küzdötte végig a versenyt.
Ideje: 1 ó. 31 p. 40 mp.

Akadémikusaink izmainak, izületeinek, küzdeni-
és győzniakarásának bizonyítékául felsorolom házi-

bajnokságaink eredményeit és akadémikus bajnokaink
nevét:

ATLÉTIKA.

100 m síkfutás: bajnok vitéz Major István I. tü. 11.6 mp.,
2. Kiss Géza III/2., 3. Csáthy Dénes II. tü.

200 m síkfutás: bajnok Horváth Zoltán III./2. 23.5 mp.,
2. Zentay Ferenc II/1., 3. Csáthy Dénes II. tü.

400 m síkfutás: bajnok Kézdi Sándor III/2. 54.3 mp., 2.
Andreánszky Géza III/2., 3. Horváth Zoltán II/2.

800 m síkfutás: bajnok Kézdi Sándor 2 p. 09.6 mp., 4.
Szabady Jenő I. tü., 3. Thold Miklós II/1.

1500 m síkfutás: bajnok Kézdi Sándor, 2. Áts Zoltán III.
tü., 3. Orley Zoltán II/3.

4×100 m váltófutás: bajnok a Tü. oszt. csapata, 2. a 2
aks szd., 3. a 3. aks szd.

Növekedő váltófutás: bajnok a Tü. oszt. csapata, 2. a 2.
aks szd., 3. a 3. aks szd.

Súlylökésben: bajnok Perlaky Elemér cső. 12.50 cm, 2.
László Lipót III/2., 3. Tölgyessy László I/3.

Diszkoszvetés: bajnok Faragó István III/1. 38.91 cm, 2.
László Lipót, 3. Kőszeghy Barnabás I. tü.

Gereplyhajítás: bajnok Faragó István III/1. 42.69 m, 2. Sze-
pesi László III/2., 3. Kakasi László III/2.

Kézigránátdobás: bajnok Kovács Imre II. tü. 83.84 m, 2.
Koltai Pál III/2., 3. Lackó Károly II/2.

Magasugrás: bajnok vitéz Rátz Tibor I. tü. 168 cm, 2. Rigó
Zsolt III. tü., 3. Kiss Gábor I/1.

Távolugrás: bajnok Csikós Jenő cső. 603 cm., 2. Rigó Zsolt
III. tü., 3. Koltai Pál III/2.

Rúdugrás: bajnok Sönyey László II/2. 295 cm, 2. Szalay
Arisztid I/1., 3. Imre László III. tü.

Hármasugrás: bajnok Kakasi László III/2. 12.84 m., 2
Csáthy Dénes II. tü., 3. Csikós Jenő cső.

Mezei futás: egyéni bajnok Kézdi Sándor III/2., 2. Csáthy
Dénes II. tü. 3. Áts Zoltán III. tü., 4. Szabady Jenő I. tü.
5. Sebestyén Béla III/3.

Mezei futó csapatbajnokság: 1. a 2. aks szd., 2. a 3. aks
szd., 3. a tü. oszt., 4. az 1. aks szd. csapata.

ÚSZÁS.

100 m-es gyorsúszás: bajnok Abay Nemes Károly I/3.
1 perc 10.2 mp., 2. Thoroczkay Antal II/tü. 3. Tóth Zsigmona
II/2.

100 m-es hátúszás: bajnok Abay Nemes Károly I/3. 1 perc
25.4 mp., 2. Tarnay Gyula III/2. 3. Vitányi Attila II/3.

200 m-es mellúszás: bajnok Chapó Gyula II/2. 3 perc 27.8
mp., 2. Fischer Ottó I/3., 3. Hajdu László II/3.

3×66 m-es vegyes váltóúszás: 1. a 3. aks. szd. 2. a 2. aks.
szd. 3. az 1. aks. szd.

VIVÁS

Kardvívás egyéni bajnoka: Németh Dezső I/1. 2. Szabó
László I/3. 3. Szentkirályi János I/2. 4. Szentistvány József
II tü. 5. Nadányi Károly III. tü. 6. Moldoványi Ákos III/3.

Kard-csapat: bajnok: 1. aks. szd. 2. a 2. aks. szd. 3. a tü.
osztály. 4. a 3. aks. szd.

ÖTTUSA.

Bajnok: Ács Zoltán III/tü. 2. Sebők Endre I/2. 3. Gérecz
Ödön I/2. 4. Láng Tibor I/3. 5. Sárny Bertalan I/1. 6. Orley
Zoltán II/3.

CÉLLOVÉS.

Hadipuska: bajnok Belezay Győző I/3. 2. Csernavölgyi
Endre III/3. 3. Taróczy Erik II/2. 4. Balogh Elek II/1. 5. Ud-
varhelyi László III/2. 6. Laczkó Kálmán II/2.

Hadipisztoly: bajnok Zajka Gyula I/2. 2. Hajdu László
II/3. 3. vitéz Sebestyén László III/3. 4. Fornády Béla II/3.
5. gr. Zichy Mihály III/hu. 6. Udvarhelyi László III/3.

Csapatbajnokság:
Hadipuska: bajnok a 3. aks. szd. 2. az 1. aks. szd. 3. a 2.
aks. szd. 4. a tü. osztály.

Hadipisztoly: bajnok a 3. aks. szd. 2. az 1. aks. szd. 3. a
tü. osztály. 4. a 2. aks. szd.

SZERTORNA.

Korlát-bajnok: Sönyey László II/2. 2. Botond László III/3.
3. Medgyaszay István III/2.

Nyújtó-bajnok: Sönyey László II/2. 2. Botond László
III/3. 3. Sántha Ferenc II. tü.

Gyűrű-bajnok: Sántha Ferenc II. tü. 2. Sönyey László II/2.
3. Botond László III/3.

Lóhajók: Sántha Ferenc II. tü. 2. Sönyey László II/2.
3. Medgyaszay István III/2.

Függőszekedés bajnoka: Fagyas László III/2. 2. Sönyey
László II/2. 3. Sántha Ferenc II. tü.

Összetett tornász-bajnok: Sönyey László II/2. 2. Sántha
Ferenc II. tü. 3. Botond László III/3.

Tornacsapat-bajnok: a 2. aks. szd. 2. a 3. aks. szd. 3. az
1. aks. szd. 4. a tü. osztály.

KÉZILABDA.

Bajnok: a 2. aks. szd. csapata. 2. a 3. aks. szd. csapata
3 és 4. a tü. osztály és az 1. aks. szd.

TENISZ.

Egyes bajnok: vitéz Nadányi Károly III/tü. 2. Hegedüs
Jenő III/2. 3. Bernáth István I/1. 4. Bánhid János II/tü.

Páros bajnokok: Falkay—Bernáth pár. 2. Győry—Szent-
pétery pár.

Külső versenyeken csak vívásban, öttusában és egy alka-
lammal teniszben vettünk részt.

A Katonai Szemle által adományozott vereteket az aláb-
biak nyerték:

Nagy arany: Ács Zoltán III/tü.
nagy ezüst: Sebők Endre I/2.,
kis ezüst: vitéz Nadányi Károly III/tü.,
kis ezüst: Kézdi Sándor III/2.

Akadémikusok! Gondoljunk a ránk váró nagy feladatokra!
Edzzük izmainkat és lelkünket, hogy az eljövendő harcból és
küzdőlemből győztesként kerüljünk ki!

Maszlaj Lajos szd.
a L. A. testnevelés vezetője.

Képek az akadémia sportéletéből.

Mezei futóbajnokság. (1939. március 19.)

Díjkiosztás.

KRÓNIKA. AZ AKADÉMIAI ÉLET EGYÉB KIMAGASLÓ ESEMÉNYEI.

Az 1938—39-i kiképzési év legnagyobb eseményéről: a kassai bevonulásról, továbbá a harcászati utazásokról, a két hadnagyavatásról, a ludovikás találkozókról, különböző ünnepeinkről, a Leventekör munkásságáról és a LASE sportéletéről külön, önálló cikkekben számol be évkönyvünk.

E helyütt az elmúlt év eseményekben különösen gazdag akadémiai életének egyéb rendkívüli vagy kimagasló eseményeiről számolunk be időrendi sorrendben, krónikaszerűen.

A teljesség kedvéért röviden megemlíjtjük az évkönyv más helyén részletesen ismertett eseményeket is.

1938.

1938. október 1. Az akadémikusok bevonulása.
1938. október 6. Az aradi vértanúk emléknapja. Gyásztisztiszeletek. Utána kegyeletos megemlékezés a vívóteremben.
1938. október 10. Tanévnyitó istentiszteletek. (Veni sancte.) Vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezds., a Ludovika Akadémia új parancsnoka a törzsepület belső udvarán beszédet intéz az aks-okhoz.

1938. október 12. A Leventekör megalakulása a vívóteremben.

1938. november 1. A Ludovika Akadémia előtti téren a Névtelen hősök emlékére felállított emlékművet az akadémia tiszti küldöttsége megkoszorúzza. Ugyancsak tiszti küldöttséggel képviselteti magát az akadémia a rákoskeresztúri köztemetőben lévő hősi temető délutáni gyászszolozsmáján. Az akadémia halottainak sírját (Lemberkovics Jenő szds. és Papp László főrealisk. növendék: Kerepesi-út melletti temető, vitéz Paál Dénes esperes: farkasréti temető, Koschowitz Gyula ny. alez. és Pogány Jenő aks.: rákoskeresztúri köztemető, Horkeay Lajos fsz. ths.: pestszenterzsébeti temető) rendbehozatta és koszorúval feldíszítette.

Az I. évf. létszámemelése kapcsán a polgári életből még 46 pályázó vonult be az akadémiaira.

1938. november 2. A „gyorsított kiképzés” napi- és tanórendje életbelép.

1938. november 3. Az aks. tűzérosztály vitéz Szarka István alez. parancsnoksága alatt a tűzér lögyakorlatok soronkívüli végrehajtása és a gyakorlati kiképzés rökéletesítése céljából háromhetes kihelyezésre indul Hajmáskérre.

1938. november 4. A gyalog- és lovas kiképzésben részesülő IV. évf. aks-ok az ipolysági erdőv, valamint az erdők ellen végrehajtott harcgyakorlatok megtekintésére gépkocsikon Ipolyságra mennek.

1938. november 6. Hálaadó istentiszteletek a Felvidékre történt bevonulásunk alkalmából.

A Ludovika Akadémiát 1888-ban végzetek 50 éves bajtársi találkozója.

1938. november 9. Indulás a kassai bevonulásra.
1938. november 11. Kassai bevonulás. Katonai szünnap.

1938. november 24. Az aks. tűzérosztály bevonulása a hajmáskéri kihelyezésről.

1938. november 26. A Ludovika Akadémiát 1893-ban végzetek bajtársi találkozója. A hősök folyosóján lévő emléktáblát, az ellenforradalmi emlékművet és a Ludovika-szobrot megkoszorúzzák.

Az 1939. január 15-én avatásra kerülő IV. évf. aks-ok „50 napos” vacsorája az aks-i étteremben.

1938. november 27. Basch Árpád festőművész „A Kárpátok védői” című hármasképének leleplezési ünnepe József kir. herceg, tábornagy, vitéz Uzsocki Szurmay Sándor báró gytk. és sok más előkelőség jelenlétében. (A hármasképet a Ludovikás Levente 1937—38. évi kötetében ismertette.)

A leleplezés után volt az akadémiai múzeum ezévi megnyitása is.

1938. november 30. A IV. évf. aks-ok megtekintik a Tájé és Népkutató Központ kiállítását.

1938. december 1. Vitéz Major Jenő vk. ezds. áthelyezése és kinevezése a H. M. 8. osztály élére.

„Mint az általános katonai tudományok tanulmányvezetője, két éven át látta el kiváló szaktudással, hozzáértéssel és teljes odaadással munkakörét. Erre a két esztendőre esett az akadémia szellemi átszervezése, amellyel kapcsolatban fáradságot nem ismerve bocsátotta tudásának egész tárházát az ifjú katonanemzedék rendelkezésére.

A Ludovikás Leventekör vezetése alatt új irányvonalat kapott. Annak felismertése és elmélyítése, hogy a Leventekör elsősorban a katonai tudományok és művészetek otthona: lelkes munkásságának gyümölcse. A Leventekör szelleme ma is volt vezetőjének izzó hazaszeretétét, katonás lelkiületét és patinás magyarságát tükrözi vissza.” (1938. évi 2. sz. Tiszti parancs.)

1938. december 3. Borbála-mise a kápolnában. Este Borbála-vacsora a vívóteremben.

1938. december 6. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb névünnepe. Unnepélyes istentiszteletek. 10 óra 30 perckor díszkivonulás. Az I. évf. aks-ok eskütétele.

1938. december 7. A Leventekör búcsúja a H. M. 8. osztály élére kinevezett tanárelnökétől, vitéz Major Jenő vk. ezredestől.

1938. december 16. Az aks. zászlóalj, huszárszázad és tűzérosztály egésznapos menetgyakorlata. Gyakorlatvezető: vitéz Sályi Géza őrnagy.

1938. december 19. 15 bel- és külföldi napilap képviselője megtekintik az Akadémiát.

1938. december 20. Az aks. zászlóalj félnapos gyakorlata. Gyakorlatvezető: Papp Gyula őrnagy.

1938. december 22. Karácsonyi szabadság kezdete 17 h-kor.
1938. december 28. A IV. évf. osztályozó értekezlete.

1938. december 29. A IV. évf. főértekezlete.

1939.

1939. január 3—11. IV. évf. harcászati utazása.
1939. január 8. A karácsonyi szabadság vége.

Köszeghy László ny. igazgató előadása a m. kir. Operaházban a szabadságra visszatérő aks-ok részére.

1939. január 12. A felavatásra kerülő IV. évf. aks-ok orvosi vizsgája.

Dr. Kvacák Gyula ny. főesperes, a Ludovika Akadémia volt róm. kat. lelkészének és tanárának temetése Csepelen.

1939. január 15. Hadnagyavatás.
1939. január 22. A Ludovika Akadémiát 1908., 1913., 1918. és 1928. években végzetek 30, 25, 20, illetve 10 éves találkozója.

1939. január 23. Vitéz Pávai Vajna Győző tbk. tisztképzés- és nevelésügyi szemléző búcsúja az akadémia tisztikarától.

1939. január 24. A német, olasz, lengyel, török, cseh és román katonai attasék látogatása a Ludovika Akadémián.

1939. január 25. Az alantostiszti tanfolyam felvételi vizsgája.

1939. február 8. Gróf Teleki Pál miniszterelnök, Dr. Sík Sándor egyet. tanár és Papp Antal államtitkár nemzetvédelmi előadása a Ludovika Akadémia dísztermében.

1939. február 11. Ludovikás táncestély.

1939. február 13. I. félévi osztályértekezlet.

1939. február 15. I. félévi főértekezlet.

1939. február 24—26. A róm. kat. vallású tisztek, aks-ok, zls-ok és altisztek lelkigyakorlata. A lelkigyakorlatos szentbeszédet Dr. Szívós Donát szentbenedekrendi gimnáziumi tanár mondta. (Krisztussal vagy ellene. A modern férfilelek stílusa. Meg lehet-e valósítani a krisztusi férfiideált? Térdreborulva. Szébb életet Krisztussal!)

1939. március 11. Becker Ferenc, a Ludovika Akadémia 40 éven át volt fodrásztermesterének temetése a rákoskeresztúri temetőben.

1939. március 12. Vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezds., a Ludovika Akadémia parancsnoka a magyar kormány megbízásából résztvesz XII. Pius pápa koronázásán Rómában.

1939. március 15. A magyar szabadság ünnepe. Unnepély a vívóteremben.

1939. március 16., 23. és 25. Csendes órák a protestáns vallású tisztek, aks-ok és hozzátartozóik részére. (Dezséry László ev. lelkész: Mit ad a magyarság és a kereszténység nekem? Dobos Károly ref. lelkész: Mit vár a nemzet és az egyház az ifjúságtól? Muraközy Gyula ref. lelkész: Az evangéliumi keresztényen magyar ember lelki arca. Bátorkeszi Kiss Sándor esperes: Új élet az ősi földön.)

Muraközy Gyula kálvintéri ref. lelkész hatalmas előadása az akadémia parancsnok úr is végighallgatta.

1939. március 19. Mezei futóbajnokság. Díjkiosztás.

1939. március 23. Két hindu és egy norvég testnevelési tanár látogatása az akadémián.

1939. március 28. Vitéz Kistoronyi Denk Gusztáv ltbk. úr Ó nagyméltósága, tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő a díszteremben üdvözli az akadémia tisztikarát.

1939. március 28—30. Vitéz Kistoronyi Denk Gusztáv ltbk. úr Ó nagyméltósága szemléje.

1939. április 1—12. Húsvéti szabadság.

1939. április 19. Robb Leó orgonaművész egyházi hangverseny Szalay Eszter operánekessző és az aks-i énekkar közreműködésével az akadémia kápolnájában.

1939. április 20. Légvédelmi készültség, légvédelmi riadó az akadémián. (Légvédelmi figyelő őrség a főépület padlásának tetőzetén kiépített figyelőhelyen. Lgv. gp., légo. segélyog. fellátása stb.)

1939. május 14. A Szent László-, Szent György- és Szent Borbála-szobor leleplezése.

1939. május 17. Tadakazu Wakamatsu japán ezds. katonai attasé látogatása az akadémián.

1939. május 21. A világháborúban elesett hősök emléknapja. Házi sportversenyek: Atletikai bajnokság, öttusa pisztolylövés.

1939. május 22. Kardvívás egyéni bajnokság előmérkőzése.

1939. május 25. Az akadémia új kórházépülete építkezésének megkezdése.

1939. május 27. A házi sportversenyek díjkiosztása.

1939. május 30. Fehér Géza alez. áthelyezése a H. M. 9. osztály élére. (L. aug. 1-nél is.)

1939. május 31. Dr. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás úr Ó eminenciájának látogatása az akadémián.

A II. évf. gy. és hu. aks-ok Óbudára, a III. évf. gy. és hu. aks-ok Tokodra és Nyergesújfalura, a II. és III. évf. tűzér. aks-ok Tatatóvárosra indulnak gk. szállítással kihelyezésre.

1939. június 1—3., 5—6. Az I. évf. kihelyezése Piliscsabára. (Táborozás.)

1939. június 7. A tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő úr az Óbudai szigeten a II. évf. gy. aks-ok műszaki gyakorlati kiképzését, Tatatóvárosra pedig a II. és III. évf. tűzér. aks-ok gyakorlati kiképzését szemléli meg.

Szabadtéri előadás a Margitszigeten az aks-i szimfonikus zenekar és énekkar, valamint az alantostizszi tanfolyam énekkarának és lovastisztjelöltjeinek részvételével.

1939. június 11—13. A tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő úr Ó nagyméltósága Vitéz Vincze Lajos vk. őrgy. és Szávay Sándor vk. őrgy. csoportját szemléli meg a harcászati utazáson, Krasznahorkán és Jászón.

KÖNYVISMERTETÉS.

Markó Árpád: Gróf Zrínyi Miklós prózai munkái. Budapest, 1939. 380 oldal. A Magyar Szemle Társaság kiadása. Készült Pápai Ernő műintézetében. Ára egész vászonkötésben 9.60 P.

Ritkán foglalkozott eddigél könyvismertetéssel a Ludovikás Levente. A „Magyar Szemle Klasszikusai”-nak erről a kötetéről azonban — úgy érezzük — feltétlenül meg kell emlékeznie, hiszen teljes egészében ugyanaz a célja, amit a Ludovikás Levente immár 17 év óta hirdet: a magyar katonasemély igazabb szolgálata.

Szerencsés gondolat volt ennek a könyvnek a kiadása. Nyugaton áll a „bál”, itthon suttogó propaganda lázít az erő ellen. Ha valaha, úgy most van szükségünk Zrínyi nemzetmentő és fenntartó gondolataira.

Az értékes bevezetéssel és magyarázatokkal ellátott kiadvány Zrínyi prózáinak legteljesebb foglalata. A nagy költő és hadvezér hadtudományi és hadtörténelmi dolgozatain: a Tábori kis tractán, a Vitéz hadnagyon, azután Máttyás tanulmányán és nagyhatású röpiratán. A Török áfiumon kívül mindez-

1939. június 14. Carlo Romano olasz hadosztálytábornok Guido Romanelli olasz kir. ezds., meghatalmazott miniszter kíséretében meglátogatja a Ludovika Akadémiát.

1939. június 18. A Kormányzó Ur Ó Főméltósága születése napjának megünneplése.

1939. június 25. Országos ellenforradalmi emlékünnepe a Ludovika Akadémián.

100 napos áncostély az akadémia parkjában.

1939. június 26. Évzáró osztályértekezlet.

1939. június 27. Szent László-ünnepély és tábornótűz a nagy-
réten.

Simonyi-ebéd a huszár aks-ok részére az aks-i kaszinóban.
1939. június 28. Évzáró főértekezlet.

Leventekör évzáró közgyűlése a vívóteremben.

1939. június 29. Honvéd főreáliskolai növendékek érkezése központi orvosi vizsgára.

1939. július 1. Indulás a nyári kihelyezésre. (Aks. zlj. gk. szállítási gyakorlattal.)

1939. július 11. Tiszti, aks-i, altiszti és legénységi löverse-
nyek a veszprémi lövöldén.

1939. július 12. A tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő úr
megszemléli az alantostizszi tanfolyamot.

1939. július 15. Fölszereléses járóverseny Jutason.

1939. augusztus 1. Vitéz Nárai Náray Antal vk. ezdst, a
H. M. 9. oszt. vezetőjét, a H. M. úr szárnysegédjévé nevezte ki.

Fehér Géza alez. átveszi a H. M. 9. oszt. vezetését.

„Fehér Géza alezredes 3 éven át teljesített a Ludovika Aka-
démia szolgálatát mint a katonai földrajz tanára. Tanári mű-
ködése kapcsán magasszínvonalú tudását, lebilincselő előadó-
készségét kiváló eredménnyel gyümölcösöztette. Különös gondja
volt arra, hogy előadásait mindig igaz magyarságának és lán-
goló hazaszeretetének szellemével szője át és ezt a szellemet
hallgatói lelkébe valósággal beleplántálta. Egyénisége, fellépése
már maga kiváló nevelőhatást biztosított a kimagasló ered-
ménnyel munkálkodó katonapedagógus számára.

Amidőn akadémiánkról felsőbb beosztásba távozik, hogy
továbbra is a jövődó tisztképzés ügyét szolgálja, kívánjuk,
hogy a jövőben is tartsa meg igaz magyar lelkesedését, az ifjú-
ságra vetett hitét és puritán igazságosságát, melynek eddigi
munkássága során is példaadó tanújelét adta.” (1939. évi 11. sz.
Tiszti parancs.)

1939. augusztus 13. Az aks. zászlóalj, a huszárszázad és a
III. évf. tűzérakadémikusok bevonulása a nyári kihelyezésről
gépkocsikon.

1939. augusztus 15. Az I. és II. évf. tűzérakadémikusok,
valamint a tűzérzászlók bevonulása a nyári kihelyezésről
gyalogmenettel.

1939. augusztus 18. Évzáró tisztgyűlés.

1939. augusztus 20. Hadnagyavatás. Évzáró istentiszteletek.
(Te Deum.)

1939. augusztus 28—szeptember 7. 20 olasz akadémikus
2 tiszt (Capitano Giuseppe Pasqualini és Tenente Alberto Bon-
naldi) vezetésével mint a Ludovika Akadémia vendégei meg-
tekintik Budapestet és körutazást tesznek a visszacsatolt ma-
gyar Felvidéken.

ideig csak szakemberek előtt ismeretes levelei és emlékiratai is
helyet foglalnak a nagyértékű gyűjteményben. E mellett bátor
szóval rámutat a vaskos kötet arra is, hogy Zrínyi nemcsak egy-
szerűen „költő és hadvezér”, hanem megdöbbentően időszerű.
örökérvényű és halhatatlan tanításai révén valóban klasszikussá
lett lángelméje az örök magyar szellemnek és katonasemélynek.
Nem szobor, hanem ma is eleven valóság!

Mintha a mai honvédő magyar szájából hallanók átitűtő
igazságait: „A magyar legjobb szövetségese a magyar!” „Az mi
első politikánk az fejezvény, mostan is annak kell lennie!”
És így tovább. Egész tárháza az élő igazságnak és időszerűség-
nek többszáz oldalon keresztül. A Vitéz hadnagyot a modern
magyar tiszt mintaképének is elfogadhatjuk. És a Török áfium!
Mennyi történelmi ábrándról rántja le a leplet!

Azt hittem, nehéz lesz elolvasnom ezt a munkát. Most,
hogy végigolvastam, elmondhatom Kazinczyval: „Legszébb
órám közé tartozott, melyben Zrínyinek ezt a munkáját is
olvashattam.”

A szép kiállítású kötetet Markó Árpád ezredes, a M. Tud.
Akadémia tagja, a neves hadtörténetíró rendezte sajtó alá. A
kiadványt egykorú képek, metszetek díszítik.

Tuzson István aks.

TARTALOM.

Vitéz Kisbarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes:
Emlékezés vitéz Szombathelyi Ferenc al-
tábornagról 3

Halottaink 6

Dezséri Bachó László alezredes: Tripoliszban

Dr. Mathia Károly főtanár: A katonai jellem-
nevelés és eszközei 12

Dr. Mathia Károly főtanár: A Ludovika Aka-
démia a kassai bevonuláson 15

Vitéz Vincze Lajos vk. alezredes: Harcászati
tanulmányutak 21

SORAKOZÓ!

Dr. Mathia Károly főtanár: A Ludovi-
kás Levente 17 éve 25

Ráskay Pál akadémikus: Az akadémikus
szellemi élete 27

Nemes Csáthy Dénes akadémikus: Hon-
védelem és egyéni érdek 30

Erdélyi Tibor százados: Holdtölte. (Köl-
temény.) 31

Bánhidy János akadémikus: Ahogy én
képzelem 33

Tarczay Ervin akadémikus: Az erdélyi
szellem 36

Kecskési Tivadar akadémikus: Erdélyi
tábornótűz. (Költemény.) 37

Szőnyi Miklós akadémikus: Magyar szi-
várvány. (Elbeszélés.) 39

Bánhidy János akadémikus: Üzenet. (El-
beszélés.) 42

Kakas József akadémikus: A hazatértek
földjén. (Uti jegyzetek.) 44

A Ludovika Akadémia parancsnoka
XII. Pius pápa koronázásán 46

Ráskay Pál akadémikus: Hősi mozi-
mok Beethoven életében 48

AKADÉMIAI ÉLET.

Hadnagyavatások 49

Ludovikás találkozók 53

ÜNNEPSÉGEINK.

I. Akadémiai ünnepek 55

II. Fegyvernemi ünnepek:

a) Szent László-ünnepély 58

b) Simonyi-emlékverseny 58

c) Borbála-ünnepély 59

Koncz Ferenc és Vályi Nagy Géza:

A Ludovika Akadémia díszindulója.

(Szöveg.) 59

Ludovikás táncestély 60

Beszámoló a Leventekör 1938—39. tanévi
munkásságáról.

I. A Leventekör szervezete 61

II. A csoportok működése 61

III. A pályázatok eredménye 63

IV. Dísz- és örökös tagságok 63

V. A Leventekör tanárelnökeinek 1938

—39. tanévi záróbeszéde 64

TESTEDZÉS.

Beszámoló a LASE 1938—39. tanévi
működéséről 66

KRÓNKA.

Az akadémiai élet egyéb kimagasló ese-
ményei 69

KÖNYVISMERTETÉS.

Markó Árpád: Gróf Zrínyi Miklós pró-
zai munkái. (Tuzson István aks.) 70

MŰMELLÉKLETEK.

NÉGY SZÍNENBEN:

<i>Bényey Zoltán</i> százados: Vihar (olajfestmény)	20—21
<i>Szacsavay Imre</i> akadémikus karikatúrái	60—61

EGY SZÍNENBEN:

A Ludovika Akadémia új szobrai	12—13
<i>Virágh Emil</i> és <i>Sigmond Olivér</i> akadémikusok szoborművei	44—45
Szent László-himnusz. <i>Vitéz Rózsás József</i> és <i>vitéz Somogyváry Gyula</i> szövegére írta <i>Mathia Károly</i>	48—49

SZÖVEGOLDALON és SZÖVEG KÖZÖTT:

<i>Basch Árpád</i> : vitéz Szombathelyi Ferenc altábornagy (olajfestmény)	2
<i>Vitéz Nagylaki Rátz Tibor</i> akadémikus: Ex libris. (Linoleum-metszet)	28
<i>Vitéz Flóris Miklós</i> hadnagy: Híd. Schönbrunni ősz. (Fényképfelvételek)	29
<i>Vitéz Jákfai Gömbös Ernő</i> hadnagy: Olympia. Palermo. Taormina. (Fényképfelvételek.)	32
<i>Vitéz Nagylaki Rátz Tibor</i> akadémikus: Mikulás. (Linoleum-metszet)	34
<i>Vitéz Flóris Miklós</i> hadnagy: Tavasz fenyek. „Bajtársak.“ Csend. A Duna partján. (Fényképfelvételek)	35
<i>Vitéz Nagylaki Rátz Tibor</i> akadémikus: Ködben. Hazafelé. „Tűz!“ (Fényképfelvételek.)	38

Az évkönyv jelen kötetét az akadémiaparancsnok úr irányításával dr. Mathia Károly főtanár szerkesztette.

A címlap (a kassai bevonulás szimbolikus rajza) vitéz Nagylaki Rátz Tibor akadémikus műve.

Fényképtudósító: Harsányi Gyula, a Ludovika Akadémia szerződöttett fényképésze.

A klisék id. Weinwurm Antal cinkografiai műintézetében készültek.

Az évkönyv ára: 4 P.

Az előfizetési díjat a Ludovikás Levente 25.748. sz. csekkszámára javára kell befizetni.

BUDAPEST, 1939.

A M. KIR. HONVÉD LUDOVIKA AKADEMIA KIADÁSA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII. KER., ÜLLŐI-ÚT 80. SZÁM

STADIUM SAJTÓVÁLLALAT R.-T.

FELELŐS: GYÖRY ALADÁR IGAZGATÓ.

HK

